

SAN MATEO

San Mateopa Pedee Pia P'áda

Introducción

San Mateopa na pedee pia p'áji. Ichiaba t'ijarapachida Leví. Judío paji. Jesucristo ome nipapachi. Na pedee pia p'ádade Mateopa jara bi Jesús Tachi Ak'õrepa pëida eperäärã o k'achiadeepa k'aripa atamerã Tachi Ak'õrepa jaradak'a judiorã chonaarãmaa Antiguo Testamento apatade. Audú jara bi Jesupa jarateepatade. Irua eperäärãmaa ùraapachi; chi k'õp'ãyoorãmaa jarateepachi; nepiripachi ne–inaa jarateeit'ee mãik'aapa jarapachi sãga p'anapataadaipia bi Tachi Ak'õre jua ek'ari p'anapataarã.

Naapiara Mateopa jara bi Jesús chonaarãwedapema judiorã èreerãdeepa uchiada; iru t'oda mãik'aapa treinta años wãyaap'eda, Juan Bautistapa irude jarateeda (caps. 1.1–3.12). Jara bi Juanpa Jesús poro chooda; Jesús unuda netuara ome eujã pania wëe bide mãik'aapa Jesús ewaa jaratee beek'ãri (caps. 3.13–4.25). Jara bi Jesupa jarateepata Galilea eujãde: ùraa jarateeda ee bide nipak'ãri (caps. 5–7); ne–inaa ooda eperäärãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa (caps. 8–9); ichi k'õp'ãyoorã doce jirit'erada (cap. 10); awaraa ùraa jarateeda Galileade (caps. 11–12); awaraa nepirida jarateeit'ee (cap. 13) mãik'aapa Rey Herodepa ooda Jesupa jarateepatade ùrik'ãri (cap. 14.1–12). Jara bi Jesús nipapata awaraa eujãde (caps. 14.13–17.20); ichia t'ëe ooda Galilea eujãde (caps. 17.21–18.35) mãik'aapa wãda Jerusalendee (caps. 19–20); ichia mama ooda mãik'aapa jarateeda (caps. 21.1–26.13). Jara bi iru jita atadap'eda, ateedap'edaa judiorã poroorã k'irapite mãik'aapa iru peet'aadap'edaa (caps. 26.14–27.66). T'ëepai jara bi iru chok'ai p'irabaida mãik'aapa pedee t'ëe jarada ijãapataarãpa iru ùraa jarateenadamerã na p'ek'au eujã jõmaade (cap. 28).

Jesucristo èreerã t'í p'áda

(Lucas 3.23–38)

1 ¹ Jesucristo uchiaji chonaarãwedapema Rey Daviddeepa mãik'aapa Abrahamdeepa. Chonaarãwedapemaarãpa iru èreerã t'í p'ájida ichi t'ëepemaarãpa k'awaadamerã k'airãdeepa uchiaji.

² Abraham Isaac ak'õre paji. Isaac Jacob ak'õre paji. Jacob Judá ak'õre paji mãik'aapa Judá ïpemaarãde ichiaba.

³ Judá Fares mãik'aapa Zara ak'õre paji. Ñchi nawe Tamar paji. Fares Hesrón ak'õre paji. Hesrón Aram ak'õre paji.

⁴ Aram Aminadab ak'õre paji. Aminadab Nahasón ak'õre paji. Nahasón Salmón ak'õre paji.

⁵ Salmón Booz ak'õre paji mãik'aapa Rahab Booz nawe paji. Booz Obed ak'õre paji mãik'aapa Rut Obed nawe paji. Obed Jesé ak'õre paji.

⁶ Jesé Rey David ak'õre paji. Rey David Salomón ak'õre paji mãik'aapa Urías wëra pada Salomón nawe paji.

⁷ Salomón Roboam ak'õre paji. Roboam Abías ak'õre paji. Abías Asá ak'õre paji.

⁸ Asá Josafat ak'õre paji. Josafat Joram ak'õre paji. Joram Ozías ak'õre paji.

⁹ Ozías Jotam ak'õre paji. Jotam Acaz ak'õre paji. Acaz Ezequías ak'õre paji.

¹⁰ Ezequías Manasés ak'õre paji. Manasés Amón ak'õre paji. Amón Josías ak'õre paji.

¹¹ Josías Jeconías, chi ïpemaarã ome ak'õre paji. Mãirã p'anapachida Babilónia p'uurudepemaarãpa Israel pidaarã p'oyaadap'eda, presok'a ateedak'ãri ãchi eujãdee.

¹² Ma Babilónia p'uurudee wãdap'edaa, Jeconías Salatiel ak'õre paji. Salatiel Zorobabel ak'õre paji.

¹³ Zorobabel Abihud ak'õre paji. Abihud Eliaquim ak'õre paji. Eliaquim Azor ak'õre paji.

¹⁴ Azor Sadoc ak'õre paji. Sadoc Aquim ak'õre paji. Aquim Eliud ak'õre paji.

¹⁵ Eliud Eleazar ak'õre paji. Eleazar Matán ak'õre paji. Matán Jacob ak'õre paji.

¹⁶ Jacob José ak'õre paji. José María imik'ïra paji. María Jesús nawe paji. Ma Jesús ichiaba t'ïjarapachida Cristo; jara k'inia bi Tachi Ak'õrepa pëida eperãarã rey pamerã.

¹⁷ Abrahamdeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiajida Rey David parumaa. Daviddeepa ichiaba uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiajida Israel pidaarã ateerutamaa Babilónia p'uurudee. Ichiaba madeepa uchiada catorce uchiadap'edaarã uchiajida Jesucristo t'orumaa.

Jesucristo t'oda

(Lucas 2.1-7)

¹⁸ Jesucristo t'oda nãga paji. Iru nawe, María, pedeetee baji José ome miak'ãidait'ee. Mamïda araa padai naaweda, Tachi Ak'õre Jaurepa biak'oopiji. ¹⁹ Josepa biak'oo bi unuk'ãri, miak'ãi-e pait'ee paji iru ome.

Mamīda José t'āri pia bada perā, María k'īra nejasiapiamaapa k'īup'ee amaait'aait'ee paji, awaraarāpa k'awaanaadamerā. ²⁰Māga k'īsia bide, k'āimok'araaji it'aripema ángel ome. Māgipa māgaji:

—José, Rey Daviddeepa uchiada, waaweenāaji María ome miak'āiit'ee, Ak'ōre Jaurepata ma warra oopida perā. ²¹Mariapa imik'īra warra t'oit'ee. T'ī biit'eeda aji, Jesús, irua eperāarā k'aripait'ee perā atuanaadamerā āchia p'ek'au k'achia oopata k'aurepa.

²²Māga paji Tachi Ak'ōrepa jarapidak'a chonaarāweda ichi pedee jarapari it'aideepa:

²³ 'Awēra imik'īra ome k'āi—ee bita biak'ooit'ee māik'aapa imik'īra warra t'oit'ee. Iru t'ījaradait'ee Emanuel.' (Is 7.14)

Māgí t'ī jara k'inia bi: “Tachi Ak'ōre tachi ome bapari.”

²⁴José ĩrimak'āri, ooji ma angelpa jaradak'a. María ataji ichi wēra pamerā. ²⁵Mamīda miak'āida—e paji, chi warra t'oru misa. T'ok'āri, Josepa t'ī biji Jesús.

K'īsia k'awaa beerā chedap'edaa Jesús ak'ide

2 ¹Jesús t'oji Belén p'uurude^a Māgí p'uuru Judea eujāde bi. T'ok'āri, Herodes Judea eujādepema rey paji. Maapai k'īsia k'awaa beerā ak'ōrejīru uchiapari eereepa Jerusalén^b p'uurudee chejida. Āchia lucero ak'īpachida k'awaadait'ee ne—ināa p'asait'ee bi. ²Pachedak'āri, eperāarā iidijida:

—¿Sāma bīma ajida, Judiorā Rey t'oda? Iru lucero uchiak'āri ak'ōrejīru uchiapari eere, rey waibia t'oda k'awaajida. Mapa ma lucero t'ēe chejida parā rey jīride. Irumaa it'aa t'īde chejidada ajida.

³Rey Herodepa māga ūrik'āri, p'era pik'a nībeeji, Jerusalén p'uuru pidaarā ichiaba. ⁴Māpai Herodepa t'ī pēiji p'aareerā poroorā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā. Iidiji sāmata Tachi Ak'ōrepa pēiit'ee bada t'oit'ee paji. ⁵Māpai p'anaujida:

—Belén p'uurude, Judea eujāde t'oit'ee. Chonaarāweda Ak'ōre pedee jaraparipa nāga p'āji:

⁶ 'Belén p'uuru apema Judea eujādepema p'uuru k'āyaara ek'ariara bi—e, ma p'uurude eperāarā poro waibia t'oit'ee perā. Irua Israel pidaarā ak'īit'ee mi pari.' (Mi 5.2)

⁷Herodepa māga ūrik'āri, ma k'īsia k'awaa beerā mera t'ī pēiji iidit'ee sāaweda ma lucero unujida. ⁸Maap'eda āchi Belendee pēiji. Mamīda māgaji:

—Wātī ma warra jīride. Pia iididapāde aji, ma warra pari. Unu atadak'āri, mīmaa jara chedapāde aji, mi jida ichiaba irumaa it'aa t'īde wā k'inia bairā.

^a 2.1 Belén p'uurude t'oji mīda, wariji Nazaret p'uurude. Māgí p'uuru Galilea eujāde bi (Mt 2.23). ^b 2.1 Jesucristo na p'ek'au eujāde bapariik'āri, *Jerusalén* Judea eujādepema p'uuru waibiara baji. Mama Tachi Ak'ōre te waibia baji.

⁹Māpai k'īsia k'awaa beerā wājida. Ma lucero āchi naa wāpachi. Mata ak'inī banaji ma warra badamāi. ¹⁰Māga unudak'āri, o-īadachida. ¹¹Teeda t'īudak'āri, unujida ma warra chi nawe María ome. Māpai bedabaidap'eda, it'aa t'ījida ma warra k'īrapite māik'aapa āchi net'aa anedap'edaa ewat'idak'āri, teejida nēe, ne-inaa t'ūa bapari bajūbak'a māik'aapa k'era pia t'ījarapatap'edaa mirra. ¹²Maap'eda k'āimok'araade Tachi Ak'ōrepa jaraji waa wānaadamerā Herodema. Mapa awaraa ode wājida āchi eujādee.

María José ome Egipto eujādee mirudap'edaa

¹³K'īsia k'awaa beerā wādap'edaa t'ēpai, k'āimok'araade it'aripema angelpa Josemaa mājaji:

—P'irabāiji māik'aapa wāji Egipto eujādee pichi wēra iru warra ome. Mama p'ananadap'ade aji, mia jararumaa, Herodepa na warra jiripiit'ee perā peepit'ee.

¹⁴Aramāgá José p'irabaiji. María māik'aapa chi warra atap'eda, p'ārik'ua Egiptodee wājida. ¹⁵Mama p'anejida Herodes piurumaa. Māga paji Tachi Ak'ōrepa jaradak'a, ichi pedee jarapari it'aideepa:

'Egipto eujādeepa mi warra t'ī pēiji chemerā.' (Os 11.1)

Herodepa imik'īra warrarā peepida

¹⁶Herodepa k'awaak'āri ma k'īsia k'awaa beerāpa ichi k'ūrat'aadap'edaa, k'īraudachi. Āchia jaradade k'īsiap'eda, ichi soldaorā pēiji Belén p'uurudee māik'aapa p'uuru k'ait'a p'anadap'edaamaa, warrarā año omeedee daa peek'oodamerā. ¹⁷Māgá Tachi Ak'ōre pedee jarapari Jeremiapa^c jaradak'a uchijaji:

¹⁸'Rama p'uurude jēpi ororo ūrijida. Jēpi chupiria ūrijida. Raquel jēe nībaji ichi warrarā-it'ee. Apidaapa ichi t'āri o-ī-īapidak'aa paji, chi warrarā k'iniidaidap'edaa perā.' (Jer 31.15)

¹⁹Herodes piuda t'ēpai, Egiptode at'āri p'anide k'āimok'araade angelpa jaraji Josemaa:

²⁰—Wāpāde aji, Israel eujādee pichi wēra, chi warra ome, warra pee k'īnia p'anadap'edaarā piudap'edaa perā.

²¹Māgá wājida Ak'ōrepa jara pēidak'a. ²²Mamīda Josepa k'awaak'āri Arquelao rey bi chi ak'ōre Herodes pari Judea eujāde, waawee baji mama banait'ee. Māga nide k'āimok'araade Tachi Ak'ōrepa jaraji Galilea eujādee wādamerā. ²³Mama panadak'āri, Nazaret p'uurude^d p'ananajida. Māga paji Ak'ōre pedee jarapataarāpa jaradap'edaak'a: "Eperāarāpa Jesús t'ījarapataadait'ee Nazaret pida."^e

^c 2.17 *Jeremías* chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari paji. ^d 2.23 *Nazaret p'uuru* Galilea eujāde bi. Jesús ma p'uurude wariji ichi ak'ōrek'aa, José māpema pada perā.
^e 2.23 Lc 2.39.

Juan Bautistapa jarateeda

(Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

3 ¹Ma t'ēepai eperā t'ijarapatap'edaa Juan Bautista^f Tachi Ak'ōrepa jara pēida jara cheji Judea eujāde, eujā pania wēe bimāi. ²Māgaji: —jP'ek'au k'achia oo amáati māik'aapa Tachi Ak'ōrede ijāapatáati! Taarā—e nide Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'e biit'eeda aji, ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

³Chonaarāweda Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa jaraji:

‘Eujā pania wēe bide eperā bia bi: “O pi—ia oopatak'a poro waibia chei naaweda, māga pik'a p'ek'au k'achia oo amáati Tachi Waibia chei naaweda.”’

(Is 40.3)

⁴Māgí eperā Juan paji. P'aru camello k'aradee k'ada jipachi. Chi k'irride jipari ne—edee ooda paji. K'opachi sisi māik'aapa topachi jirri miéle. ⁵Eperāarā Jerusalén p'uurude p'anadap'edaarā awaraa Judea eujādepemaarā ome māik'aapa Jordán to k'ait'a p'anadap'edaarā ome chejida Juan pedee úride. ⁶Tachi Ak'ōremaa chupiria iidi chejida áchia p'ek'au k'achia oopatap'edaa k'aurepa. Māpai Juanpa áchi poro choo wāpachi Jordán to jāde.

⁷Fariseorā saduceorā ome chok'ara ichiaba chejida Juanmaa poro choopide. Mamīda Juanpa māgaji:

—jParā k'achia—idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! ¡Taamák'api p'ani! ¿Poro choopi chejida—ek'ā Tachi Ak'ōre juapa mia k'iniada—e p'anadairā? ⁸Māga pirā, p'ek'au k'achia oo amáati māik'aapa p'anapatáati Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a. ⁹K'ísianáati Tachi Ak'ōrepa parāta miapi—e pait'ee Abrahamdeepa uchiadap'edaa perā. Mia jara bi: Na māudeepa Tachi Ak'ōrepa Abrahamdeepa uchiadap'edaarā oo atai. ¹⁰Ara chaarapa nejō biiri chauk'aa bi t'u peet'aapatak'a t'ipitaude bat'at'aadait'ee paa jōmerā, māga pik'a taarā—e Tachi Ak'ōrepa jōpiit'ee parā, chi oodaamaa p'anapataarā irua k'inia bik'a. ¹¹Mia parā poro choopari paniapa, ak'ipidamerā pāchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'ani māik'aapa wāara Tachi Ak'ōrede ijāa p'ani. Mamīda eperā mi t'ēe cheru mi k'āyaara waibiara bi. Mia iru chancla ateeik'araa bi, mi iru k'āyaara ek'ariara bairā. Irua eperāarā nāgá poro chooit'ee. Tachi Ak'ōre Jaure ba chepiit'ee parā k'ap'iade. Mamīda ichide ijāadak'aa beerā t'ipitaude jōpiit'ee. ¹²Ooit'ee trigo ewaparipa ooparik'a. Māgipa pala aneek'āri, trigo ewada it'aa jira bat'apari chi tau uchiamerā māik'aapa nāupa chi e āyaa ateeemerā. Maap'eda ma trigo tau ia bipari chi iapatamāi. Mamīda chi e beeda t'ipitaude bat'at'aapari. Māgí t'ipitau k'iik'aada aji.

^f 3.1 Griego pedeede: *Juan, chi eperāarā poro choopari.*

Jesús poro chooda
(*Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22*)

¹³Maapai Jesús wāji Galilea eujādeepa Jordán todee, Juan badamaa poro choopide. ¹⁴Ewaa weda Juanpa iru poro choo–e pait'ee paji. Mapa māgaji:

—Piata mi poro choopia bi. ¿Sāap'eda mimaa cheruma aji, pi poro choopide?

¹⁵Mamīda Jesupa p'anauji:

—Mi poro choopāde aji, Tachi Ak'ōrepa jara bik'a uchiamerā.

Māpai Juanpa poro chooji. ¹⁶Poro choop'eda, Jesús toiduupa uchiak'āri, pajā ewadachi māik'aapa irua unuji Tachi Ak'ōre Jaure ichi ĩri palomak'a baai cheru. ¹⁷Māpai ũriji it'ariipa nāga pedeeru:

—Nata mi Warra k'inia. Irua mi t'āri o–iapipari.

Netuara Poro Waibiapa Jesús k'achiade baapiit'ee pada
(*Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13*)

4 ¹Maap'eda Tachi Ak'ōre Jaurepa Jesús wāpiji eujā pania wēe bimaa, Netuara Poro Waibiapa irumaa ne–inaa k'achia oopi k'inia bada perā.

²Mama k'āima cuarenta nek'o–ee baji. Mapa jarrapisia nībeeji. ³Māga nide Netuara Poro Waibiapa ne–inaa k'achia oopide cheji māik'aapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'ōre Warra pīrā, na māu pan papit'aapāde aji.

⁴Jesupa p'anauji:

—¡Oo–eda! aji. Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bi:

‘Eperā chik'o k'o bipapai chok'ai bak'aa. Tachi Ak'ōre pedee k'awa bipa ichita chok'ai bapari.’

(*Dt 8.3*)

⁵T'ēepai Netuara Poro Waibiapa iru ateeji Jerusalendee, Tachi Ak'ōrepa jirit'erada p'uurudee. Mama Tachi Ak'ōre te waibia ek'arra ĩri it'í ateeji ⁶māik'aapa māgaji:

—Wāara pi Tachi Ak'ōre Warra pīrā, namāik'aapa jītidaipāde aji, Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bairā:

‘Ak'ōrepa ichi angeleerā pēiit'ee pi k'aripadamerā. Āchia pi jita atadait'ee māik'aapa pi t'idik'adait'ee, pichi biiri pida māumaa p'u oopiamapa.’

(*Sal 91.11-12*)

⁷Jesupa p'anauji:

—¡Jiti–eda! aji. Ichiaba Tachi Ak'ōre Ũraa p'ādade jara bi:

‘Ne–inaa pariatua oonāaji k'awaait'ee wāara Tachi Ak'ōre Waibiapa tachi ak'ipari wa māga–e.’

(*Dt 6.16*)

⁸Maap'eda Netuara Poro Waibiapa iru ee it'iaara bi nok'ode ateeji. Mama ak'ipiji jōmaweda na p'ek'au eujādepema p'uuru, net'aa pi–ia ome. ⁹Māpai māgaji:

—Pita mi k'irapite bedabaip'eda, mimaa it'aa t'irura, mägara na jömaweda përé payada aji.

¹⁰ Jesupa p'anauji:

—iOo-eda! aji. Áyaa wápáde aji, Satanás.

Tachi Ak'öre Ũraa p'ädade jara bi:

‘Tachi Ak'öre Waibiamaa aupai it'aa t'ipátáati mäik'aapa jíp'a oopatáati irua jara bik'a.’ (Dt 6.13)

¹¹ Māpai Netuara Poro Waibia áyaa wāji. Māga nide angeleerā chejida Jesús k'aripade.

Jesupa naapiara jaratee beeda

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹² Jesupa ũrik'ari Juan Bautista carcelde t'i nībidap'edaa, wāji Galilea eujādee. ¹³ Mamīda Nazaret p'uurude bana-e paji. Ma k'āyaaara banaji Capernaum p'uurude, lago ik'aawa bi Zabolón, Neftalí éreerā eujāde.

¹⁴ Māgá uchijaji Tachi Ak'öre pedee jarapari Isafapa p'ädak'a:

¹⁵ ‘Zabolón éreerā eujāde mäik'aapa Neftalí éreerā eujāde, Jordán to k'iraik'a eere p'usadee o wāparide, Galilea apata eujāde Israel pidaarā-eerā p'anapachida. ¹⁶ Māpemaarā p'āriu pik'a bide p'anapatap'edaa, ĩdaa pi-ia unudait'ee. Tachi Ak'orepa ma ĩdaa pēiit'ee chi p'āriu pik'a bide p'aniirāmaa atuanaadamerā.’ (Is 9.1-2)

¹⁷ Maadak'āriipa Jesupa jarateemaa beej:

—P'ek'au k'achia oo amāati mäik'aapa Tachi Ak'orede ijāapatáati. Taarā-e nide Tachi Ak'orepa eperāarā bi k'inia bi ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

Jesupa to-īapataarā k'īmari jirit'erada

(Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11)

¹⁸ Ewari aba Jesús Galilea Lago ide nipak'ari, unuji ipemaarā omé: Simón; ichiaba t'ijarapatap'edaa Pedro mäik'aapa Andrés. To-īapataarā paji. Mapa t'iri t'aamaa p'anajida. ¹⁹ Āra unuk'ari, Jesupa mājaji:

—Mi ome nipapatáati mäik'aapa óoti mia ooparik'a. Idideepa eperāarā jiridait'ee Tachi Ak'öre-it'ee, to-īapataarāpa chik'o jiripatak'a.

²⁰ Aramata āchi t'iri atabēijida mäik'aapa wājida iru ome.

²¹ Ipu nok'ode Jesupa awaraa ipemaarā omé unuji: Santiago mäik'aapa Juan. Zebedeo warrarā paji. Barcode t'iri pi-ia p'e bīmaa p'anajida chi ak'öre ome. Māga oomaa p'anide Jesupa āchi t'iji ichi ome wādamerā.

²² Aramata chi ak'öre atabēijida barcode mäik'aapa wājida Jesús ome.

Jesupa eperāarā chok'araarāmaa jarateeda

(Lucas 6.17-19)

²³ Maapai Jesús Galilea eujā jōmaade nipaji. Tachi Ak'öre pedee jaratee nipapachi judiorā Tachi Ak'öre Ũraa jarateepata te bee chaa. Pedee pia

jarateepachi k'awaadamerā taarā–e Tachi Ak'õrepa eperāarā p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Ma awara k'ayaa jōmaweda jipa nipapachi. ²⁴Siria eujādepemaarāpa māga ūridak'āri, irumaa aneejida k'ayaa beerā k'īra t'ādo: k'ap'ia p'ira–idaa beerā; netuara k'ap'ia de merātia beerā; wawa beerā; k'ap'ia chiwa beerā. Ma k'ayaa jōmaweda Jesupa jipapachi.

²⁵Eperāarā chok'ara iru ome nipapachida: Galilea eujādepemaarā; Decápolis eujādepemaarā; Jerusalén p'uurudepemaarā, awaraa Judea eujādepemaarā ome māik'aapa Jordán to ak'õrejiru uchiapari eerepemaarā.

Jesupa ūraada ee bide bak'āri

(Lucas 6.20-23)

- 5** ¹Jesupa eperāarā chok'ara unuk'āri, su–ak'i banaji ee bide. Ichi ome nipapataarā wājida iru k'ait'a. ²Māpai ichia jarateemaa beeji:
- ³ —T'āri o–īa p'ani chi chupiria chedeerā. Tachi Ak'õre k'awa k'inia p'anadairā, ichideerā p'aneedait'ee.
- ⁴ T'āri o–īa p'ani chi k'isia p'ua p'aniirā, Tachi Ak'õrepa chupiria k'awaait'ee perā.^g
- ⁵ T'āri o–īa p'ani chi audua–ee p'aniirā, atadait'ee perā jōmaweda Tachi Ak'õrepa jarada ichideerāmaa teeit'ee.^h
- ⁶ T'āri o–īa p'ani chi Tachi Ak'õrepa jara bik'a oo k'inia p'aniirā, irua k'aripait'ee perā māga oodamerā.ⁱ
- ⁷ T'āri o–īa p'ani chi awaraarā chupiria k'awaa p'aniirā, Tachi Ak'õrepa āchi jida chupiria k'awaait'ee perā.
- ⁸ T'āri o–īa p'ani chi t'āri jip'a oopataarā Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, iru unudait'ee perā.^j
- ⁹ T'āri o–īa p'ani chi t'āri auk'a bipataarā awaraarā ome māik'aapa Tachi Ak'õre ome, māirā t'ijaradait'ee perā Tachi Ak'õre warrarā.
- ¹⁰ T'āri o–īa p'ani eperāarā awaraarāpa āchi jiridak'āri miapidait'ee, Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a oopata perā. Ichia āchi biit'ee ichi jua ek'ari ichideerā p'aneedamerā.
- ¹¹T'āri o–īa p'ani awaraarāpa parāmaa ik'achia jaradak'āri, maa–e pirā ne–inaa k'achia oodak'āri, maa–e pirā seewadak'āri parā imiateedait'ee, mide ijāapata perā. ¹²Māga oodak'āri, t'āri o–īa, k'āiwee p'anéti, Tachi Ak'õre truade panadak'āri, irua parāmaa ne–inaa pi–ia teeit'ee perā. Māgá chonaarāweda Tachi Ak'õre pedee jarapataarāmaa ne–inaa k'achia ichiaba oopachida.

g 5.4 Is 57.18; 61.2. h 5.5 Sal 37.11. i 5.6 Eperāpa ne–inaa k'o k'inia bik'a jarrapisia bak'āri māik'aapa pania to k'inia bik'a opisia bak'āri, māga pik'a māgipa audú oo k'inia bi Tachi Ak'õrepa jara bik'a. Pr 9.5; Is 55.1-2. j 5.8 Sal 24.3-4.

**Jesupa jarateeda Tachi Ak'õredeerã t'ãk'a p'ani mãik'aapa
ĩdaa pik'a p'ani**

(Marcos 9.50; Lucas 14.34-35)

¹³—Na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã—it'ee parã t'ãk'api p'ani. K'awa p'ani chik'o warraa bi t'ã ome. Mamĩda t'ã k'iyaa—edaik'ãri, warraa—ee bi. ¿Sãga k'iyaa pii waya? T'ã k'iyaa—ee bak'ãri, bat'at'aapata o jãde eperãarã ai ïri t'iadamerã.

¹⁴Ichiaba na p'ek'au eujãdepema ijãadak'aa beerã—it'ee parã ĩdaa pik'a p'ani. P'uuru ee nok'ode bi p'oyaa meradak'aa, p'ãrik'ua chi uchiterree t'ĩmiipa unupata perã. ¹⁵Ichiaba lãmpara k'oodak'aa ne—inaa ek'ari mera bidait'ee. Ma k'ãyaara k'oodak'ãri, ne—inaa ïri it'ĩ ata bipata jõma te jãde p'aniirãpa ĩdaa unudamerã. ¹⁶Mãga pik'a jirĩti jõmaarãpa parã ĩdaa pik'a unudamerã. Mãgã unudak'ãri parãpa t'ãri pia ne—inaa pia oomaa p'ani, it'aa t'ĩdait'ee parã Ak'õre Waibia it'ari bima.

Jesupa Moisepa p'ãdade jarateeda

¹⁷—K'ĩsianãati mi cheji Moisepa p'ãda maa—e pirã Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa jõpide. Ma k'ãyaara mi cheji k'awaapiit'ee mãgĩ pedee p'ãda k'ãata jara k'inia bi. ¹⁸Mia wãarata jararu. Pajã bi misa mãik'aapa na p'ek'au eujã bi misa, apidaapa ãyaa atada—e pai ma p'ãdadepema letra biiri chak'e apida, Tachi Ak'õrepa ooit'ee bi p'asarumaa. ¹⁹Mapa eperãpa Moisepa p'ãdade jara bik'a oo—e bi pirã, ũraa abapai oo—e pijida, maa—e pirã awaraarãmaa jarateeru pirã ma ũraade jara bik'a onaadamerã, mãgĩ apemaarã k'ãyaara ek'ariara bait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite. Jõdee eperãpa ook'ãri ma ũraade jara bik'a mãik'aapa awaraarãmaa jarateek'ãri mãga oodamerã, ichi apemaarã k'ãyaara waibiara bait'ee Tachi Ak'õre k'ĩrapite. ²⁰Mia wãarata jararu. Parãpa Tachi Ak'õrepa jara bik'a pipiara ooda—e pirã Moisepa p'ãda jarateepataarãpa oopataadai k'ãyaara mãik'aapa fariseorãpa oopataadai k'ãyaara, Tachi Ak'õredeerã p'anada—e pai.

Jesupa k'ĩrau p'aniirãde jarateeda

(Lucas 12.57-59)

²¹—Parãpa ũridooda pãchi chonaarãpa ũraapatap'edaa:

'Eperã peenaadapãde apachida, eperã peeru pirã, awaraarãpa
charraarãmaa ateedait'ee perã.'

(Ex 20.13)

²²Mamĩda miata jara bi: Apida ichi auk'aa ome k'ĩraudaru pirã, ma k'ĩrau bi charraarãmaa ateedait'ee. Ichiaba apidaapa ichi auk'aamaa ik'achia jararu pirã, ma pedee jarada k'aurepa Junta Supremadee ateedait'ee. Ma awara apidaapa ichi auk'aamaa jararu pirã: “¡Netuara!” ma pedee k'achia jaradapa atuat'ee tok'arradee.

23 Maperā parādepemapa primisia Tachi Ak'ōre altarde atee'āri, k'irāparu pirā pichi auk'aapa nepira iru bi pi ome, 24 ma primisia altar k'irapite atabēipia bi. Māpai wāipia bi t'āri auk'a bide pichi auk'aa ome. Maap'eda waya chei altarmaa ma primisia teede Tachi Ak'ōremaa.

25 Eperā nepira iru bi pirā pi ome māik'aapa pi charramaa atee k'inia bi pirā, wāi naaweda t'āri pia pedeeipia bi iru ome t'āri auk'a bidait'ee. Maa-e pirā charra k'irapite panadak'āri, māgipa pi ata bii jīapataarā juade carcelde t'i nībinadamerā. 26 Mia wāarata jararu. Mamāik'aapa uchua-e pai p'arat'a jōmaweda p'aa-ema.

Jesupa jarateeda miak'āi p'aniirā awaraarā ome k'āidaik'araa bi

27—Parāpa ūridooda naawedapemaarāpa ūraapatap'edaa:

‘Miak'āi p'aniirā awaraarā ome k'āinaadapāde apachida.’ (Ex 20.14)

28 Mamīda miata jara bi: Eperāpa wēra unuk'āri, k'īsiaru pirā ai ome k'āiit'ee, māgí p'ek'au ooji ma wēra ome, ichi t'āridepai ooji mīda.

29 Maperā pi tau juaraarepema ne-inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, piara bak'aji ma tau ēt'at'aamerā māik'aapa t'imí bat'at'aamerā, ma k'aurepa k'achiade baai k'āyaara. 30 Ichiaba pi jua juaraarepemapa ne-inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, piara bak'aji ma jua t'iap'et'aamerā māik'aapa t'imí bat'at'aamerā, k'achiade baai k'āyaara ma k'aurepa. Piara bi pichi k'ap'iadepema ne-inaa atuamerā, k'ap'ia jōmaweda atuai k'āyaara tok'arradee.

Jesupa jarateeda wēra amaadait'ee k'īsia p'aniirāde

(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)

31—Ichiaba naawedapemaarāpa ūraapachida:

‘Wēra amaataak'āri, mia amaada k'art'a irumaa p'ā teepia bi.’^k

(Dt 24.1-4)

32 Mamīda miata jara bi: Eperāpa ichi wēra amaataaru pirā, chi wēra awaraa ome k'āi-ee badata, ma wēramaa p'ek'au oopii, k'āidarii perā awaraa imik'īra ome. Ma awara eperāpa wēra amaataada ataru pirā ichi wēra pamerā, ma eperāpa p'ek'au oomaa bi awaraa wēra ome Tachi Ak'ōre k'irapite.

Jesupa ne-inaa k'irapite juraapataarāde jarateeda

33—Ichiaba ūridooda parā chonaarāpa ūraapatap'edaa:

‘Ichita oodapāde apachida, parāpa juraadap'edaak'a Tachi Ak'ōre k'irapite.’

(Nm 30.2)

34 Mamīda miata jara bi: juraanáati ne-inaa apida k'irapite awaraarāpa parā pedee ijāadamerā. Juraanáati Tachi Ak'ōre trua k'irapite, iru mama

^k 5.31 Mt 19.7; Mr 10.4.

su-ak'i bapari perã. ³⁵Ichiaba juraanáati na p'ek'au eujã k'irapite, Tachi Ak'õrepa na p'ek'au eujã ooda perã. Ichiaba juraanáati Jerusalén k'irapite, Jerusalén Tachi Ak'õre, Tachi Rey Waibia p'uuru perã.

³⁶Ma awara juraanáati pãchi poro k'irapite, parãpa puda k'au apida p'ãimaapida-e pai perã maa-e pirã t'orroopida-e pai perã. ³⁷Mãgã ne-inaa k'irapite juraadak'ari awaraarãpa ma pedee ijãadamerã, ne-inaa k'achia oomaa p'ani. Parãpa ne-inaa oodait'ee pak'ari, jaradaipia bi: "Ooit'eeda" adaipia bi. Jõdee ne-inaa ooda-e pait'ee pak'ari, jaradaipia bi: "Oo-eda" adaipia bi.

Jesupa k'ira jõ-ee p'aniirãde jarateeda
(Lucas 6.29-30)

³⁸—Parãpa ùridooda naawedapemaarãpa ùraapatap'edaa:
'Sìdapa eperã tau ãruru pirã, chi sìa tau auk'a jiat'aadapãde apachida; ichiaba sìdapa k'ida k'õradaru pirã, chi sìa k'ida auk'a k'orat'aadapãde ajida.' (Ex 21.24)

³⁹Mamìda miata jara bi: Awaraapa pìmaa ne-inaa k'achia ooruru pirã, k'ira jõ-ee banãaji mãgí ome. Ma k'ãyaara pìchi k'ira tarramaa síru pirã, t'ari pia chi apema k'ira tarra ak'ipji, auk'a símerã. ⁴⁰Ichiaba nepirade bide awaraapa pìchi camisa jãri ataru pirã, t'ari pia téeji pìchi ñripema p'aru jida. ⁴¹Ichiaba tachi poro waibiapa ne-inaa chik'ia uapiru pirã kilómetro aba, t'ari pia atéeji kilómetro omé. ⁴²Ma awara apidaapa pìmaa ne-inaa iidiruta pirã, téeji mãik'aapa wãak'anãaji ne-inaa presta k'inia p'anadak'ari.

Jesupa jarateeda k'ira unuamaa iru p'anapataarãde
(Lucas 6.27-28, 32-36)

⁴³—Ichiaba ùridooda naawedapemaarãpa ùraapatap'edaa:
'Awaraarã k'inia iru baparíji (Lv 19.18)
mãik'aapa pi k'ira unuamaa iru p'anapataarã k'ira unuamaa iru baparíji.' (Sal 139.21-22)

⁴⁴Mamìda miata jara bi: Parã k'ira unuamaa iru p'anapataarã k'inia iru p'anapataati mãik'aapa eperãarãpa parã jiridak'ari ne-inaa k'achia oodait'ee, it'aa t'ipatãati ãra pari. ⁴⁵Mãga ooruta pirã, pãchi it'aripema Ak'õre Waibia warrarã p'anadait'ee. Irua ak'õrejiru jërapipari jõmaarã ñri; pia beerã ñri, k'achia beerã ñri paara. Ma awara irua k'oi chepipari ichi ùraade jara bik'a oopataarãmaa, ichi ùraade jara bik'a oomaa p'anapataarãmaa paara. ⁴⁶Parãpa k'inia iru p'ani pirã pãchi k'inia iru p'anapataarã aupai, ¿k'ãare-it'ee Tachi Ak'õrepa parã pia ak'iima? Romadepemaarã rey-it'ee impuesto¹ p'epataarãpa paara k'inia iru

¹ 5.46 *Impuesto* jara k'inia bi p'arat'a tachi poro waibiarãpa p'aapipata ãchi jua ek'ari p'aniirãmaa.

p'ani āchi k'inia iru p'aniirā. ⁴⁷Ma awara parāpa pāchi auk'aarā aupai auteebairuta pirā, ŷne–inaa pipiara oomaa p'anik'ā? Ijāadak'aa beerāpa paara āchi auk'aarā auteebaipata. ⁴⁸Māgá eperāarā jīp'arāk'a p'anadai k'āyaara, t'āri pia p'anapatāati ne–inaa k'achia ooda–ee, pāchi it'aripema Ak'ōre Waibia baparik'a.

Jesupa jarateeda ne–inaa pia oo k'awaadamerā

6 ¹—K'īrak'aupai awaraarā taide ne–inaa pia oodai Tachi Ak'ōre–it'ee, āchia t'o p'anadamerā. Māga ooruta pirā, parā it'aripema Ak'ōre Waibiapa parāmaa tee–e pait'ee ne–inaa pia ichia k'isia iru bi teeit'ee ichideerāmaa.

² Maperā parādepemapa ne–inaa chupiria beerāmaa teek'āri, jōmaarāmaa pia ooda jaranāaji. Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa māga oopata Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede māik'aapa calle jāde, eperāarāpa āchi t'o p'anadamerā. Mia wāarata jararu. Ma t'o p'aniirā pedee pia aupai iru p'anadait'ee, Tachi Ak'ōrepa āchimaā tee–e pait'ee perā ne–inaa pia irua k'isia iru bidepema. ³ Āchia oopata k'āyaara pia net'aa teek'āri chupiria beerāmaa, jaranāaji, pichi k'ōp'āyo piara bimaa paara. ⁴ K'īup'ee ōoji pi it'aripema Ak'ōre Waibiapa unu bairā. Ichiata ne–inaa pia teeit'ee pīmaa ichia k'isia iru bidepema.

Jesupa jarateeda it'aa t'ī k'awaadamerā

(Lucas 11.2-4)

⁵—Parāpa it'aa t'īdak'āri, oonāati Tachi Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa oopatak'a. Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede jōmaarā taide āchi ak'inī p'aneepata it'aa t'īdait'ee. Ichiaba p'uuru jāde plaza bee k'idaa māga oopata eperāarāpa unudamerā. Mia wāarata jararu. Eperāarā pia pedee aupai iru p'anadait'ee. ⁶ Maperā pi it'aa t'īk'āri, pichi cuartode t'īuji māik'aapa chi puerta pia jāaji. Māpai it'aa t'īji pichi Ak'ōre Waibiamaa, iru mama bairā pi ome. Irua pia oomaa bi unuk'āri, ne–inaa pia teeit'ee pīmaa, ichia k'isia iru bidepema ma ne–inaa ichideerāmaa teeit'ee.

⁷ It'aa t'īk'āri, pia–e bi ip'ii ichi ai pedeeta jara nībait'ee. Ijāadak'aa beerāpa māga oopata, k'isiapata perā audú pedee jōnipa Tachi Ak'ōrepa audupiara ūriit'ee. ⁸ Māirāk'a p'ananāati, Tachi Ak'ōrepa k'awa bapari perā parāpa falta p'ani, iididai naaweda. ⁹ Nāga it'aa t'īdaipia bi:

‘Tachi Ak'ōre it'ari bi,

pi t'ī awaraa t'ī k'āyaara pipiara bi.

10 Eperāarā bīji pichi jua ek'ari pichideerā p'aneedamerā.

Ōoji pichia k'inia bik'a na p'ek'au eujāde, it'ari ooparik'a.

11 Tai–it'ee chik'o téjeji ewari chaa k'odait'ee.

12 Taipa p'ek'au k'achia oopata chupiria k'awāaji māik'aapa perdonāaji

taipa perdonaapatak'a, awaraarāpa taimaa ne–inaa k'achia oodak'āri.

13 Tai k'achiade baaipināaji.

Tai k'aripa atāji Netuara Poro Waibia juadeepa.'

14'Parāpa perdonaaruta pirā awaraarāpa ne–inaa k'achia oopata parāmaa, Tachi Ak'ōre it'ari bīpa ichiaba perdonaait'ee parāpa ne–inaa k'achia oopata. 15 Mamīda parāpa perdonaada–e p'ani pirā awaraarāpa ne–inaa k'achia oopata parāmaa, māgara Tachi Ak'ōrepa ichiaba perdonaa–e parāpa ne–inaa k'achia oopata.

Jesupa jarateeda nek'oda–ee it'aa t'ī k'awaadamerā

16—Parā nek'oda–ee p'anadak'āri jīp'a k'īsiait'ee Ak'ōre net'aade, k'īra pia–ee p'ananaāti Ak'ōrede ijāapatada apataarāpa oopatak'a. Māga nipapata awaraarāpa k'awaadamerā nek'oda–ee p'ani, māik'aapa āchi t'o p'anadamerā. Mia wāarata jararu. Māgapai iru p'anadait'ee. 17Pi it'aa t'ī bak'āri nek'o–ee, k'īra sīji māik'aapa t'ī–irūji 18 apidaapa k'awanaadamerā pi nek'o–ee bi. Eperāarāpa pi it'aripema Ak'ōre Waibia p'oyaa unuda–e p'ani mīda, irua k'awa bī pia ne–inaa mera oo bi, pi ome bairā. Ma pari iruata ne–inaa pia teetit'ee pīmaa ichia k'īsia iru bidepema.

Jesupa it'aripema ne–inaa piade jarateeda

(Lucas 12.33-34)

19—P'arat'a, net'aa pia p'enāati na p'ek'au eujāde p'ani misa iru p'anadait'ee, polillapa ma net'aa ārit'aa perā, maa–e pirā mogosiadarii perā taarā ia iru bīpa, maa–e pirā nechiapataarāpa chia atadaridai perā. 20 Ma k'āyaara jirīti it'aripema ne–inaa iru p'anadait'ee, māpema ne–inaa polillapa ārik'aa perā, mogosiak'aa perā māik'aapa nechiapataarā mama t'īudak'aa perā. 21 Na p'ek'au eujādepema ne–inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee ma ne–inaa ome. Jōdee it'aripema ne–inaa pia audú ata k'inia bak'āri, pi t'āri araa bait'ee māgí ne–inaa ome.

Jesupa tachi taude jarateeda

(Lucas 11.34-36)

22—Tachi tau lamparak'a īdaa pik'a bi tachi k'ap'ia–it'ee. Pichi tau pia bak'āri, k'ap'ia jōmaweda īdaa pik'a bide bait'ee. 23 Mamīda pichi tau k'achia bi pirā, k'ap'ia jōmaweda p'āriu pik'a bide bait'ee. Māgá pi k'ap'iade īdaa pik'a bi wāara p'āriu pik'a bi pirā, audupiara p'āriu pik'a bide bait'ee.

K'aita tachi chipari

(Lucas 16.13)

24—Eperā chipariirā omé jua ek'ari mimia baik'araa bi. Māga bi pirā, chipari aba k'īra unuamaa iru bai māik'aapa chi apema k'inia iru bai,

maa–e pirā abaapa jara bik'a ooi māik'aapa chi apemapa jara bik'a oomaa bai. Māga pik'a apidaapa ooda–e pai Tachi Ak'ōrepa jara bik'a, p'arat'a, net'aa pia p'e bi misa.

Tachi Ak'ōrepa ichi warrarā pia ak'i bapari

(Lucas 12.22-31)

25—Maperā mia jara bi: K'isia jōnanáati k'āata k'odait'ee maa–e pirā todait'ee, mágá chok'ai p'anadait'ee. Ichiaba k'isianáati sāga p'aru atadait'ee. Tachi Ak'ōrepa parā k'ap'ia ooji māik'aapa parā chok'ai p'anapiji. Māga bita, ¿p'aru tee–e paik'ā māik'aapa chik'o, ne–inaa toparii tee–e paik'ā parāmaa? 26 Ak'íti, ipanaarā it'í wāabai p'ani. Āchia net'atau uudak'aa, ewadak'aa māik'aapa ia bidak'aa chi net'atau iapatamāi. Mamīda parā it'aripema Ak'ōre Waibiapa ne–inaa teepari k'odamerā. ¿Iru–it'ee parā pipiara p'ani ipanaarā k'āyaara! 27 Eperā audú k'isia nībipa hora aba pida waa chok'ai ba–e pai.

28 Ma awara ¿k'āare–it'ee parā audú k'isiapata p'aru–it'ee? Ak'íti, sāga nep'ono p'ūajara t'āide nībi waripata. Mimiadak'aa māik'aapa p'aru k'adak'aa mágá pi–ia p'anadait'ee. 29 Mamīda mia jara bi: Rey Salomonpa p'arat'ara, net'aa pia iru bapachi mīda, iru p'aru piara jī bak'āri, eperāarāpa iru pi–iara unuda–e paji nāgí nep'ono k'āyaara. 30 Idi na p'ūajara wari wā. Mamīda nu uratidaik'āri, t'ipitaude paa jōdariit'ee. Tachi Ak'ōrepa mágá pia ak'i bi pirā nep'ono p'ūajara t'āide nībi, audupiara parā ak'i bapariit'ee, at'āri irude mak'iara ijāada–e p'ani mīda. 31 Tachi Ak'ōrepa mágá ichia ooda pia ak'i bapari perā, k'isia jōnanáati: “¿K'āata k'odait'ee?” maa–e pirā “¿K'āata todait'ee?” maa–e pirā “¿K'āata jīdait'ee?” 32 Mágá k'isiapata ijāadak'aa beerāpa. Mamīda parāpata it'aripema Ak'ōre Waibia iru p'ani. Irua k'awa bi ne–inaa parāpa falta p'ani. 33 Maperāpi naapiara jiríti iru jua ek'ari p'anapataadait'ee māik'aapa oopataāti irua jara bik'a. Māga ooruta pirā, ma ne–inaa jōma iru p'anadait'ee. 34 Audú k'isianáati nupema ne–inaade, nu ne–inaa paraait'ee perā aide k'isiadamerā. Ewari chaa ne–inaa audupai paraa aide k'isiadamerā.

Jesupa jarateeda awaraarāpa oopata ak'inaadamerā

pedee k'achia jaradait'ee

(Lucas 6.37-38, 41-42)

7 1—Awaraarāpa ne–inaa oopata ak'ináati jaradait'ee ne–inaa k'achia oomaa p'ani. Māga ooruta pirā, ma jaradap'edaa k'aurepa Tachi Ak'ōrepa parā mágá ak'iit'ee. 2 Parāpa awaraarāpa oo p'ani ak'ipatak'a, mágá Tachi Ak'ōrepa ak'ipariit'ee parāpa oo p'ani. Ne–inaa k'achia aupai jiriruta pirā pedee k'achia jaradait'ee āra āpīte, Tachi Ak'ōrepa auk'a jiriit'ee parāpa ne–inaa k'achia oopata aupai jarait'ee iru k'irapīte

p'anadak'āri. ³ ¿K'āare-it'ee ak'i bima nejarra pichi auk'aa tau jāde bi, mamīda unu-e bi pak'uru pichi tau jāde bi? ⁴ Pichi tau jāde pak'uru iru bi pirā, ¿sāga pichi auk'aamaa jaraima: “Mimaa ēepji jā nejarra pichi tau jāde bi”? ⁵ ¿Seewata pia chīara k'aripa k'inia bi, irua oo bi ak'ik'āri! Pichi tau jāde bi pak'uruta naapiara ēt'at'āaji. Māpaipi unui nejarra pichi auk'aa tau jāde bi, māgā wāara iru k'aripait'ee.

⁶ Net'aa awara bidap'edaa Tachi Ak'ōre-it'ee teeruta pirā usa k'achia beemaa, orradaidap'eda k'aak'oodai. Ma awara ne-inaa ipia perlak'a atabēiruta pirā sinaarā p'animāi, yoorode jaut'aadai.

Jesupa jarateeda Tachi Ak'ōremaa iididamerā
(*Lucas 6.31; 11.9-13*)

⁷—Iidipatāati Tachi Ak'ōremaa. Irua teeit'eeipi. Jiripatāati. Irua k'awapiit'eeipi. Eperāpa t'īparik'a puerta t'aide, Ak'ōremaa t'īpatāati. Irua parā k'aripait'eeipi. ⁸ Chi iidi bimaa Tachi Ak'ōrepa teepari; chi jiri bimaa Tachi Ak'ōrepa k'awapipari māik'aapa chi t'ī bimaa ewapari.

⁹ ¿Parādepemapa māu teeik'ā ichi warramaa, irua pan iidik'āri? ¹⁰ Maa-e pirā, ¿taama teeik'ā irumaa, chik'o iidik'āri? ¹¹ ¡Māga-epi! Parā ne-inaa k'achia oopataarā mīda, pāchi warrarāmaa net'aa pia tee k'awa p'ani. Parāpa māga ooruta pirā, ¡audupiara pāchi it'aripema Ak'ōre Waibiapa ne-inaa pia teeit'ee chi iidirutaarāmaa!

¹² Maperā, óoti apemaarāmaa parāpa k'inia p'anik'a āchia parāmaa oodamerā, māgata jara bairā Moisepa p'ādade māik'aapa Tachi Ak'ōre pedee jarapataarāpa p'ādap'edaade.

Tachi Ak'ōre truadee wāit'ee puerta p'īrup'ee pik'a bi
(*Lucas 13.24*)

¹³—Tachi Ak'ōre truadee wāit'ee puerta p'īrup'ee bide t'īupaták'ata bi. Mapa t'ūtūti puerta p'īrup'ee bide, chi atua beerā puerta jet'ee bapari perā. Ichiaba āchi o k'achia ewaraa k'obi, chok'ara aide wāpata perā. ¹⁴ Wāit'ee eperāarā ichita p'anapatamāi Tachi Ak'ōre ome puerta p'īrup'ee bide t'īupaták'ata bi māik'aapa Ak'ōre o p'īrup'ee bapari, māgide chok'ara-ee wāpata perā.

Pak'uru k'awaadai chi nejōdeepa
(*Lucas 6.43-44*)

¹⁵—K'īrak'aupai ijāadai jōmaweda Tachi Ak'ōre pedee jarapatada apataarāde, māirā ūk'uru seewa-idaa bee perā. Seewata eperā pia beerāk'a parāmaa chepata. Mamīda āchi t'āride k'īsia k'achia iru p'anapata. ¹⁶ Parāpa māirā k'awaadai āchia oopata pia ak'idak'āri. Pak'uru iiri-idaa bide uva chauk'aa; ichiaba māgeede higojō chauk'aa. ¹⁷ Ma awara nejō biiri pia bīpa nejō pia chaupari. Mamīda nejō biiri k'achia bīpa nejō k'achia chaupari.

18 Nejë k'achia chauk'aa pak'uru pia bide. Ichiaba nejë pia chauk'aa pak'uru k'achia bide. 19 Maperã pak'uru nejë pia chauk'aa bee t'u peepata t'ipitaude bat'at'aadait'ee. 20 Mägá ma Ak'öre pedee jarapatada apataarãpa ne–inaa oopata k'aurepa parãpa k'awaadai wãara Ak'õrepa pëida wa mägã–e.

Jesupa jarateeda jõmaarãta Tachi Ak'õre truadee wãda–e pait'ee

(Lucas 13.25-27)

21—Eperãarã ùk'uruurãpa mimaa: “Tachi Waibia, Tachi Waibia” a p'ani mïda, jõmaweda wãda–e pait'ee Tachi Ak'õre truadee. Jïp'a chi oopataarãpa mi Ak'õre it'ari bipa oopi bik'a; mägïirãta it'aa wãdait'ee. 22 Ak'õre ewari waibia ewate chok'araarãpa mimaa jaradait'ee: “Tachi Waibia, Tachi Waibia, tai pi ome p'anapíji. Taipa pi t'ïde jarateejida mãik'aapa pi t'ïde netuaraarã uchiapik'oojida. Ma awara pi t'ïde oojida ne–inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa áchi juadoopa.” 23 Mamïda mia p'anaut'ee: “¡Mia parã k'awa–e bi! ¡Áyaa wátì mi ik'aawaapa, ne–inaa k'achia oopataarã!”

Jesupa te oopataarãde jarateeda

(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

24—Eperã k'ïsia k'awaa bipa mi ùraa ùripari mãik'aapa oopari mia jara bik'a. Mägí eperã ichi te oo bik'ata bi mäu ïri. 25 K'oi cheji; to chedachi mãik'aapa nãu golpe p'uaji ichi temã. Mamïda t'ee–e paji mäu ïri oo bada perã. 26 Jõdee chi mi ùraa ùrip'eda, oo–e bipa mia jara bik'a k'ïsia k'awa–ee bi. Eperã ichi te ipude oodak'a bi. 27 K'oi cheji; to chedachi; nãu golpe p'uaji mãik'aapa ichi te tudú t'eedachi. Mägá ichi te jõdachi.

28 Jesús pedee aupak'ãri, eperãarã jõmaweda ak'itrua para beeji irua jarateeda k'aurepa. 29 Mãga p'anajida irua jïp'a jarateeda perã Tachi Ak'õrepa jarateepidak'a. Ak'õre Ùraa pipiara jarateegi Moisepa p'ãda jarateepataarã k'ãyaara.

Jesupa leprapa k'ayaa bada jipada

(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

8 1 Jesús eedeepa edaa chek'ãri, eperãarã chok'ara iru t'ëe chejida. 2 Mägá che wãde iru k'ait'a cheji eperã leprapa k'ayaa bi. Mägí iru k'ïrapite bedabai nãba cheji mãik'aapa mägaji:

—Tachi Waibia, pia k'inia bi pirã, mi k'ayaa wëpapipãde aji, Ak'õre k'ïrapite mi pia beemerã.

3 Jesupa juapa t'õbaip'eda, mägaji:

—¡K'inia bida! aji. Jïpa beepãde aji.

Aramata jïpa beeji. 4 Mãpai Jesupa mägaji:

—¡Ûríji! Jaranãaji apidaamaa. Jïp'a p'aaremaa ak'ipinãji mãik'aapa Moisepa p'ãdade jara bik'a ipana omé atëeji teeit'ee Tachi Ak'õremaa. Mägá jõmaarãpa pi jïpa beeda k'awadayada aji.

Jesupa Romadepema soldaorā poro mimiapari jipada

(Lucas 7.1-10; Juan 4.43-54)

⁵T'ēepai Jesús Capernaum p'uurude panak'āri, Romadepema soldaorā poro waibiapa irumaa chupiria iidi cheji:

⁶—Jesús, mi mimiapari k'ayaa bida aji. P'oyaa mimik'a—e bi māik'aapa chupiria nībida aji, p'uapa.

⁷Jesupa p'anauji:

—Wāit'eeda aji, jipade.

⁸Mamīda ma soldaorā poro waibiapa māgaji:

—Tachi Waibia, mi pi k'āyaara ek'ariara bi. Pi mi temaa wā—e pijida, namāik'aapa pedeeru pirā, mi mimiapari jipa beei't'ee. ⁹Mi jida waibiarā jua ek'ari bi. Ma awara mia soldaorā iru bi michi jua ek'ari. Mia abaamaa wāpāde ak'āri, wāpari; awaraamaa chepāde ak'āri, chepari. Ichiaba mi mimiaparimaa ne—inaa oopāde ak'āri, onaparida aji.

¹⁰Jesupa māga ūrik'āri, p'era pik'a beeji ma soldaorā poropa jara bada k'aurepa. Mapa ichi ome nipapataarāmaa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Israel pidaarā t'āide na eperāk'a apida waide unu—e bi, iru wāara ijāapari perā. ¹¹Eperāarā chok'ara chedait'ee ak'ōrejīru uchiapari eereepa māik'aapa ak'ōrejīru baaipari eereepa. Māirāta Tachi Ak'ōre truade su—ak'i p'ana chedait'ee nek'ode Abraham ome, Isaac ome māik'aapa Jacob ome. ¹²Mamīda chi it'ari p'anadaipia biirā Ak'ōrepa jērek'ooit'eeda aji, taawaa p'āriudee, atua beerā ome jēedamerā māik'aapa k'ida kierrkierree para bamerā p'uapa.

¹³Māga jarap'eda, Jesupa ma soldaorā poromaa māgaji:

—Wāpāde aji, pichi temaa pia ijāadak'a uchiada perā.

Aramata chi k'ayaa bada jipadachi.

Jesupa Pedro p'āk'ōre jipada

(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴Māpai Jesús wāji Pedro temaa. Mama ununaji Pedro p'āk'ōre k'ayaa bi k'iamiapa. P'arude baji k'ayaa bada perā. ¹⁵Jesupa iru jua t'ōbaik'āri, ma k'iamia tuudachi. Māpai ma wēra p'irabaidaip'eda, nek'opiji Jesumaa.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada

(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶K'eudaik'āri, netuara k'ap'iade merātia beerā chok'ara aneejida Jesumaa. Pedee jarada abaapa netuaraarā jōmaweda uchiapik'ooji. Ichiaba k'ayaa beerā jōmaweda jipak'ooji. ¹⁷Māga ooji p'asamerā Tachi Ak'ōre pedee jarapari Isaíapa chonaarāweda jaradak'a:

‘Irua k'ayaa tachimaa baridap'edaa awara āyaa ataji māik'aapa tachi k'ayaa beerā jipaji.’

(Is 53.4)

Jesús ome nipa k'inia p'anadap'edaarā
(*Lucas 9.57-62*)

¹⁸Awaraa ewaride Jesupa unuk'āri eperāarā chok'ara ichi wap'ira iru p'ani, chi k'ōp'āyoorāmaa jaraji sīadait'ee lago k'īraik'a eeree. ¹⁹Mamīda wā dai naaweda, Moisepa p'āda jarateepari k'ait'a cheji māik'aapa mājaji:

—Tachi Jarateepari, pi ome wā k'inia bida aji, chi wārumaa.

²⁰Jesupa p'anauji:

—Usap'á yooro te uria iru bee māik'aapa ipanaarā te iru bee. Mamīda mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema^m arajāгаа ni, k'āipari wēe. Made k'isīaji jarai naaweda wāara mi ome nipa k'inia bi wa māga–e.

²¹Awaraa Jesús ome nipadapa mājaji:

—Tachi Waibia, mi jida pi ome nipaparii k'inia bi. Mamīda ai naaweda, mi ak'ōre iapipáde aji, iru piuk'āri.

²²Jesupa p'anauji:

—Chepáde aji, mi ome māik'aapa ichiak'au bipáde aji, atuadait'eerāpa āchi piudap'edaarā iadamerā.

Jesupa nāu p'usa ome t'umātípida
(*Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25*)

²³Ma t'ēepai Jesús wāji barcode chi k'ōp'āyoorā ome. ²⁴Māga nide p'usara t'o nībeeji. P'usapa barco pirubaa wā nipaji. Māimisa Jesús k'āi baji. ²⁵Mapa chi k'ōp'āyoorāpa řimat'aajida māik'aapa mājajida:

—Tachi Waibia, řtai k'aripáji! řTachi pirubaa wādapi!

²⁶Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda p'era jōnima? aji. řParā pia ijāada–e p'anida! aji.

Māga jarap'eda, p'irabaidachi māik'aapa pedeeji nāumaa māik'aapa p'usamaa. Aweda jōma ip'ii ūu beeji. ²⁷Māga unudak'āri, chi k'ōp'āyoorā ak'itrua para beeji māik'aapa āchi pitapai iidi para beeji:

—¿K'aima ajida, nāgi? Nāu, p'usa paara iru pedee ūripatada ajida.

Eperāarā k'ap'iade netuara merātia bada
(*Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39*)

²⁸Jesús chi k'ōp'āyoorā ome panadak'āri lago k'īraik'a eere Gadara eujāde, jāira māu te uriade badadeepa uchijida eperāarā omé netuara āchi k'ap'iade merātia bee. Ma eperāarā Jesús k'ait'a chejida. Āchi audú t'āri k'achia–idaa p'anadap'edaa perā, eperāarā ma ode p'oyaa wāyaadak'aa paji. ²⁹Jesumaa bia chejida:

—řJesús, Ak'ōre Waibia Warra, tai ome t'řunáji! řAt'āri–e weda tai miapide cheji–ek'ā? ajida.

^m **8.20** Chi Eperā Ak'ōre Truadepema jara k'inia bi Tachi Ak'ōre mimiapari na p'ek'au eujāde cheda. Jesucristopa ichi nāga t'řjaraji ak'řpiit'ee ichi Mesías.

³⁰Ma k'ait'a sinaarã chok'ara nek'omaa p'anajida. ³¹Mapa netuaraarãpa Jesumaa chupiria iidijida ma sinaarã k'ap'iade t'iupimerã.

³²Aramãgá Jesupa jaraji maaaa wãdamerã. Mãpai ma netuaraarã ma eperãarã k'ap'iadeepa uchiak'oodachida mãik'aapa sinaarã k'ap'iade t'iudachida. Aramata sinaarã jômaweda p'irak'oodachida ee k'oot'ari jira bidee. Mata lagode baainajida mãik'aapa iyapa jãak'oodachida.

³³Ma sinaarã jia p'anadap'edaarãpa mãga unudak'ãri, p'irak'oodachida p'uurudee. Nepirinajida ãchia unudap'edaa ma netuara merãtia p'anadap'edaarã ome. ³⁴Mãpai p'uuru pidaarã jômaweda chejida mãik'aapa Jesumaa chupiria iidijida ãchi eujãdeepa wãmerã.

Jesupa chiwa bada jipada
(*Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26*)

9 ¹Ma t'ëepai, Jesús barcode bataup'eda, wãji lago k'iraik'a eeree. Mãgá ichi p'uurude pacheji. ²Mama bide eperãarãpa jira aneejida eperã chiwa bi p'arude. Jesupa k'awaak'ãri ãchia wãara ichide ijãa p'aní, ma chiwa bimaa mágaji:

—Warra, t'ãri o-ia báji pia p'ek'au k'achia oopata jômaweda wẽpada perã.

³Ûk'uru arii p'anadap'edaa Moisepa p'ãda jarateepataarãpa mãga ùridak'ãri, k'isiajida: “Jãgipa ik'achia pedeemaa bi Tachi Ak'õre ãpite. Tachi Ak'õrepapai p'ek'au k'achia wẽpapiyada” ajida. ⁴Mamída Jesupa k'awaji ãchia k'isia p'aní. Mapa iidiji:

—¿Sãap'eda parãpa k'isia k'achia k'isia p'anima? aji. ⁵Mia irumaa jarai: “Pia p'ek'au k'achia oopata wẽpajipi” maa-e pirã jarai: “P'irabáiji mãik'aapa wáji”. Mamída irua maarepida oo-e pai, Tachi Ak'õrepa oopi-e pirã. ⁶Mia ak'ipiit'ee na p'ek'au eujãde mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema k'ap'ia pari, Tachi Ak'õre Waibiapa wẽpapipari eperãarãpa p'ek'au k'achia oopata.

Mãpai mágaji ma eperã chiwa bimaa:

—¡P'irabáiji! Pichi p'aru atáji mãik'aapa wáji pichi temaa.

⁷Aramãgá ma chiwa bada p'irabaidachi mãik'aapa wãji ichi temaa. ⁸Mãga unudak'ãri, eperãarã p'era pik'a para beeji mãik'aapa Tachi Ak'õremaa o-ia it'aa t'ijida, irua ma eperãmaa mãga ooda perã.

Jesupa Mateo jirit'erada ichi ome nipapariimerã
(*Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32*)

⁹Mamãik'aapa Jesús wãji. Ma wãrude eperã t'ijarapatap'edaa Mateoⁿ unuji. Su-ak'i baji Cesar-it'ee impuesto p'aapatamãi. Jesupa mágaji irumaa:

ⁿ 9.9 *Mateo* ichiaba t'ijarapachida *Leví*. Mateopa na pedee pia p'ãji.

—Mi ome nipaparíji.

Aramágá bainĩ beep'eda, Jesús ome wāji.

¹⁰T'ēepai Jesús chi k'ōp'āyoorā ome teeda nek'omaa bak'āri, impuesto p'epataarā Roma pidaarā rey—it'ee pachejida awaraa eperāarā k'achia-idaa beerā apatap'edaarā ome. Māirā ai mesade su-ak'li p'aneejida Jesús ome. ¹¹Fariseorāpa māga unudak'āri, Jesús k'ōp'āyoorāmaa iidijida:

—¿Sāap'eda parā jarateepari nek'omaa bima ajida, impuesto p'epataarā ome māik'aapa awaraa p'ek'au k'achia oopataarā ome?

¹²Māirāpa iididap'edaa ūrik'āri, Jesupa māgaji:

—Médico pēidak'aa k'ap'ia pia beerāmaa. Jīp'a pēipata k'ayaa beerāmaa.

¹³Parā wādak'āri, k'isiadapāde aji, nāgí Ak'ōre Ūraa jara k'inia bi:

‘Mia k'iniaara bi awaraarā chupiria k'awaadamerā, ne-animalaarā peedap'eda, paadai k'āyaara mi—it'ee.’ (Os 6.6)

Māpai Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pēi—e paji t'āri pia beerā jiride. Ma k'āyaara p'ek'au k'achia oopataarā jirideta pēiji.

Sāapai nek'oda—ee p'anadaipia bi

(*Marcos 2.18-20; Lucas 5.33-35*)

¹⁴Māpai Juan Bautista k'ōp'āyoorā Jesumaa chejida māik'aapa iidijida:

—Edaare tai, fariseorā ome nek'oda—ee p'aneepata jīp'a Tachi Ak'ōre net'aade k'isiadait'ee. ¿Sāap'eda pi k'ōp'āyoorāpa māga oodak'aama? ajida.

¹⁵Jesupa p'anauji:

—Miak'āipata fiestade t'ī pēidap'edaarā k'īra pia—ee p'anadak'aa chi miak'āiit'ee bi āchi ome bi misa. Mamīda ewari cherude iru ata chedak'āripi, t'āri p'uapa nek'oda—ee p'aneedait'eeda aji.

Ūraa chiwidi māik'aapa chonaarāweda p'ādap'edaa

(*Marcos 2.21-22; Lucas 5.36-39*)

¹⁶—Eperā apidaapa p'aru chiwididepema pite aba t'īik'araa bida aji, p'aru sorede parchaait'ee. Māga ooru pīrā, chi p'aru chiwidi āridariit'ee māik'aapa ma pite auk'a bee—e pait'ee chi p'aru sore ome. ¹⁷Ichiaba vino ewaa juda t'idak'aa ne—e^o sorede, ma vino baak'ak'āri, ma ne—e sore jīadarii perā māik'aapa chi vino atuadarii perā. Maperā vino ewaa juda t'idaipia bi ne—e chiwidide, ma ne—e chi vino ome atuapiamaapa.

Jairo k'au māik'aapa wērapa Jesús p'aru ide t'ōbaida

(*Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56*)

¹⁸Jesús at'āri pedeemaa bide, judiorā poro waibīa t'ījarapatap'edaa Jairo Jesús k'īrapite bedabai nība cheji māik'aapa māgaji:

◦ 9.17 Maapai vino iapachida *ne-animal edee oodade*.

—Et'ewapai mi k'au jai–idaajida aji. Mamīda mia k'awa bi pi cheru pirā mi ome māik'aapa pi jua biru pirā iru ūri, waya chok'ai beeyada aji.

¹⁹Māpai Jesús wāji chi k'ōp'āyoorā ome ma eperā temaa. ²⁰Ma wādade wēra doce años bi k'ayaa bi waamiapa Jesús āpíteik'aapa k'ait'a wāp'eda, iru ūripema p'aru i t'ōbait'ajji. ²¹Māga ooji k'isia bada perā iru p'aru i t'ōbairupapai jipa beei. ²²Mamīda mágá t'ōbaik'āri, Jesupa āpíteek ak'ijji māik'aapa mágaji ma wēramaa:

—Wēra, t'āri o–īa béeji. Pia mide ijāa bairā, jipa beejida aji.

Aramata ma wēra jipa beejji.

²³Maap'eda Jesús ma judiorā poro waibia temaa panak'āri, unuji siru chaapataarā māik'aapa eperāarā jēepi ororoo nībi. ²⁴Māpai Jesupa mágaji:

—Taawaa uchiatī. Na wēra k'au jai–idaa–e bi. Jīp'a k'āita bida aji.

Māga ūridak'āri, arii p'anadap'edaarā ēik'oodachida, Jesús k'īra k'awa–ee bi jīak'aapa. ²⁵Mamīda Jesupa eperāarā uchiapik'ooji māik'aapa jai–idaada badamāi t'īup'eda, iru jua jita atanaji. Māpai ma wēra k'au p'irabaidachi. ²⁶Maap'eda ma eujādepemaarā jōmaarāpa k'awaa wājida Jesupa māga ooda.

Jesupa tau p'āriu beerā omé jipada

²⁷Mamāik'aapa uchīa wādade, Jesús t'ēe tau p'āriu bee omé bia che wāpachida:

—¡Rey David Warra,^p tai chupīria k'awaapáde! ajida.

²⁸Jesús teeda t'īunak'āri, ma tau p'āriu beerā auk'a t'īujida. Māpai Jesupa iidjji:

—¿Parāpa ijāa p'anik'ā aji, mia jipai?

P'anaujida:

—Tachi Waibia, ijāa p'anida ajida.

²⁹Māpai Jesupa taumāi t'ōbaip'eda, mágaji:

—Parāpa ijāa p'anik'a, mágá p'aneedapáde aji.

³⁰Aweda tau eratik'oodachida. Māpai Jesupa jīp'a mágaji:

—Mia ooda chíaramaa nepirinaadapáde aji.

³¹Māga jaraji mīda, mamāik'aapa uchiarutata Jesupa ooda nepiri wāpachida ma eujādepemaarāmaa.

Jesupa pedee atua bada jipada

³²Ma tau p'āriu p'anadap'edaarā uchiarutade, eperāarāpa aneejida eperā pedee atua bi Jesumaa. Māga bajī netuara ichi k'ap'iade merātia bada perā. ³³Jesupa ma netuara uchiapit'aak'āri, ma eperā pedee beejji.

^p 9.27 Jesucristo *David Warra* t'ījarapachida, iru chonaarāwedapema Rey Daviddeepa uchiada perā māik'aapa Mesías pada perā.

Māga unudak'āri, arii p'anadap'edaarāpa ak'itrua para beeji māik'aapa māgajida:

—İsraelde waide nāga unudak'aada! ajida.

³⁴Mamīda fariseorāpa māgajida:

—Netuara Poro Waibia juapata jāgá netuaraarā uchiapiparida ajida.

Jesupa eperāarā chupiria k'awaada

³⁵Jesús nipapachi p'uuru beede māik'aapa ai ik'aawa p'uuru k'aipee beede. Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata te chaa pedee pia jarateepachi k'awaadamerā taarā—e Tachi Ak'ōrepa eperāarā p'e biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā. Ma awara k'ayaa k'ira t'ādo jipapachi.

³⁶Eperāarā chok'ara see nībi unuk'āri, chupiria k'awaaji, āra chupiria, k'ira pia—ee para bada perā, oveja chak'eerā ak'ipari wēe chitoonik'a.

³⁷Māpai chi k'ōp'āyoorāmaa māgaji:

—Eperāarā chok'ara mide waide ijāada—e p'ani. Ne—uu audú chau bík'api p'ani. Mamīda mimiapataarā chok'ara—ee p'ani. ³⁸Mapa it'aa iididapáde aji, ma ne—uu chiparimaa, irua awaraa mimiapataarā pēimerā chi chau bi p'ede.

Jesupa k'ōp'āyoorā jirit'erada mimiadamerā ichi ome

(*Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16*)

10 ¹Jesupa chi k'ōp'āyoorā doce t'ī p'eji māik'aapa āchi ichi jua ek'ari bijī netuaraarā uchiapidamerā māik'aapa k'ayaa k'ira t'ādo jipadamerā.

²Nāgí imik'īraarā doce jirit'eraji pēiit'ee ichi ūraa jarateede. Naapiara jirit'eraji Simón, ichiaba t'ījarapatap'edaa Pedro, chi ipema Andrés ome. Ma t'ēepai jirit'eraji Santiago chi ipema Juan ome. Māirā Zebedeo warrarā paji. ³Ichiaba jirit'eraji Felipe; Bartolomé; Tomás; mi, Mateo, chi impuesto p'epari bada Roma pidaarā—it'ee; Alfeo warra, Santiago; Tadeo; ⁴Simón Celote apatap'edaa^q māik'aapa Judas Iscariote, ma t'ēepai Jesús traicionaada.

Jesupa chi k'ōp'āyoorā pēida Ak'ōre Ūraa jarateenadamerā

(*Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6*)

⁵Jesupa ma k'ōp'āyoorā doce pēiji eperāarā paraamaa. Pēi naaweda jaraji:

—Wānáati judio—eerā p'anapatamaa. Ichiaba wānáati Samaria eujādepema p'uurudee. ⁶Ma k'āyaara wāti Israel eujādepema ovejaarā atua pik'a beerāmaa. ⁷Jaratēeti taarā—e Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari biit'ee ichideerā p'aneedamerā. ⁸K'ayaa beerā jipāti; piudap'edaarā

^q 10.4 Roma jua ek'ariipa uchía k'inia p'anadap'edaarā t'ījarapachida *Celote eerepemaarā*.

chok'ai p'irabaipíti; leprapa k'ayaa beerã jipáti m̄aik'aapa netuara k'ap'iade merátia bee jipáti. Mia parã michi jua ek'ari bik'ári m̄aga oodamerã, p'arat'a maarepida iidi-e paji. Mapa p'arat'a iidináati ma pari.

⁹Ateenáati n̄ee, p'arat'a, cobre, p̄achi k'irride jipata. ¹⁰Ichiaba ateenáati muchila, awaraa chancla m̄aik'aapa p'aru j̄idait'ee, pak'uru jida t'idik'adait'ee, parã mimia pari ma ne-inaa teedaipia p'anadairã.

¹¹P'uurude maa-e pirã te chok'ara-ee beem̄i panadak'ári, eperã t'ári piata jir̄f̄iti arii p'aneadait'ee mam̄aik'aapa w̄aruta misa. ¹²Teeda t'itudak'ári, arii p'aniirãmaa pedee pia jaráti. ¹³Ai tede p'aniirãpa parã auteebairuta pirã, ma pedee pia jaradak'a ãramaa uchiat'ee. Mam̄ida auteebaida-e pirã, ma pedee pia jaradak'a ãramaa uchia-e pait'ee. ¹⁴Parã auteebaida-e pirã m̄aik'aapa parãpa jarateepata ūridaamaa p'ani pirã, uchíati ma tedee pa maa-e pirã ma p'uurudeepa m̄aik'aapa biiridepema yooro p'ora n̄ep'etí ak'ipidait'ee Tachi Ak'õrepa ãra k'aripa-e pait'ee. ¹⁵Mia w̄arata jararu. Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua ma p'uurudepemaarã audupiara k'achia ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarã, Gomorra p'uurudepemaarã k'achia ooda k'ãyaara.

Jesupa jarada ichi k'aurepa ijãapataarã miadait'ee
(*Lucas 12.11-12; 21.12-17*)

¹⁶—¡Ūrítí! Mia parã p̄iru eperãarãmaa jarateede. P̄iru ovejarã p̄eik'ajik'a ne-animalaarã k'achia beerã t'ãide. Mapa k'íra k'awaa nipapatáati, taama k'íra k'awaa nipaparik'a. Ichiaba k'ãiwee nipapatáati paloma nipaparik'a. ¹⁷Tauk'a nipapatáati eperãarãpa parã ateedait'ee perã áchi charraarãmaa miapidamerã, maa-e pirã parã p'ua oodait'ee Tachi Ak'õre Ūraa jarateepata tede. ¹⁸Ma awara mide ijãapata k'aurepa ateedait'ee áchi poro waibiarãmaa m̄aik'aapa áchi reyrãmaa. M̄agã parãpa mi ūraa jaradai m̄airã k'irapite m̄aik'aapa awaraa ijãadak'aa beerã k'irapite. ¹⁹Mam̄ida m̄airã k'irapite p'anadak'ári, k'ísianáati s̄aga pedeedait'ee, maa-e pirã k'ãata jaradait'ee, pedeedait'ee pak'ári, Tachi Ak'órépata pedeepiit'ee perã. ²⁰Parã pedeeda-e pait'ee p̄achi k'iradoopa. Tachi Ak'õre Jaurepata pedeeit'ee parã k'ap'ia.

²¹Maapai eperãarãpa áchi ipemaarã paara teedait'ee miapidamerã piurutamaa. Ma awara chi ak'õreerãpa áchi warrarã paara m̄agã peepidait'ee; maa-e pirã warrarãpa áchi ak'õreerã peepidait'ee. ²²Jõmaarãpa parã k'íra unuamaa iru p'anapataadait'ee mide ijãapata k'aurepa. Mam̄ida t'áridepai chooruta pirã, Tachi Ak'õrepa parã k'aripait'ee atuanaadamerã na p'ek'au eujã j̄orumaa. ²³P'uuru abaade parã jiri p'anedak'ári, mirúti awaraa p'uurude. Mia w̄arata jararu. Parã Israel p'uuru j̄omaade jaratee nipadai naaweda, mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, cheit'ee.

²⁴K'irãpáti eperã apida ichi jarateepari k'ãyaara waibiara bi-e. Ichiaba mimiapari apida chipari k'ãyaara waibiara bi-e. ²⁵Chi ne-inaa

k'awaa k'inia bi o-ĩa baipia bi chi jarateepari jĩak'a pait'ee. Ichiaba mimiapari o-ĩa baipia bi chipari jĩak'a pait'ee. Chi te chipari t'ijarapata pirā Beelzebú, Netuara Poro Waibia, audupiara irudeerāmaa mǎgí t'ĩ bidait'ee.

Jesupa jarateeda k'aita waaweedaipia bi

(Lucas 12.2-7)

26—Māga jara p'ani mīda, eperāarā waaweenáati. Īrá Tachi Ak'õre net'aa mera pik'a bi mīda, t'ēepai parāpa jōmaarāmaa jaradait'ee. 27Mia ūraa jarada p'āriu pik'a baji. Mamīda jōmaarāmaa māga jīp'a jaradaipia bi. Ma awara mia ūraa mera pik'a jarada, golpe jaradaipia bi terraza ĩriipa biaruk'a. 28Waaweenáati parā jiri p'aniirā peedait'ee, ārapa parā p'oyaa atuapida-e perā tok'arradee. Ma k'āyaara Tachi Ak'õre waawēeti. Iruata tachi piupii mǎik'aapa atuapii.

29'¿Netopata-ek'ā ipana chak'e omé p'arat'a tau abaa pari? Eperāarāpa māga oopata, ipana chak'e mak'iara vale-e bi jĩak'aapa. Mamīda ipana chak'e apida eujāde baaidak'aa, parā Ak'õre Waibiapa māga jara-emāi. 30-31Parā puda paara irua juasia iru bi. Mapa waaweenáati, Tachi Ak'õrepa parā k'iniara iru bapari perā ipanaarā k'āyaara.

Jesucristode ijāapatada apataarā awaraarā k'irapite

(Lucas 12.8-9)

32—Eperāpa tau taawa jararu pirā ichi Jesucristode ijāapari, mia pida jarai: “Mǎgí méré” mi Ak'õre k'irapite it'ari. 33Mamīda eperāpa meraru pirā mide ijāapari, mǎgara mia pida merait'ee. “Mǎgí mēre-eda” ait'ee mi Ak'õre k'irapite it'ari.

Jesús k'aurepa ěreerā t'āri auk'a p'anada-e

(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

34—K'ĩsianáati mi cheji na p'ek'au eujādee eperāarā k'āiwee p'anapide. Jīp'a cheji chōopide. 35Mi cheji

'warra t'āri auk'a banaamerā chi ak'õre ome, wēra k'au t'āri auk'a banaamerā chi nawe ome mǎik'aapa āigu t'āri auk'a banaamerā chi p'āk'õre ome. 36Ma k'aurepa eperāarā t'āri auk'a para ba-e pait'ee āchi ěreerā ome.'

(Mi 7.6)

37'Eperāpa ichi ak'õre wa chi nawe k'iniara iru bi pirā mi k'inia iru bai k'āyaara, méré pa-e pai. Ichiaba eperāpa chi warra wa chi k'au k'iniara iru bi pirā mi k'inia iru bai k'āyaara, mǎgí méré pa-e pai. 38Ma awara mide ijāapari k'aurepa eperā piuamaa bi pirā kususode piu wāk'a, mǎgí méré pa-e pait'ee. 39Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, mǎgí piuk'āri, atuait'ee. Mamīda eperā piuru pirā mide ijāapari k'aurepa, mǎgí eperā piuk'āri it'aa wāit'ee.

Jesupa jarada ijãapataarãpa ne–inaa pia atadait'ee
(*Marcos 9.41*)

40—Eperãpa parã auteebaik'ãri, mi jida auteebai bi mãik'aapa mi Ak'õre, mi pëida, auk'a auteebai bi. 41Ma awara eperãpa auteebaik'ãri Tachi Ak'õre pedee jarapari, Tachi Ak'õrepa pëida perã, ne–inaa pia atait'ee Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa atapatak'a. Ichiaba auteebaik'ãri eperã t'ãri pia, mãgi t'ãri pia bairã, ne–inaa pia atait'ee eperã t'ãri pia beerãpa atapatak'a. 42Ma awara eperãpa teek'ãri pania vaso aba mi ome nipaparimaa mãgi mërë perã, Tachi Ak'õrepa ne–inaa pia ichiaba teet'ee ma pania teedamaa.

Juan Bautistapa eperãarã pëida
(*Lucas 7.18-23*)

11 1Jesupa chi k'õp'ãyoorã doce ùraap'eda, mamãik'aapa wãji Ak'õrepa jara pëida jarateede ma eujãdepema p'uuru bee chaa.

2Juan carcelde bi misa, ùriji Cristopa oomaa bi. Aramata ichi ome nipapatap'edaarã ùk'uru pëiji Jesumaa. Iidinajida:

3—¿Pik'ã ajida, tai k'aripapari chonaarãpa cheit'ee bida adap'edaa? Maa–e pirã, ¿taipa awaraa nidaipia bik'ã? ajida.

4Jesupa p'anauji:

—Wãti Juanmaa mãik'aapa nepirfti parãpa nama unu p'ani mãik'aapa ùri p'ani. 5Jarãti tau p'ãriu beeda ñrá unu p'ani; biiri nik'anik'aa beeda t'ia nũtee; leprapa k'ayaa beeda jipa p'ani; k'iiri k'ĩ beeda ñrá ùri p'ani; piudap'edaarã waya chok'ai p'ani mãik'aapa chupiria chedeerãmaa Tachi Ak'õrepa pedee pia jara pëida jarateemaa bi. 6¿T'ãri o–ia bida aji, chi mide ijãa bi, k'awa–e bi mida mia ne–inaa jõma oo bi!

Jesupa Juande pedee pia jarada
(*Lucas 7.24-35*)

7Juanpa eperãarã pëida wãdap'edaa t'ëepai, eperãarãmaa Jesupa pedee pia jaramaa beeji Juande:

—¿K'ãata parãpa ak'ĩnajidama aji, eujã pania wëe bimaa wãdak'ãri? ¿K'ĩsijida–ek'ã ak'ĩnadait'ee eperã pariatua k'ĩsia bi, p'ũajara nãupa pariatua nẽunẽuwaa p'uuparik'a? 8Maa–e pirã, ¿k'ĩsijida–ek'ã ak'ĩnadait'ee eperã p'aru pi–ia jĩ bi? Parãpa pia k'awa p'ani eperã p'aru pi–ia jĩ beerã rey tede p'anapata. 9Mãga–e pirã ¿k'ĩsijida–ek'ã ak'ĩnadait'ee Ak'õre pedee jarapari? Wãara, iru Ak'õre pedee jarapari k'ãyaara waibiara bi. 10Na Juandeta Tachi Ak'õre Úraa p'ãdade jara bi:

‘Mia eperã chok'a pëiit'ee pi naa o pia oonamerã pi, eperãarã poro waibia, chei naaweda.’

(*Mal 3.1*)

11Mia wãarata jararu. Juan Bautista k'ãyaara eperã apida waibiara bi–e. Mamãda chi ek'ariara bita iru k'ãyaara waibiara pait'ee Tachi Ak'õrepa ma eperã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã ome beemerã.

¹²Juan Bautista chedak'ãriipa, eperãarã chõo pik'a p'ani t'ïudait'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari, ichideerã p'anedait'ee mãik'aapa k'achia beerã auk'a chõo pik'a p'ani apida mãga p'ananaadamerã. ¹³Juan jaratee chei naaweda, Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa jarapachida Tachi Ak'õrepa mägá eperãarã biit'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'anedamerã. Moisepa p'ãdade ichiaba mãga jara bi. ¹⁴Parãpa k'awaa k'inia p'ani pirã Juanta Elías^r chi cheit'ee bada jara p'anadap'edaa; ichipi. ¹⁵Pia k'ísíati parãpa et'ewa ùridap'edaade k'awaadamerã k'ãata jara k'inia bi.

¹⁶Mia jarait'ee sãga p'ani parã, mide ijãadak'aa beerã. Warrarã su-ak'i p'anedap'eda, jemenemaa p'anfk'ata p'ani p'uuru jãde. Ìchi k'õp'ãyoorãmaa biapata:

¹⁷ “Taipa siru chaajida. Mamída parã pëirada-e paji. K'ari k'isia paraa k'arijida. Mamída parã jëeda-e paji.”^s

¹⁸Mãga pik'a baji Juan ome. Iru cheji mãik'aapa nek'ok'aa paji, ne-inaa tok'aa paji, eperã jïp'aarãpa oopatak'a. Maperã eperãarãpa: “Netuara iru k'ap'ïade merätia bida” ajida. ¹⁹T'ëepai mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheji mãik'aapa nek'oji, ne-inaa toji eperã jïp'aak'a. Maperã jara p'ani mi nek'oyaa, ne-inaa toyaa bapari. Ma awara mi k'õp'ãyo meraaparida a p'ani, k'achia-idaa beerã ome mãik'aapa Cesar-it'ee impuesto p'epataarã ome. Mamída Tachi Ak'õrepa wãarata ak'ïpimaa bida aji, mia oo bi k'aurepa parã jõmaarã pari.

Tachi Ak'õrepa oo bi unuamaa iru p'anapataarã

(Lucas 10.13-15)

²⁰Mãpai Jesús ijãti pedeemaa beeji awara-awaraa p'uurudepemaarãmaa, ãchia p'ek'au k'achia oopata oodaamaa p'anadap'edaa perã. Mãga p'anajida unupachida mída irua ooda ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Jesupa ãchimaa mägaji:

²¹—¡Aai, Corazín p'uurudepemaarã! ¡Aai, Betsaida p'uurudepemaarã! ¡Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëiit'eepe! Tiro p'uurude, Sidón p'uurude eperãpa ooda paara ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa mia parã p'uurude oodak'a, taarã-e weda ijãak'ajida. Ærapa p'ek'au k'achia oopata oo amaa k'inia jõnïpa chup'iria iidik'ajida Tachi Ak'õremaa. Ma p'ek'au k'achia oopata k'aurepa t'ãri p'uupa p'aru p'ãimaa jïk'ajida mãik'aapa it'abarre p'ora it'aa p'ok'ajida ãchi poro ïri. ²²Maperã mia jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã k'achiara ooit'ee

^r 11.14 Chonaarãweda Elías Ak'õre pedee jarapari paji. Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bi na p'ek'au eujã jõi naaweda, Elías waya uchiat'ee Israel pidaarã t'ãide. Mal 4.5. ^s 11.17 Pia jarait'eera, Tachi Ak'õrepa pëida eperãarãpa oodak'aa paji judiorã poro waibiarãpa oopidap'edaak'a. Ma warrarãpa oodap'edaak'a judiorã chonaarã poro waibiarãpa oopachida Ak'õre pedee jarapataarã ome.

ma Tiro p'uurudepemaarã k'ãyaara mãik'aapa Sidón p'uurudepemaarã k'ãyaara. ²³Ichiaba parã Capernaum p'uurudepemaarã, çk'ĩsia p'anik'ã parã p'uuruta awaraa p'uuru k'ãyaara waibiara pait'ee Ak'õre k'ĩrapite? ¡Mãga–e! ¡Ma k'ãyaara irua parã p'uuruta jõt'aait'ee! Sodoma p'uurude eperãpa ooda paara ne–inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa, mia parã t'ãide oodak'a, ma p'uuru at'ãri bak'aji. ²⁴Mamĩda mia jara bi: Tachi Ak'õre ewari waibia ewate irua parã k'achiaara ooit'eeda aji, Sodoma p'uurudepemaarã k'achia ooi k'ãyaara.

Jesupa eperãarã ñipari

(Lucas 10.21-22)

²⁵Maapai Jesupa mãgaji:

—Ak'õre Waibia, pi jõmaarã k'ãyaara waibiara bi. Ne–inaa jõmaweda it'ari nĩbi, na p'ek'au eujãde nĩbi paara pi jua ek'ari bi. Mi t'ãri o–ĩa bi pia eperãarã jĩp'aarãmaa k'awapiru perã ne–inaa pia waide k'awapi–e pada k'ĩsia k'awaa beerãmaa mãik'aapa poro wẽsaa beerãmaa. ²⁶Pia mãga ooji mãga oo k'inia bada perã.

²⁷Mi Ak'õrepa ne–inaa jõma biji mi jua ek'ari mia ak'ipariimerã. Tachi Ak'õrepapai wãara mi, ichi Warra k'awa bi. Mãgã ichiaba mi, chi Warrapapai wãara iru k'awa bi. Mamĩda mia iru k'awapii mia k'awapi k'inia bi eperãarãmaa. ²⁸Maperã mimaa chėti parã jõmaweda sē p'anĩrã mimia p'anĩpa mãik'aapa k'ĩsia jõnĩpa. Mia parã t'ãri a–tu beepiit'ee. ²⁹K'õp'ãyo merãati mi ome. Úrĩti mia jaratee bi mãik'aapa óoti mia jara bik'a. Mi t'ãri pia, chupĩria k'awaayaa bapari. Mide ijãadak'ãri, k'ãiwee p'anapataadait'ee. ³⁰Mia jara bik'a oodayada aji, mia k'aripak'ãri.

Ñipata ewate trigo k'imi chak'eerã p'edap'edaa

(Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5)

12 ¹Maapai judiorã ñipata ewate Jesús nipaji trigo k'ãide.

Chi k'õp'ãyoorã jarrapisia p'anadap'edaa perã, trigo k'imi chak'eerã oro atadap'eda, chi tau jonamaa p'aneejida k'odait'ee. ²Arii p'anadap'edaa fariseorãpa mãga unudak'ãri, Jesumaa mãgajida:

—¡Pichá ak'ĩji! Pichi k'õp'ãyoorãpa ne–inaa oomaa p'anida ajida, ñipata ewate oodaik'araa bita.

³Jesupa p'anauji:

—¿Parãpa Ak'õre Ũraa p'ãdade leeda–e p'anik'ã aji, Rey Davidpa ooda chonaarãweda jarrapisiadaidak'ãri chi k'õp'ãyoorã ome? ⁴Iru t'ĩuji Tachi Ak'õre te ne–edee oodade mãik'aapa ma tedepema pan awara bĩdap'edaa Tachi Ak'õre–it'ee atap'eda, k'oji chi k'õp'ãyoorã ome. Mãga oojiada p'aareerãpapai mãgĩ pan k'odaipia baji mĩda. ⁵Ichiaba Moisepa p'ãdade parãpa leedooda p'aareerãpa ne–inaa k'achia ooda–e paji ñipata ewate, Tachi Ak'õre te waibiade ñida–ee mimiadak'ãri. ⁶Mia jara bi: Nama

ne–inaa pipiara paraa Tachi Ak'õre te waibia k'ãyaara. ⁷Wãara parãpa k'awada–e na p'ãdade jara k'inia bi:

‘Mia k'inia bi awaraarã chupiria k'awaadamerã, mi–it'ee ne–animalaarã peedap'eda, paadai k'ãyaara.’

(Os 6.6)

Parãpa k'awadap'edaa paara ma pedee jara k'inia bi, ne–inaa k'achia ooda–e p'aniirã peepida–e pak'aji. ⁸Ïipata ewate mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema jua ek'ari bida aji.

Eperã jua chiwa bada

(Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11)

⁹Mamãik'aapa Jesús wãji Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tedee. ¹⁰Mama baji eperã jua chiwa bi. Jesús imiatee k'inia p'anadap'edaarãpa iidijida irumaa:

—¿Eperã k'ayaa bi pirã, ïipata ewate jipaipia bik'ã? ajida.

¹¹Jesupa p'anauji:

—Ïipata ewate pichi oveja toidú padarida paara, ¿taawaa uchía ata–e pak'ajik'ã? ¹²¿Eperã pipiara bi–ek'ã oveja k'ãyaara? Mapa ïipata ewate ne–inaa pia oopía bida aji.

¹³Mãpai Jesupa ma jua chiwa bĩmaa mãgaji:

—Pichi jua jĩrupãde aji.

Mãpai jua jĩruji. Aramata jipa beejí chi apema juak'a. ¹⁴Mãpai fariseorã taawaa uchiadak'ãri, pedeeteemaa p'aneejida Jesús peepit'aadait'ee.

Jesupa ooda Ak'õre Ûraa p'ãdade jara bik'a

¹⁵Jesupa mãirã k'ĩsia k'awaak'ãri, mamãik'aapa wãji. Eperãarã chok'ara iru t'ëe wãjida. Jesupa madepema k'ayaa beerã jõmaweda jipaji. ¹⁶Mamĩda jarapachi ichia ooda jõmaarãmaa nepĩrinaadamerã. ¹⁷Mãga jaraji Tachi Ak'õre pedee jarapari, Isaiapa p'ãdade jara bik'a uchiamerã:

¹⁸‘Nama bi mi mimiapari, mia jirit'erada. Mia iru k'inia iru bi; mi t'ãri o–iapipari. Mi Jaure iru ome bapariit'ee. Mi k'ap'ia pari irua eperãarã jõmaarãpa oopata ak'it'ee mãik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. ¹⁹Aupedee–e pait'ee; ichiaba bia–e pait'ee. Apidaapa iru biapi ùrida–e pait'ee calle jãde. ²⁰Irua yiarã iru ba–e pait'ee chupiria chitooñirã wa k'ira pia–ee jõñirã. Mãga bait'ee Tachi Ak'õrepa jõmaarãmaa wãarata jara peida k'awaapirumaa. ²¹Mãga pak'ãri, jõmaarãpa irude ijãadait'ee.’

(Is 42.1-4)

Jesús Netuara Poro Waibia jua ek'ari bida apatap'edaa

(Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10)

²²Jesumaa aneejida eperã tau p'ãriu bi mãik'aapa pedee atua bi, netuara iru k'ap'iade merãtia bada perã. Jesupa iru tau pia unupiji mãik'aapa pedeejiji. ²³Mãga unudak'ãri, arii p'anadap'edaarãpa ak'itrua para beejí mãik'aapa ãchi pitapai iidi para beejí:

—¿Nāgí chonaarāwedapema Rey David Warra—ek'ā? ajida.

²⁴Mamīda māga ūridak'āri, fariseorāpa māgajida:

—Beelzebú, Netuara Poro Waibia juapata jāgá netuaraarā uchiapiparida ajida.

²⁵Jesupa k'awaji āchia k'isia p'ani. Mapa māgaji:

—P'uuru pidaarāpa maa—e pirā ēreerāpa maa—e pirā te pidaarāpa āchi auk'aaarā jēreruta pirā, waa araa p'anapataada—e pai māik'aapa āchi p'uuru jōdaridai. ²⁶Māga pik'a Netuara Poro Waibiapa ichi auk'aaarā jēreru pirā, waa araa p'anada—e pai māik'aapa āchi itu jōdaridai.

²⁷Parāpa jara p'ani mia netuaraarā uchiapipari Beelzebú juapa. Māgara, ¿k'ai juapa uchiapipatama parā eere p'aniirāpa? Āchia ak'ipipata parā pia k'isiada—e p'ani. ²⁸Mia netuaraarā uchiapipari pirā Tachi Ak'ōre Jaurepa, jara k'inia bi irā Tachi Ak'ōredeerā poro waibia nama bi.

²⁹¿K'aita t'iuyama aji, eperā juataura bi tede iru net'aa chiade? Naapiara jī nībi—e pirā, iru net'aa jāri p'e ata—e pai.

³⁰Eperā mi eere bi—e pirā, mi k'ira unuamaa iru bi. Ichiaba mi k'aripa—e bi pirā awaraarā Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'anapataadamerā, eperāarā āyaa pēipari mi ik'aawaapa.

³¹Maperā mia jara bi: Tachi Ak'ōrepa wēpapii eperāarāpa p'ek'au k'achia oopata jōmaata māik'aapa iru āpīte ik'achia jarapata paara. Mamīda iru Jaure āpīte ik'achia jarapata wēpapi—e pait'ee. ³²Ichiaba wēpapii ik'achia jarapata mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema āpīte. Mamīda wēpapi—e pait'ee ik'achia jararuta pirā iru Jaure āpīte. Māgee p'ek'au k'achia oopata wēpapi—e pait'ee chi ma pedee jarapataarā na p'ek'au eujāde p'anide maa—e pirā it'ari iru k'irapite p'anide paara, iru ewari waibia ewate.

Jesupa jarateeda pak'uru k'awapata chi nejōdeepa

(Lucas 6.43-45)

³³—Nejō biiri pia iru bi pirā, chauk'āri, nejō pia iru bait'ee. Jōdee nejō biiri k'achia iru bi pirā, chauk'āri, nejō k'achia iru p'anadait'ee. Nejō biiri k'awapata chi nejōdeepa. ³⁴¡Parā k'achia—idaa beerādeepa uchiadap'edaarā! ¡Taamák'api p'ani! ¿Sāga pedee pia jaradai, parā t'āri k'achia p'anita? Pāchi t'āride k'isia p'anita jarapata pāchi it'aideepa. ³⁵Eperā t'āri pia bīpa pedee pia jarapari k'isia pia iru bairā ichi t'āride. Jōdee eperā t'āri k'achia bīpa pedee k'achia jarapari k'isia k'achia iru bairā ichi t'āride. ³⁶Mia jara bi: Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate ichia eperā chaachaa k'awapiit'ee āchia pedee k'achia pariatua jaradap'edaa. ³⁷Ma ewate Tachi Ak'ōrepa ak'iit'ee eperāarāpa pedee jaradap'edaa māik'aapa ichiata jarait'eeda aji, k'achia—idaa bi, maa—e pirā t'āri pia bi.

Ne—ināa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaarā

(Marcos 8.11-12; Lucas 11.29-32)

³⁸Māpai ūk'uru fariseorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa Jesumaa māgajida:

—Tachi Jarateepari, taipa unu k'inia p'anida ajida, pia oo bi ne—inaa Tachi Ak'õrepapai oopari.

³⁹Jesupa p'anauji:

—Ïrapemaarã t'ãri k'achia—idaa p'ani, Tachi Ak'õrede ijãadak'aa perã. Unu k'inia p'anida a p'ani ne—inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mamãda mia mãga oo—e pait'ee. Jip'a Tachi Ak'õrepa ooit'ee ichi pedee jarapari Jonás ome oodak'a. ⁴⁰Jonás k'ãima õpee baji chik'o choma bi bide.^t Mãga pik'a mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema k'ãima õpee eujã ek'ari bait'ee. ⁴¹Tachi Ak'õre ewari waibia ewate Nínive p'uuru pidaarãpa ïrapemaarã imiateedait'ee, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëimerã. Chonaarãweda Tachi Ak'õrepa Jonás pëik'ãri ma Nínive pidaarãmaa, ãrapa p'ek'au k'achia oopatap'edaa oo amaajida. Mamãda ïrapemaarãpa p'ek'au k'achia oopata oo amaada—e p'ani, aba Jonás k'ãyaara waibiara bipa jara cheji mĩda mãga oodamerã. ⁴²Ichiaba ma ewate Reina Sur Eerepemapa auk'a ïrapemaarã imiateeit'ee Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee pëimerã. Chonaarãweda ma reina t'imiipa cheji Rey Salomón k'isia k'awaa bi pedee ùride. Mamãda ïrapemaarãpa ùridaamaa p'ani, aba Salomón k'ãyaara k'isia k'awaara bi pedee bi mĩda parã t'ãide.

Jesupa jarateeda netuara waya eperã k'ap'iade merãtia badade
(*Lucas 11.24-26*)

⁴³—Eperã k'ap'iadeepa netuara uchiapidak'ãri, mãgipa jiri nipapari eujã p'ũasaa sãma ïit'ee. Mamãda unu—e pak'ãri, k'isiapari: ⁴⁴“Waya merãtianait'ee ma eperã k'ap'iade; mi naaweda badamãi.” Chek'ãri, unu chepari ma eperã k'ap'ia pi—ia bi; te barrep'eda, siip'eda, pi—ia bik'a. ⁴⁵Mãga unuk'ãri, jirinapari awaraa netuara siete k'achiara ichi k'ãyaara mãik'aapa ma eperã k'ap'iade merãtia chepata. Mãgã ma eperã audupiara k'achiade beeit'ee naaweda bada k'ãyaara. Mãga p'asait'eeda aji, ïrapemaarã t'ãri k'achia—idaa beerã ome; audupiara k'achiade p'aneedait'ee.

María Jesús ïpemaarã ome pachedap'edaa
(*Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21*)

⁴⁶Jesús at'ãri pedeemaa bide pachejida chi nawe chi ïpemaarã ome. Pedee k'inia p'anajida iru ome. Mamãda taawa p'anedap'edaa perã, ⁴⁷eperãpa Jesumaa jaranaji:

—Pi nawe, pi ïpemaarã ome taawa nĩmaa p'ani. Pedee k'inia p'anida aji, pi ome.

⁴⁸Mãpai Jesupa p'anauji:

^t 12.40 Jon 1.17.

—¿K'aima mi nawe? ¿K'áirāma, mi ñpemaarã?

⁴⁹Māpai juapa iaji chi k'õp'āyoorāmaa māk'aapa mǎgaji:

—Nǎgiirāta mi nawek'a māk'aapa mi ñpemaarāk'a. ⁵⁰Chi mi it'aripema Ak'õre Waibiapa jara bik'a oo bi, mata mi ñpemaak'a, mi ñpewērak'a māk'aapa mi nawek'a.

Net'atau p'oparide nepirida

(*Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8*)

13 ¹Ma ewate Jesús uchiaji temāiipa māk'aapa lago ide su-ak'i banaji. ²Eperārā chedap'edaa irumāi see nībada perā, Jesús barcode bataudachi māk'aapa su-ak'i beejí. Jōdee eperārā ipude para beejí. ³Māpai Jesupa eperārāmaa nepirima beejí Ak'õre Ūraa jarateit'ee:

—Eperā wāji net'atau p'ode. ⁴Ma p'o wāk'āri, ũk'uru baaijida o jāde. Māpai ipanaarāpa k'ok'oo chejida. ⁵Ũk'uru baaijida māu-idaade, mak'iara yooro wēe badamāi. Mǎgí isapai t'onojida, mak'iara yooro wēe bada perā. ⁶Mamīda ak'õrejīru jērak'āri, piidachi chi k'arra ñrii bada perā. ⁷Ũk'uru baaijida ne-ñiri-idaade. Mamīda ne-ñiri k'ap'ip'iara waripari perā, mǎgí net'atau t'ono wādap'edaa piuk'oodachida. ⁸Jōdee awaraa net'atau baaijida eujā piade. Mǎgí t'onop'eda, chau nībeejí. Ũk'uru net'atau abaadeepa uchiajida cien, sesenta maa-e pirā treinta. ⁹Pia k'ĩsĩati parāpa et'ewa ũridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

Sāap'eda Jesupa nepiripachi jarateit'ee

(*Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10*)

¹⁰Maap'eda chi k'õp'āyoorā k'ait'aara chejida māk'aapa iidijida:

—¿K'āare-it'ee nepiriparima ajida, jarateit'ee?

¹¹Jesupa p'anauji:

—Tachi Ak'õrepa parāmaa k'awapimaa bida aji, ne-inaa naaweda k'awapik'aa pada awaraarāmaa; sāga ichideerā p'aneedai. ¹²Parā Ak'õre ũraa pia k'awa beerāmaa waapiara k'awapiit'ee; awaraarā k'āyaara ne-inaa chok'araara k'awarutamaa. Mamīda chi ne-inaa mak'iara k'awa-ee beerāmaa, āchia k'awa p'ani paara irua wēpapiit'ee, waa k'awa k'iniada-e p'anadairā. ¹³Maperāpi mia nepiripari. Āchia ak'i p'ani mīda, wāara unuda-e. Ūri p'ani mīda, k'awada-e. ¹⁴Ārapa oomaa p'ani Tachi Ak'õre pedee jarapari Isafapa jaradak'a:

‘Ūri p'ani mīda, k'awada-e. Ak'i p'ani mīda, unuda-e. ¹⁵Na eperārā k'ñiri k'isua p'anadairā, mia jara bi ũridaamaa p'ani; mia oo bi unudaamaa p'ani māk'aapa k'awadaamaa p'ani. Māga p'anada-e pada paara, mide ijāak'ajida māk'aapa mia āchia p'ek'au k'achia oopata wēpapiik'aji.’

(*Is 6.9-10*)

16 Parã t'ãri o-ãa p'ani mia oo bi unu p'anadairã mãik'aapa mia jara bi ùri p'anadairã. 17 Mia wãarata jararu. Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapataarãpa mãik'aapa Tachi Ak'õrede ijãapataarãpa unu k'inia p'anajida parãpa unu p'ani. Mamïda unuda-e paji. Ichiaba ùri k'inia p'anajida parãpa nama ùri p'ani. Mamïda ùrida-e paji.

Jesupa k'awapida net'atau p'oparide
(*Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15*)

18—Ûrítì k'awaadamerã mia nepirida net'atau p'oparide k'ãata jara k'inia bi. 19 Net'atau ode baaida jara k'inia bi chi ùri p'aniirã Tachi Ak'õrepa eperãarã bi k'inia bi ichi jua ek'ari ichideerã p'aneedamerã. Mamïda mãgiirãpa k'awada-e k'ãata jara k'inia bi. Ipanaarã chedap'edaak'a ma net'atau k'ok'oodait'ee, mãga pik'a Netuara Poro Waibia chepari ne-inaa ooit'ee, t'ãripa ma pedee ijãanaadamerã. 20 Jõdee chi net'atau mãu-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida o-ãa ùri p'ani. 21 Mamïda chi mãu-idaade t'onoda taarã-e weda piidaiparik'a, mãga pik'a mãgiirãpa ma jara pëida taarã-epai ijãapata. Ma ùraade ijãadap'edaa k'aurepa nepirade baairuta pirã maa-e pirã awaraarãpa ãchi jiriruta pirã miapidait'ee, ijãa amaapata. 22 Jõdee chi net'atau ne-iiri-idaade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida pia ùri p'ani. Mamïda audupiara k'isiapata ne-inaa netodait'ee maa-e pirã p'arat'a waibia atadait'ee, ãchia ùridap'edaa k'ïra atuadarutamaa. Mãgá p'aneepata ne-uu warip'eda, chauk'aa bik'a. 23 Mamïda chi net'atau eujã piade baaidap'edaa jara k'inia bi eperãarãpa ma jara pëida ùridap'eda, k'awaa wãpata ma ùraa jara k'inia bi mãik'aapa t'ãride wãara ijãapata. Net'atau aba p'oda eujã piade pia t'onop'eda, chauparik'a net'atau cien, sesenta wa treinta; mãga pik'a ma eperãarãpa oo k'awaa wãpata ma ùraade jara bik'a.

Jesupa nepirida p'ùajara t'onoda trigo p'odade

24 Mãpai Jesupa awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Eperãpa trigo tau pia p'oji ichi eujãde.

25 Mamïda p'arik'ua, eperãarã k'ãi p'ani misa, ichi k'ïra unuamaa iru bïpa cheji mãik'aapa ma trigo p'odade mera p'oji p'ùajara tau chak'eerã, aïdee neera k'achia oopata. Mãpai jirabodoji. 26 Maap'eda ma eperãpa trigo p'oda t'onop'eda, wari wãji ma p'ùajara ome. 27 Mãga unudak'ãri, ma eujã chipari mimiapataarãpa irumaa jaranajida: “Señor, pia trigo tau p'oda pia badata, ¿sãmãik'aapa uchijima ajida, jãgee p'ùajara?” 28 Chiparipa p'anauji: “¿Tachi k'ïra unuamaa iru bïpata jãga ooji-ek'ã?” aji. Mãpai chi mimiapataarãpa iidijida: “¿Pia k'inia bik'ã ajida, taipa jã p'ùajara ët'anadamerã?” 29 Mamïda chiparipa mãgaji: “Nãgaweda ichiak'au

bidapáde aji. ĩraweda parāpa jā p'ūajara ēt'at'aarutara, auk'a ēt'adariit'ee chi trigo k'arra, ai ik'aawa nībi. ³⁰Piara bi ichiak'au bidamerā trigo ewarutamaa. Mamāik'aapata mia ewapataarā naapiara pēiit'ee jā p'ūajara ēt'ak'oodamerā māik'aapa p'edamerā k'ōrajimade paat'aadait'ee. T'ēpai trigo ewadak'āri, iadait'ee mi ne–inaa iaparide.”

Mostaza taude nepirida

(*Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19*)

³¹Jesupa ichiaba awaraa nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Eperāpa mostaza tau uuji ichi eujāde. ³²Chi tau ma–āriara bi awaraa net'atau tachia uupata k'āyaara. Mamīda warik'āri, waibiara waripari awaraa ne–uu k'āyaara pak'uruk'a nībeerumaa. Māgá waibiara waripari perā, chi jua t'aide ipanaarā chepata ĩdait'ee.

Levadurade nepirida

(*Lucas 13.20-21*)

³³Ichiaba Jesupa nāga nepiriji jarateeit'ee:

—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Wērapa levadura p'oiraparik'a bi harina waibia ome, pan masa pia warimerā.

Jesupa nepirida chonaarāweda eperāarāpa jaradap'edaak'a

(*Marcos 4.33-34*)

³⁴Jesús jarateek'āri, audú nepiripachi. Nepiri–ee jarateek'aa paji.

³⁵Māga ooji uchiamerā Tachi Ak'ōre chonaarāwedapema pedee jaraparipa irude jaradak'a:

‘Jarateek'āri, mia nepiriit'ee māik'aapa jarait'ee ne–inaa Tachi Ak'ōrepa waide k'awapi–e pada na p'ek'au eujā ooru wedapema.’

(*Sal 78.2*)

Jesupa k'awapida p'ūajara tau p'oda trigo k'āide

³⁶Ma jōma nepirip'eda, Jesupa eperāarā bēiji māik'aapa t'ūuji chi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamāi. Māpai āchi iru k'ait'a chedak'āri, iidijida k'āata jara k'inia bi ma nepirida p'ūajara tau p'oda trigo k'āide. ³⁷Jesupa p'anauji:

—Chi eperā net'atau pia p'oda jara k'inia bi Eperā Ak'ōre Truadepema.

³⁸Ma net'atau p'oda eujā jara k'inia bi na p'ek'au eujā. Ma trigo tau pia jara k'inia bi Tachi Ak'ōrede ijāapataarā. Jōdee p'ūajara k'achia jara k'inia bi Netuara Poro Waibia jua ek'ari p'aniirā. ³⁹Ma k'īra unuamaa iru bada, chi ma p'ūajara k'achia p'oda jara k'inia bi Netuara Poro Waibia. Ma ne–inaa p'oda ewadap'edaa ewate jara k'inia bi Tachi Ak'ōre ewari

waibia ewate, ichi angeleerāpa eperāarā p'e ateedak'āri iru k'irapite. ⁴⁰Mia nepiridade ma p'ūajara k'achia p'edap'edaak'a paat'aadait'ee, māga pik'a oodait'ee na p'ek'au eujā jōt'aak'āri. ⁴¹Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemapa angeleerā pēiit'ee mi jua ek'ari p'aniirā t'āide k'achia beerā jōmaweda p'ede; chi awaraarāmaa p'ek'au k'achia oopidap'edaarā, awaraa ne–inaa k'achia ooi awaa p'anapatap'edaarā ome. ⁴²Ma k'achia beerā jōmaweda bat'ak'oodait'ee t'ipitau jērājēraa jira bide. Mama jēe para bait'ee māik'aapa k'lida kierrkierree para bait'ee p'uapa. ⁴³Jōdee Tachi Ak'ōrepa jara bik'a oopataarā urua pik'a para beeit'ee ak'ōrejīruk'a, it'ari p'ani perā āchi ak'ōre waibia ome. Pia k'isiatī parāpa et'ewa ūridap'edaade k'awaadamerā k'āata jara k'inia bi.

Jesupa nēe waibia unu atadade nepirida

⁴⁴—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Chok'o unuji jau bi nēe ome. Eperāpa māgī unu atak'āri, waya mera nībīp'eda chi badamāi, t'āri o–īa wāji jōmaweda ichi net'aa iru bada netok'oodo. Māpai āpītee cheji ma nēe mera bada eujā neto atade.

Jesupa perla unudade nepirida

⁴⁵—Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Net'aa netoparipa perla jiri nipaji. ⁴⁶Perla ipia unu atanak'āri, wāji ichi net'aa jōmaweda netok'oodo māik'aapa ma perla pi–ia neto ata cheji.

Jesupa t'iride nepirida

⁴⁷—Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. To–iapataarāpa t'iri t'aadak'āri, chik'o k'ira t'ādo pēejida. ⁴⁸Ma t'iride chik'oradaik'āri, chipariirāpa jidiu atajida ipudee māik'aapa jirit'eraamaa p'aneejida chik'o piara bee awara p'edait'ee k'oraade. Jōdee chik'o k'achia bee bat'ak'oojida toidaa. ⁴⁹Māga pik'a pait'ee na p'ek'au eujā jōk'āri. Angeleerā chedak'āri, jirit'era chedait'ee eperā pia beerā awara p'edait'ee. ⁵⁰Jōdee chi k'achia beerā t'ipitau jērājēraa jira bide bat'ak'oodait'ee, mama jēe para bamerā māik'aapa k'lida kierrkierree para bamerā p'uapa.

Ne–inaa chiwidi māik'aapa ne–inaa sorede nepirida

- ⁵¹Māpai Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa iidiji:
 —¿Parāpa ma nepirida jōmaweda k'awajidak'ā? aji.
 Māpai p'anaujida:
 —K'awajidapi.
⁵²Māpai Jesupa māgaji:

—Moisepa p'áda jarateeparipa k'awaa wāk'ári Tachi Ak'órepa eperāarā biit'lee ichi jua ek'ari, ichideerā p'anedamerā, nāga pik'a bi. Eperā te chiparipa ichi net'aa ia p'e iru bidepema net'aa atak'ári, k'awa bi chisāgí net'aa chiwidi, chisāgí net'aa sore.

Jesús Nazaret p'uurudee wāda

(*Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30*)

⁵³Jesupa ma nepirida jaratee aupak'ári, mamāik'aapa wāji ⁵⁴ichi warida p'uurudee. Mama jarateemaa beeji māpema Ak'óre Ūraa jarateepata tede. Irua jaratee bi ūridak'ári, eperāarā ak'itrua para beeji māik'aapa māgapachida:

—¿Sāma k'awaajima ajida, na jōma irua jarateemaa bi? ¿Sāga ooparima ne–inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa? ⁵⁵¿Jāgí eperā ne–inaa pak'urudee oopari warra–ek'ā? ¿Chi nawe Maria–ek'ā? ¿Santiago, José, Simón, Judas chi ipemaarā–ek'ā? ⁵⁶¿Chi ipewēraarā nama p'anapata–ek'ā? ¿Sāga k'awaajima ajida, na jōma ichia oo bi?

⁵⁷Ma eperāarāpa Jesús ichi te pidaarā ome mágá k'awadap'edaa perā, iru pedee ūri k'iniada–e paji.

Mapa Jesupa māgaji:

—Jōmaarā t'áide ūri k'inia p'anapata Tachi Ak'óre pedee jaraparipa jara bi. Mamīda ichi p'uurudepemaarā ichi tedepemaarā ome iru pedee ūridaamaa p'anapata.

⁵⁸Mágá māpemaarāpa irude ijāada–e p'anadap'edaa perā, mama Jesupa mak'iara oo–e paji ne–inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

Juan Bautista piuda

(*Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9*)

14 ¹Maapai Galilea eujādepema poro waibia t'ijarapachida Herodes.^u Ichia ūrik'ári Jesupa oo bi, ²ichi ek'ariirāmaa māgaji:

—¿Māgí Juan Bautista–epaa, piup'eda p'irabaida? Maperāpi oopari ne–inaa eperāarāpa p'oyaa oodak'aa āchi juadoopa.

³Ai naaweda Herodepa Juan jī atapiji māik'aapa carcelde t'ipit'aaji. Māga ooji chi ipema Filipo wēra Herodías k'aurepa. ⁴Ai naaweda Juanpa Herodema mājaji: “Pia p'ek'au k'achia oomaa bida aji, pi ipema wēra iru bairā pichi wērak'a.”

⁵Māga ūrik'ári, Herodepa Juan pee k'inia bapachi. Mamīda māga oo–e paji eperāarā waawee bada perā. Jōmaarāpa ijāajida Juan Tachi Ak'óre pedee jarapari paji.

⁶Mamīda ewari aba Herodepa jara pēiji eperāarā chedamerā ichi t'oda fiesta oode. Ma fiesta o–īa oo jōni misa, Herodías k'au pēirade cheji see

^u 14.1 Na *Herodes* t'ijarapachida Antipas.

nībadaarã taide. Māga unuk'āri, Herodes audupiara o-ĩadachi. ⁷Maperã jaraji ma awēramaa:

—Tachi Ak'ōre k'irapite mia juraa bi teeit'ee pichia iidiruta.

⁸Māpai chi nawepa jaradak'a jaraji:

—Īraweda Juan Bautista poro mi-it'ee p'arat'ude teepáde aji.

⁹Māga ūrik'āri, Rey Herodes k'ira pia-eedachi. Mamīda Tachi Ak'ōre k'irapite māik'aapa jōmaweda arii p'anadap'edaarã k'irapite juraada perã, ¹⁰jaraji chi ek'ariirāmaa Juan poro t'iap'e atanadamerã carcelde. ¹¹Māga oojida. Ma awēra nawepa jaradak'a aneejida p'arat'ude māik'aapa teejida ma awēramaa. Māpai ichia teenaji chi nawemaa.

¹²Juan k'ōp'āyoorāpa ūri atadak'āri iru peedap'edaa, chejida iru k'ap'ia ianadait'ee. Maap'eda jaranajida Jesumaa.

Jesupa eperāarã cinco mil nek'opida

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

¹³Jesupa Juan piuda ūrik'āri, barcode t'imí wāji eperāarã mak'iaara wēemaa. Mamīda eperāarāpa k'awaadak'āri, t'ēe wājida ode. ¹⁴Jesús barcodeepa batauk'āri, eperāarã chok'ara unuji. Mapa āra chupiria k'awaaji māik'aapa ode wādap'edaarāpa k'ayaa beerã ateadap'edaa jipak'ooji. ¹⁵K'eu wāda perã chi k'ōp'āyoorã ichi k'ait'a chedap'eda, mājajida:

—K'eu wāpi; nama te wē-epi. Mapa eperāarã pēipáde ajida, p'uuru beemaa chik'o netonadamerã.

¹⁶Jesupa p'anauji:

—Āra āyaa wādaik'araa bi. Parāpa chik'o téeti k'odamerã.

¹⁷Māpai mājajida:

—Mamīda taipa iru p'anida ajida, pan joisomaa māik'aapa chik'o omé; mājí aupai.

¹⁸Jesupa p'anauji:

—Mimaa aneedapáde aji.

¹⁹Māpai Jesupa jaraji eperāarã su-ak'i p'aneedamerã eujāde p'ūajara ĩri. Maap'eda jita ataji ma pan joisomaa chik'o omee ome māik'aapa it'aa ak'ip'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrak'ook'āri, chok'ara eepadachi. Māpai chi k'ōp'āyoorāpa eperāarāmaa jedenajida. ²⁰Jōmaweda nek'ojida bi jāwaa p'aneerutamaa. Ma pan pite chik'o ome nībeeda p'ejida k'oraa docena aba. ²¹Chi nek'odap'edaarã imik'īraarã cinco mil paji, wēraarã, warrarã juasiada-ee.

Jesús pania ĩri t'ia nipada

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

²²Ma t'ēepai Jesupa chi k'ōp'āyoorã barcode bataupiji ichi naa lago sīadamerã. Māga ooji āra k'īraik'a eere panadamerã, ichia eperāarã

pëiru misa āchi temaa. ²³Eperāarā erreuk'oodaidak'āri, Jesús ituaba wāji ee nok'odee it'aa t'īde. Mama bide k'eudachi. ²⁴Māimisa chi barcode wādap'edaarā tok'esá panadak'āri, p'usara nībeeji, āchimaā nāu p'ua nībada perā. ²⁵Taujaaweda Jesús chi k'ōp'āyoorāmaa t'ia wā nipaji pania īri. ²⁶Chi k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, p'eradachida māik'aapa āchobeepea biajida:

—jNetuarada! ajida.

²⁷Māpai Jesupa māgaji:

—jP'eraanáati! jMida! aji.

²⁸Māpai Pedropa māgaji:

—Tachi Waibia, wāara pi pirā, pīmaa mi wāpipáde aji, pania īri.

²⁹Jesupa:

—Chepáde, aji.

Māpai Pedro toida bataup'eda, t'ia wāji pania īri Jesumaa. ³⁰Mamīda nāu audú p'ua nībi unuk'āri, āchobeedachi māik'aapa pirubaa wāji. Māpai biaji:

—Tachi Waibia, jmi k'aripáji!

³¹Aramata Jesupa juade jita ataji māik'aapa māgaji:

—¿At'āri pia ijāa—e bik'ā? aji. ¿Sāap'eda pia ijāa—e bīma? aji.

³²Barcode bataudak'āri, nāu p'ua—edachi māik'aapa p'usa t'umātidachi.

³³Māpai ma barcode nipadap'edaarā Jesús k'īrapite bedabai'oodachida māik'aapa māgajida:

—jWāarada ajida, pi Tachi Ak'ōre Warra!

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jipada Genesaret eujāde

(Marcos 6.53-56)

³⁴Mata panajida lago k'īraik'a eere māik'aapa wiibainajida Genesaret eujāde. ³⁵Aripemaarāpa Jesús pacheru k'awaadak'āri, ma eujādepema jōmaarāmaa jara pēijida. Mapa k'ayaa beerā atepachida irumaa ³⁶māik'aapa chupīria iidipachida ichi p'aru ide pījida t'ōbaipimerā. Māgá chi t'ōbaidap'edaarā jīpa p'aneejida.

Judiorāpa āchi k'īsiadoopa jarateedap'edaa

(Marcos 7.1-13)

15 ¹Maapai ūk'uru fariseorā māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarā pachejida Jerusalendeepa. Jesumaa iidijida:

²—¿Sāap'eda pi k'ōp'āyoorāpa ooda—e p'anīma ajida, tachi chonaarāpa chonaarāweda oopatap'edaak'a? ¿Sāap'eda nek'odai naaweda, āchi jua siidak'aama ajida, tachi chonaarāpa jarateedap'edaak'a?

³P'anau k'āyaara, Jesupa iidiji:

—¿Sāap'eda parāpa oodak'aama aji, Tachi Ak'ōrepa jara bik'a? Ma k'āyaara chonaarāweda oopatap'edaak'a oo k'inia p'anapata. ⁴Tachi Ak'ōrepa jaraji:

‘Pichi ak'õre m̃aik'aapa p̃ichi nawe k'inia iru baparíjji m̃aik'aapa ãra pedee ũriparíjji.’
(Ex 20.12)

Ma awara jaraji:

‘Warrapa ik'achia jararu pirã ichi ak'õremaa wa ichi nawemaa, peet'adaipia bi.’
(Ex 21.17)

⁵Mam̃ida parãpa jarateepata eperãpa jarai chi ak'õremaa wa chi nawemaa: “P̃i p'oyaa k'aripa–epi, j̃oma mia iru bi primisiak'a teeda perã Tachi Ak'õremaa.” ⁶Eperãpa m̃aga jaraq'ari, pia bida apata, chi ak'õreerã k'aripanaamerã. Mam̃ida parãpa m̃aga jarateedak'ari, jarateemaa p'ani piara bi oodait'ee pãchia jarapatak'a, Tachi Ak'õre Ũraa p'adade jara bik'a oodai k'ãyaara. †Tachi Ak'õre Ũraa yiaara iru p'ani! †Seewata Tachi Ak'õrede ijãapataarãda apata! Chonaarãweda Ak'õre pedee jarapari Isaíapa parã ãp̃ite wãara pedee baji jaraq'ari:

⁸‘Na eperãarãpa mi k'inia iru p'anida apata it'aipa. Mam̃ida ãchi t'ãripa wãara mi k'iniada–e p'ani. ⁹Pãrip̃i mi k'irapite it'aa t'ĩpata, oo k'inia p'anapata perã eperãarãpa jara p'anik'a, mia jara bik'a oodai k'ãyaara.’
(Is 29.13)

Ne–inaa tachi k'achia beepipari Ak'õre k'irapite (Marcos 7.14-23)

¹⁰Maap'eda, Jesupa eperãarã t'ĩ p'e ataji m̃aik'aapa m̃agaji:
—Ũr̃iti k'awaadamerã mia jararu. ¹¹Chik'o k'odak'ari, tachi k'ap'iade edú banapari. Ma chik'o k'odap'edaa k'aurepa tachi k'achia p'aneedak'aa Tachi Ak'õre k'irapite. Ma k'ãyaara, ne–inaa eperã t'ãrideepa uchiarúpata, k'achia beepiparida aji.

¹²Mãpai chi k'õp'ãyoorã Jesús k'ait'a chedap'eda, iidijida:
—¿K'awa–e bik'ã ajida, fariseorãpa ma pedee ũridak'ari, k'irau p'aneedap'edaa?

¹³Jesupa p'anauji:
—Mi Ak'õre it'ari b̃ipa pak'uru uu–e pada et'ak'oodait'eeda aji, chi k'arra paara. ¹⁴Ichiak'au b̃iti ma tau p'ãriu pik'a beerãpa awaraa tau p'ãriu pik'a beerã jarateedamerã. Tau p'ãriu b̃ipa awaraa tau p'ãriu b̃imaa o jarateeru pirã, omeeweda uriade baainadait'eeda aji.

¹⁵Mãpai Pedropa Jesumaa m̃agaji:
—Pia nepirida eperãarãmaa taimaa jarateepãde aji.

¹⁶Jesupa p'anauji:
—¿Parãpa pida k'awada–ek'ã aji, k'ãata jara k'inia bi? ¹⁷Ne–inaa j̃omaweda t'ĩuru eperã it'aide bide banapari, maap'eda uchiapari. ¹⁸Mam̃ida pedee k'achia it'aideepa uchiaru iru t'ãrideepa uchiada. Mapata eperã k'achia beepipari Tachi Ak'õre k'irapite. ¹⁹Eperã t'ãrideepa nãgee k'ĩsia k'achia uchiaparida aji: ch̃iara peeit'ee; miak'ãi bi awaraarã ome k'ãiit'ee; p'ek'au ooit'ee awaraarã ome; nechiait'ee; seewa

jarait'ee; ik'achia jarait'ee; jāgee k'īsia. ²⁰Māgee k'īsia k'aurepata eperā k'achia beepipari Tachi Ak'ōre k'īrapite. Mamīda nek'oit'ee jua sii—ee chonaarāweda tachi chonaarāpa oopatap'edaak'a apidaamaa k'achia beepik'aa.

Wēra judio—ee bīpa Jesude ijāada
(*Marcos 7.24-30*)

²¹Mamāik'aapa Jesús wāji Tiro p'uuru māik'aapa Sidón p'uuru k'ait'a bimaa. ²²Canaán eujādepema wēra^v bapachi ma eujāde. Māgīpa Jesús unuk'āri, irumaa chupīria iidi cheji:

—Tachi Waibia, Rey David Warra, ꞑmi chupīria k'awāaji! ꞑMi k'au k'ap'iade netuara merātia bida! aji.

²³Mamīda Jesupa p'anau—e paji. Māpai chi k'ōp'āyoorā k'ait'aara chedap'eda, Jesumaa māgajida:

—Jarapāde ajida, jā wēramaa āyaa wāmerā, tachi t'ēe bia cheru perā.

²⁴Māpai Jesupa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa mi pēijida aji, k'aripamerā Israel pidaarā, ovejaarā atua p'anik'a p'anadairā.

²⁵Mamīda ma wēra bedabai nībanaji Jesús k'īrapite māik'aapa māgaji:

—Tachi Waibia, ꞑmi k'aripāji!

²⁶Māpai Jesupa p'anauji:

—Pia—e bi warrarā chik'o jāri atait'ee māik'aapa usaarāmaa teebaiḃit'ee. Naapiara judiorāmaa ita—aria chupīria iidipipāde aji.

²⁷Ma wērapa māgaji:

—Wāarapi, Tachi Waibia. Mamīda usaarāpa paara k'opata chipari mesadeepa baaida juajāra. Mapa, mi judio—e mīda, pīmaa chupīria iidi bida aji.

²⁸Māpai Jesupa māgaji:

—Wēra, ꞑpia wāara ijāa bida! aji. Oojida aji, pichia k'inia badak'a. Aramata ma wērapa k'au iru bada jīpa beejī.

Jesupa k'ayaa beerā chok'ara jīpada

²⁹Jesús mamāik'aapa uchiak'āri, wāji Galilea Lago idee. Mama bide ee nok'odee wāji māik'aapa su—ak'i beejī. ³⁰Eperāarā seedachida irumāi. Aneepachida ḃīri chiwa beerā; tau p'āriu beerā; jua k'achia beerā; pedee atua beerā; awaraa k'ayaa beerā ome. Ma jōmaweda Jesús ḃīirimāi ḃi chepachida. Māpai ichia jīpak'ooji. ³¹Eperāarā ak'itrua para beejī unudak'āri pedee atua p'anadap'edaarā pedee jīwaa para bee; jua k'achia beeda jīpa bee; ḃīiri chiwa beeda āchi ḃīirīpa nīutee; tau p'āriu

^v 15.22 Jesús na p'ek'au eujāde bapariik'āri, ma eujā t'ijarapachida Sirofenicia. Mamīda chonaarāweda t'ijarapachida *Canaán*. Ma wēra ak'ōchonaarā ma eujāde p'anapachida.

p'anadap'edaarã unu bee. Ma jōma unudak'ãri, o-ĩa it'aa t'ĩ p'aneejida Israel pidaarã Ak'õre Waibiamaa.^w

Jesupa eperãarã cuatro mil nek'opida

(Marcos 8.1-10)

³² Jesupa chi k'õp'ãyoorã t'ĩ p'ejji mãik'aapa mägaji:

—Mia na eperãarã chupiria k'awaa bida aji, k'ãima õpee p'anadairã nama mi ome nek'oda-ee. ãyaa pëi k'inia-e bida aji, ewaa ode wãdade k'ap'ia t'ũmaadaridai jãk'aapa.

³³ Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa mägajida:

—Mamĩda çsãma taipa unudayama ajida, chik'o na eperãarã chok'ara-it'ee, nama eperãarã wẽ-e perã taimaa chik'o neto pëidamerã?

³⁴ Jesupa achimaa iidiji:

—çPan jōmasaa iru p'anima? aji.

P'anaujida:

—Iru p'anida ajida, pan siete, chik'o chok'ara-ee.

³⁵ Mãpai Jesupa eperãarãmaa jaraji eujãde su-ak'ĩ p'aneedamerã.

³⁶ Maap'eda ma pan siete chik'o ome juade ataji mãik'aapa it'aa t'ĩji gracias jarait'ee Tachi Ak'õremaa. Ma pan k'õrak'ook'ãri, chok'ara eepadachi. Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa eperãarãmaa jedenajida.

³⁷ Jōmaarãpa k'ojida bi jãwaadarutamaa. Ma pan pite chik'o ome nĩbeeda p'ejida k'oraa siete. ³⁸ Chi nek'odap'edaarã imik'ĩraarã cuatro mil paji; wëraarã, warrarã juasiada-ee. ³⁹ Maap'eda Jesupa eperãarã pëiji ãchi temaa mãik'aapa barcode bataup'eda, wãji Magadán eujãdee.

Ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa unu k'inia p'anadap'edaa

(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

16 ¹ Mama p'anide fariseorã saduceorã ome chejida Jesumaa. Iru imiatee k'inia p'anadap'edaa perã, iidijida ne-inaa oomerã Tachi Ak'õrepapai oopari ak'ipimerã wãara ichi Tachi Ak'õrepa pëida.

² Mãpai Jesupa p'anauji:

—K'ewaraa parãpa jarapata: “Eu pia wãit'ee, pajã p'oree wã perã.”

³ Ichiaba tap'eweda jarapata: “Idi eu k'achia bait'ee pajã p'oree nĩbairã mãik'aapa jãrarara nĩbairã.” Parãpa mägã pajã ak'ĩ p'anipa eu k'achia wa eu pia k'awa p'ani pirã, çsãap'eda ne-inaa nãgaweda p'asamaa bi k'awada-e p'ani? ⁴ ãrapemaarã t'ãri k'achia-idaa p'ani Tachi Ak'õrede ijãadak'aa perã. Iidi p'ani mia oomerã ne-inaa eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa. Mamĩda mia mãga oo-e pait'ee. Jĩp'a Tachi Ak'õrepa ooit'eeda aji, ichia oodak'a Jonás ome.^x

Mãga jarap'eda, ãchi atabëiji.

^w 15.31 Pia jarait'eera, Tachi Ak'õremaa. ^x 16.4 Jon 3.4-5.

Jesupa jarada fariseorāpa oopatak'a oonaadamerā
(*Marcos 8.14-21*)

⁵Lago k'īraik'a eere panadak'āri, k'irāpajida pan aneeda—e padap'edaa.

⁶Ma t'ēepai Jesupa māgaji āchima:

—j'Ūriti! K'īra k'awaa nipapatāati fariseorā pan, saduceorā pan k'onaadamerā, āchi levadura k'achia bairā.

⁷Māga ūridak'āri, chi k'ōp'āyoorā āchi pitapai pedee para beej:

—j'Pan aneeda—e paji! Māga jarajida irua jara k'inia bada k'awada—e p'anadap'edaa perā.

⁸Jesupa k'awaji ārapa k'īsiadap'edaa. Mapa māgaji:

—j'Sāap'eda pan wēe p'anida a p'anima? j'At'āri ijāada—e p'anik'ā? aji.

⁹j'At'āri k'awada—e p'anik'ā mia jaratee k'inia bi? j'K'irāpada—e p'anik'ā pan joisomaadeepa imik'īraarā cinco milmaa k'opida māik'aapa parāpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa? ¹⁰Maa—e pirā j'k'irāpada—e p'anik'ā pan sietedeepa jedepida imik'īraarā cuatro milmaa māik'aapa parāpa chi beeda k'oraa sietede p'e atadap'edaa? ¹¹j'Sāap'eda mia jarada k'awada—e p'anima? aji. Mia pande pedee—e paji jarak'āri k'onaadamerā fariseorā pan saduceorā pan ome, āchi levadura k'achia bairā.

¹²Māpai k'awaajida Jesupa jara—e baji levadura jip'aade, pan jip'aa k'onaadamerā. Jara baji ijāanaadamerā fariseorāpa jarateepata saduceorāpa jarateepata ome.

Pedropa jarada Jesús Tachi Ak'ōre Warra
(*Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21*)

¹³Cesarea de Filipo p'uuru k'ait'a panak'āri, Jesupa iidiji chi k'ōp'āyoorāma:

—j'K'aita chi Eperā Ak'ōre Truadepema a p'anima aji, eperāarāpa?

¹⁴P'anaujida:

—Ūk'uruurāpa jara p'ani pi Juan Bautista, piup'eda p'irabaida.

Awaraarāpa jara p'ani pi Elías maa—e pirā Jeremías maa—e pirā awaraa Ak'ōre pedee jarapari.

¹⁵Māpai Jesupa iidiji:

—Parāpārama, j'mi k'aima adaima? aji.

¹⁶Simón Pedropa p'anauji:

—Pi Cristoda aji; Tachi Ak'ōrepa pēida eperāarā rey pamerā. Pi Tachi Ak'ōre Waibia ichita chok'ai bapari Warra.

¹⁷Māpai Jesupa māgaji:

—j'Simón, Juan^y warra, pi t'āri o—īa bida aji, eperā apidaapa pima māga k'awapi—e pada perā! Jip'a mi Ak'ōre it'ari bīpata māga k'awapiji.

^y 16.17 Juan ichiaba t'ijarapachida *Jonás*.

18 Mia jara bi: Pi t'ijaradait'ee Pedro; jara k'inia bi “māu”. Māu ĩri te oopatak'a pia beemerā, māga pik'a pia et'ewa jarada eperāārāpa jaradak'āri, michideerā p'aneedait'ee. Māga p'aneedak'āri, ichita chok'ai p'anapataadait'ee, piuruta pĭjida. 19 Llave teepatak'a puerta ewadamerā, māga pik'a mia pi k'aripait'ee eperāārā p'anapimerā Tachi Ak'ōre jua ek'lari, māgá ichideerā p'aneedamerā māik'aapa ichi truadee wādamerā. Na p'ek'au eujāde bi misa, pia ne–inaa oopi–e bi pirā ichideerāmaa, Tachi Ak'ōrepa auk'a oopi–e pait'ee. Jōdee ne–inaa oopi bi ichideerāmaa, irua auk'a oopiit'ee.

20 Maap'eda Jesupa jaraji chi k'ōp'āyoorāmaa awaraarāmaa nepirinaadamerā ichi Cristo, Tachi Ak'ōrepa pēida eperāārā rey pamerā.

Jesupa ichi peedait'eeda ada
(*Marcos 8.31-33; Lucas 9.21-22*)

21 Maadamāiipa Jesupa jaramaa beejī chi k'ōp'āyoorāmaa ichi wāit'ee Jerusalendee. Mama judiorā poro waibiarāpa, p'aareerā poroorāpa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāpa iru miapidait'ee māik'aapa peepit'aadait'ee. Mamīda ewari ōpeemaa chok'ai p'irabaiit'ee.

22 Māga ūrik'āri, Pedropa Jesús awara āyaa ateeji māik'aapa itriamaa beejī:

—¡Tachi Ak'ōrepa māga k'inia–e! ¡Pimaa māga oopi–eda! aji.

23 Māpai Jesús p'irrabaiji māik'aapa Pedromaa māgaji:

—¡Mi ik'aawaapa āyaa wāji, Satanapa māga jarapida perā! ¡Pia mi wāpiamaata bik'ā? Māgara k'isia–e bi Tachi Ak'ōrepa k'isia bik'a. Jĭp'a k'isiamaa bida aji, eperāārāpa k'isiapatak'a.

Sāga nipapataadai Jesús ome
(*Marcos 8.34–9.1; Lucas 9.23-27*)

24 Maap'eda, Jesupa māgaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Eperā mi ome nipa k'inia bi pirā, k'isiaik'araa bi ichia ne–inaa oo k'inia bidepai. Ichi kuruso āp'aipia bi eperā peenadait'eek'a. Pia jarait'eera, oopia bi mia oopi bik'a, ma k'aurepa miapiruta pĭjida piurumaa. 25 Eperā piuamaa bi pirā mide ijāapari k'aurepa, māgĭ piuk'āri, atuaiit'ee. Mamīda eperā mide ijāapari k'aurepa piuru pirā, it'aa wāit'ee ichi piuk'āri. 26 ¿K'āare piata baima eperāpa na p'ek'au eujāde nĭbi jōmaweda ataru pirā, mamīda piup'eda chok'ai p'irabai–e pirā Ak'ōre eujāde? Maa–e pirā, ¿k'āata teeima Tachi Ak'ōremaa it'aa wāpimerā? 27 Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepemapa mi Ak'ōre k'ĭra wāree unupiit'ee, it'ariipa chek'āri iru angeleerā ome. Maapaita ak'iit'ee na p'ek'au eujādepemaarāpa oopata māik'aapa jarait'ee pia wa k'achia. Ne–inaa pia ooit'ee chi ne–inaa pia oodap'edaarāmaa. Jōdee k'achiadee pēiit'ee chi ne–inaa k'achia oopatap'edaarā. 28 Mīa wāarata jararu. Nama p'anĭirā

ũk'uru piudai naaweda, unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, reyk'a pacheru.

Jesús k'ira awaradaida

(*Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36*)

17 ¹K'áima seismaa Jesús wãji ee it'ia bi nok'ode. Ichi ome ateeji Pedro, Santiago mãik'aapa chi ipema Juan. ²Mama ára taide Jesús k'ira awaradachi. Ichi k'ira urua nĩbeeji ak'õrejruk'a mãik'aapa chi p'aru t'o–t'oo uchiterreedachi. ³Mãga nide chi k'õp'ãyoorãpa unujida chonaarãweda p'anapatap'edaarã Moisés jaure mãik'aapa Elías jaure pedeema p'ani Jesús ome. ⁴Mãpai Pedropa mägaji Jesumaa:

—¡Tachi Waibia, pia bi nama p'anadait'ee pi ome! Pia k'inia bi pirã, mia ooyada aji, te chak'eerã õpee; aba pi–it'ee, aba Moise–it'ee, chi apema Elia–it'ee.

⁵Pedro at'ãri mägã pedeema bide, jãrara t'o–t'oo idaa bipa ãchi aneu cheji. Madeepa Tachi Ak'õrepa pedeeji:

—Nãgida aji, mi Warra k'inia; mia jirit'erada. Irua mi t'ãri o–iapipari. Ũrítí iru pedee.

⁶Mãga ũridak'ãri, ãchobeepa Jesús k'õp'ãyoorã bedabaik'oodachida tau biiri eujãde t'õbairutamaa. ⁷Mamida Jesús ára k'ait'a chep'eda, t'õbaik'ooji mãik'aapa mägaji:

—P'irabãiti. Æchobeenaadapãde aji.

⁸Ak'idak'ãri, ãchi ik'aawa apida unuda–e paji; Jesús aupaita ãchi ome baji.

⁹Eedeepa cherutade Jesupa mägaji:

—Parãpa unudap'edaa nepirinaadapãde aji, apidaamaa mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema piup'eda, chok'ai p'irabai naaweda.

¹⁰Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa Jesumaa iidijida:

—¿Sãap'eda Moisepa p'ãda jarateepataarãpa jarapatama ajida, chonaarãwedapema Elías naapiara cheit'ee, Tachi Ak'õrepa pëit'ee bi chei k'ãyaara?

¹¹Jesupa p'anauji:

—Wãarata jara p'ani Elías naapiara cheit'eeda adak'ãri mãik'aapa ne–inaa jõmaweda pia ooit'eeda adak'ãri, eperãarãpa auteebaidamerã iru t'ëe cheru. ¹²Mia jara bi: Elías jãak'aa cheji. Mamida ãchia iru k'awada–e paji. Mapa ãchia oo k'iniata oojida iru ome. Ma awara auk'a oodait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema ome.

¹³Mãpai chi k'õp'ãyoorãpa k'awaajida Jesús pedee baji Juan Bautistade.

Jesupa netuara merãtia bada uchiapit'aada

(*Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43*)

¹⁴Jesús, Pedro, Santiago mãik'aapa Juan pachedak'ãri eperãarã see nĩbadamãi, eperã bedabai nĩba cheji Jesús k'irapite mãik'aapa mägaji:

15—Tachi Waibia, mi warra chupiria k'awáaji. Audú chupiria nībi. Wawadaipari māik'aapa at'apai t'ipitaude maa—e pirā toida baainapari. 16 Nama aneejida aji, pi k'ōp'āyoorāmaa. Mamīda ārapa p'oyaa jipada—e pajida aji.

17 Māpai Jesupa p'anauji:

—Aai, eperāarā, ¿at'ārīta mide ijāada—e p'anik'ā? ¡Ijāadak'arāk'api p'ani! ¿Jōmasaa taarāit'ee parā ome ijāarutamaa? Anéeti ma warra.

18 Māpai Jesupa ma netuara itriat'aap'eda, uchiapit'aaji ma warra k'ap'iadeepa. Aweda jipadachi.

19 Maap'eda awaraarā wē—e pak'āri, chi k'ōp'āyoorāpa Jesumaa iidijida:

—¿Sāap'eda taipa ma netuara p'oyaa uchiapida—e pajima? ajida.

20 Jesupa mājaji:

—Parāpa ijāada—e p'anadairā p'oyaa uchiapida—e paji. Mia wāarata jararu. Mostaza tau ma—āri bik'a, māga pik'a parāpa ma—āri pida ijāarutara, jaradai ara bi eemaa: “Jāmāik'aapa uchiap'eda, awara āyaa wájji” māik'aapa parāpa jaradak'a ma ee āyaa wāi. Mia parā k'aripak'āri, parāpa ne—inaa jōma oodai. 21 [Nek'o—ee it'aa t'ī bipapai māgee netuara uchiapiparida aji.]

Jesupa waya jarada ichi peedait'ee

(Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45)

22 At'āri āchi jōmaweda Galilea eujāde nidade, Jesupa mājaji chi k'ōp'āyoorāmaa:

—Eperāpa mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, k'achia beerā juade baapiit'ee māik'aapa 23 āchia mi peepit'aadait'ee. Mamīda ewari opeemaa chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Māga ūridak'āri, k'īra pia—ee para beejī.

Tachi Ak'ōre te waibia—it'ee impuesto p'aadap'edaa

24 Jesús chi k'ōp'āyoorā ome panadak'āri Capernaum p'uurude, Tachi Ak'ōre te waibia—it'ee impuesto p'epataarāpa Pedromaa iidi chejida:

—¿Pi poro waibiapa impuesto^z p'aaparik'ā ajida, Tachi Ak'ōre te waibia—it'ee?

25 Pedropa p'anauji:

—P'aaparida aji.

Maap'eda Pedro t'īuk'āri Jesús badamāi, Jesús naapiara pedeeji:

—Simón, ¿k'āata k'īsia bima? aji. ¿K'airāmaa impuesto p'aapipatama aji, na p'ek'au eujādepema reyrāpa; āchi jua ek'ari p'aniirāmaa wa k'īra tewaraarāmaa?

^z 17.24 Na *impuesto* dracma p'arat'a tau omé paji. Maapai ewari omé mimiapachida dracma omeé pari.

²⁶Pedropa p'anauji:

—K'ira tewaraarāmaa.

Māpai Jesupa maaji:

—Māgara āchi jua ek'ari p'aniirāpa impuesto p'aadaik'araa bi.

²⁷Mamida tachi āpīte ik'achia jaranaadamerā, wāji lagodee to—iade. Naapiara chik'o peeru it'aide unuit'ee p'arat'a tau aba.^a Ma p'arat'apa impuesto p'aanapāde aji, mi pari māik'aapa pichi k'ap'ia pari.

Chisāgí eperāta waibiara bi Tachi Ak'ōre k'irapite

(*Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48*)

18 ¹Mama p'anide chi k'ōp'āyoorā Jesumaa chedap'eda, iidijida: —¿Chisāgí Ak'ōredeerā waibiara bima ajida, iru jua ek'ari?

²Māpai Jesupa warra chai t'ī ataji māik'aapa āchi esajīak'a ak'ini bijī.

³Maap'eda māgaji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa awaraa k'isia atada—e pirā māik'aapa na warra chak'ek'a t'āripa ijāada—e pirā, p'oyaa p'aneeda—e pai Tachi Ak'ōre jua ek'ari ichideerā ome. ⁴Chi ijāapari chok'ek'ee bi na warra chak'ek'a; māgí waibiara bi apema Tachi Ak'ōre jua ek'ari p'aniirā k'āyaara. ⁵Mide ijāa bi k'aurepa nāgí warra chaik'a auteebairu pirā, mi jida auteebaiit'ee.

Jesupa jarada p'ek'au k'achia oonaadamerā

(*Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2*)

⁶—Apidaapa p'ek'au k'achia oopiru pirā nāgee warra chaik'a mide t'āripa ijāa bīmaa, piara bak'aji k'ūruma iru otaude jī atadap'eda, to t'ai nāpia bīmāi toidú bat'at'aadait'ee, iyapa jīa piumerā. ⁷Na p'ek'au eujādepemaarā k'achiade p'anapata p'ek'au k'achia oopipataarā nama p'anapata perā. Ichita māgeerā paraait'ee. Mamida jaai, chi eperāpa chīaramaa ne—inaa k'achia oopiru, Tachi Ak'ōrepa miapiit'ee perā!

⁸'Mapa pichi juapa maa—e pirā pichi biirīpa ne—inaa ooda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, ma k'achia oo amāaji, pichi jua maa—e pirā biiri t'iap'et'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee jua mosaa maa—e pirā biiri mosaa, k'ap'ia jōmaweda atuai k'āyaara t'ipītau ichita jērajēraa jira bīde. ⁹Ichiaba pichi taupa ne—inaa unuda k'aurepa pi k'achiade baairu pirā, ma k'achia oo amāaji pichi tau ēt'ak'ajik'a māik'aapa t'imí bat'at'aak'ajik'a. Piara bi it'aa wāit'ee tau apai ome, k'ap'ia pia tau omeepa atuai k'āyaara t'ipītau ichita jērajēraa jira bīde tok'arradee.

¹⁰Nāgee warrarā apida unuamaa iru p'ananáati. Mia jara bi: It'aripema angeleerā Tachi Ak'ōre k'irapite p'aniirāpa āra chaachaa ak'ipata. ¹¹[Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema cheji atua beerā o k'achiadeepa k'aripa atade.]

^a 17.27 Ma p'arat'a tau dracma k'imari vale baji.

Jesupa oveja atua badade nepirida

(Lucas 15.3-7)

12—K'ísíati nāgí nepirirude. Eperāpa cien oveja p'e iru bidepema aba atuadaru pirā, ¿atabēi—e paik'ā chi apemaarā noventa y nueve āchi p'anapatamāi, chi atuadaida jirinait'ee? 13 Unu ataru pirā, o—īara bait'ee ma oveja k'aurepa, chi apemaarā atuada—e p'ani k'āyaara. 14 Māga bi ichiaba parā it'aripema Ak'ōre Waibia ome. Apida atuapiamaa bi, ma—āriara bi pījida.

Jesupa jarateeda perdonaa k'awaadamerā

(Lucas 17.3-4)

15—Awaraa ijāaparipa pimaa ne—inaa k'achia ooru pirā, iru k'irapite pedeeji k'awaapiit'ee irua k'achia ooda. Irua pi pedee ūriru pirā, t'āri auk'a bidai. 16 Mamīda irua pi pedee ūri k'inia—e bi pirā, t'f atāji eperā omé maa—e pirā ōpee, māirā wādamerā pi ome māik'aapa auk'a ūridamerā pia imiateeru.^b 17 At'āri ūri k'inia—e bi pirā, jarāji ijāapataarā jōmaarāmaa; pi ome chip'epataarā it'aa t'ipataadait'ee. Māgiirā pedee paara ūri k'inia—e bi pirā, māgara ichi beeit'ee Ak'ōrede ijāak'aa bik'a, maa—e pirā impuesto p'eparik'a Roma pidaarā pari.

18 Mīa wāarata jararu. Na p'ek'au eujāde p'ani misa, parāpa ne—inaa oopida—e p'ani pirā, Tachi Ak'ōrepa auk'a oopi—e pait'ee. Jōdee ne—inaa oopiruta pirā, irua auk'a oopiit'ee.

19 Waya mia jara bi: Parādepema omé pedeedak'āri, t'āri a—ba ne—inaa it'aa iidiruta pirā, mi Ak'ōre it'ari bipa teei. 20 Eperāarā omé maa—e pirā ōpee chip'edaidak'āri mide ijāapata k'aurepa, mi auk'a bait'ee āchi ome.

21 Māpai Pedropa Jesumaa iidiji:

—Tachi Waibia, ijāapari awaraapa mimaa ne—inaa k'achia ook'āri, ma ooda ¿jōmasaa perdonaaipia bima? aji. ¿Siete k'achia ooda aupai perdonaaipia bik'ā? aji.

22 Jesupa p'anauji:

—Mia pimaa sietepai jara—e bi. Pimaa setenta ne—inaa k'achia ooda juasiada siete perdonaaipia bida aji.^c

Jesupa nepirida rey ek'ari bipa tewe perdonaa k'inia—e badade

23—Maperā nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Reyra ichi ek'ariirāpa p'arat'a p'aa p'anadap'edaa ak'i k'inia baji k'awaait'ee tewe paraa p'ani wa wēe p'ani ichi ome. 24 Māga nide eperā aneejida. Māgí eperāpa millón chok'ara paraa baji ma reymaa.^d 25 Ma mimiaparipa p'oyaa p'aa wēe bada perā, reyra jaraji netot'aadamerā esclavok'a;

^b 18.16 Dt 19.15. ^c 18.22 Pia jarait'eera, *ichita perdonaadaipia bi*. ^d 18.24 Ma p'arat'a vale baji diez mil talentos; jara k'inia bi p'arat'a p'aadap'edaa ewari sesenta millones mimiada pari.

chi wēra, chi warrarā ome, jōma ichi net'aa iru bi paara. Māgá chi tewe paraa bada p'aayada aji, reypa. ²⁶Mamīda ma mimiapari rey k'irapite bedabaidachi māik'aapa chupiria iidiji: “Mi chupiria k'awaapáde aji. Choopáde aji, mi ome mia jōma p'aait'ee perā.” ²⁷Māga ūrik'āri, reypa chupiria k'awaaji. Ma eperā tewe paraa bada perdoonaji māik'aapa pēiji ichi temaa.

²⁸Mamīda ma eperā taawaa uchiarude unuji ichi k'ōp'āyo ome. Māgipa ichimaa mak'iara p'arat'a paraa–e baji. Mamīda ichia chi k'ōp'āyo otaude jita ataji māik'aapa iyapa jā wāk'āri, māgaji: “iP'aapáde aji, mīmaa paraa bi!” ²⁹Māpai chi k'ōp'āyo bedabaidachi ichi k'irapite māik'aapa chupiria iidiji: “Choopáde aji, mi ome. Mia jōma p'aait'eepe.” ³⁰Mamīda chi apemapa ūri k'inia–e paji. Ma k'āyaara carcelde t'ipit'aaji p'aa jōrumaa chi tewe paraa bada. ³¹Māga unudak'āri, apema rey ek'ari p'anadap'edaarā k'ira pia–ee p'aneejida māik'aapa reymaa ma jōma jaranajida. ³²Māga ūrik'āri, ma reypa chi tewe paraa bada t'ī pēiji. Pachek'āri, reypa māgaji: “iT'āri k'achia–idaa bida! aji. iPia chupiria iidi chek'āri mīmaa, mia chupiria k'awaaji māik'aapa pia tewe paraa bada perdoonaji! ³³¿Sāap'eda pia auk'a oo–e pajima aji, pichi k'ōp'āyo ome?” ³⁴Ma rey audú k'irau bada perā ma mimiapari ome, carcelde t'ipit'aaji chi tewe p'aa jōrumaa.

³⁵Māpai Jesupa māgaji:

—Māga pik'a ooit'ee mi Ak'ōre it'ari bīpa ichiaba parā ome, parāpa awaraarā chupiria k'awaada–e pirā māik'aapa t'āripa perdoonada–e pirā ārapa parāmaa ne–inaa k'achia ooda.

Jesupa jarateeda miak'āi p'aniirā mia amaanaadamerā

(*Marcos 10.1-12; Lucas 16.18*)

19 ¹Ma pedee jarap'eda, Jesús wāji Galilea eujādeepa. Panaji Judea eujāde, Jordán to k'iraik'a eere. ²Eperāarā chok'ara wājida Jesús t'ēe. Māgá irua āchi k'ayaa jipak'ooji.

³Mama fariseorā ūk'uru irumaa chejida. Moisepa p'āda merapii jāak'aapa, iidijida:

—¿Imik'irapa ichi wēra ichi k'inia amaapia bik'ā? ajida.

⁴Jesupa p'anauji:

—¿Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā bide parāpa nāga leeda–e p'anik'ā? aji. Na eujā ook'āri,

‘Ooji imik'ira māik'aapa wēra’. (Gn 1.27)

⁵‘Mapa imik'irapa atabēiit'ee chi ak'ōre chi nawe ome, araa p'anapataadait'ee chi wēra ome. Māgá eperā omee weda eperā apai pik'a p'aneedait'ee.’ (Gn 2.24)

⁶Eperā omé p'ani mīda, jīp'a eperā apai pik'a p'aneepata. Mapa Tachi Ak'ōrepa eperāarā omé araa papik'āri, apidaapa amaapidaik'araa bida aji.

⁷Māpai ma fariseorāpa iidijida:

—Māgara, ¿sāap'eda Moisepa jarajima ajida, wēra amaa ru pirā, mia amaada k'art'a p'ā teeipia bi jēret'aadai naaweda?

⁸Jesupa p'anauji:

—Māga jaraji parā k'iiri k'isua p'anadairā. Moisepa pāchi wēra amaapiji. Mamīda Tachi Ak'ōrepa na eujā ewaa ook'āri, māga–e paji.

⁹Mia jara bi: Eperāpa amaataaru pirā chi wēra awaraa imik'īra ome bi–eeta, maap'eda awaraa wēra ome miak'āiru pirā, p'ek'au oomaa bida aji, ma t'ēepema wēra ome.

¹⁰Māpai chi k'ōp'āyoorāpa māgajida:

—Māga pirā, imik'īra miak'āik'araa bida ajida, wēra ome.

¹¹Māpai Jesupa māgaji:

—Jōmaarāpa k'awada–e mia et'ewa jarada. Jīp'a k'awadait'ee Tachi Ak'ōrepa k'awapi k'inia biirāmaa. ¹²Edaare imik'īraarā wēra ata k'iniadak'aa. Imik'īraarā ūk'uru āchi t'oruta weda p'oyaa warra oodak'aa. Ūk'uru k'ap'adap'edaa perā p'oyaa warra oodak'aa. Awaraarā miak'āi k'iniadak'aa jīp'a it'aa t'idait'ee Tachi Ak'ōremaa māik'aapa oodait'ee irua oopi bik'a, wērade k'isia–ee. Māga p'oyaa ooruta pirā, oodapāde aji.

Jesupa warrarā bendiciada

(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)

¹³Maap'eda eperāarāpa āchi warrarā aneejida Jesumaa iru jua bimerā āra īri māik'aapa it'aa t'īmerā āra pari. Mamīda Jesús k'ōp'āyoorāpa māga unudak'āri, ma warrarā aneedap'edaarā itriajida. ¹⁴Māpai Jesupa māgaji:

—¡Itrianáati! Ichiak'au mimaa warrarā chepiti, Tachi Ak'ōrepa āra jīak'arā biit'ee perā ichi jua ek'ari, ichideerā p'aneedamerā.

¹⁵Māga jarap'eda, ichi jua āra īri bi wāpachi māik'aapa it'aa t'īji āra pari. Maap'eda ichi ode wāji.

K'ūtrāa p'arat'ara bi pedeeda Jesús ome

(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)

¹⁶Maapai k'ūtrāapa Jesumaa iidi cheji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'āare ne–inaa piata oopia bima aji, it'aa wāit'ee?

¹⁷Jesupa p'anauji:

—¿Sāap'eda mimaa māga iidi bima? aji. Tachi Ak'ōre aupaita pia bi. Pi it'aa wā k'inia bi pirā, oopāde aji, Tachi Ak'ōrepa Moisemaa p'āpidade jara bik'a.

¹⁸Ma k'ūtrāapa iidiji:

—¿Chisāgí ūraade jara bik'a oopia bima? aji.

Jesupa p'anauji:

—'Eperā peenāaji; miak'āi bi pirā, awaraarā ome k'āināaji; nechianāaji; seewa jaranāaji chīara k'achiade baaipiit'ee. ¹⁹Pichi

ak'õre m̄aik'aapa p̄ichi nawe k'inia iru baparíjji m̄aik'aapa āra
pedee ūriparíjji.^e

(Ex 20.12-16)

Awaraarā k'inia iru baparíjji p̄ichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.'

(Lv 19.18)

²⁰Māpai ma k'ūtrāapa m̄agaji:

—Ma jōma ooparida aji. ¿K'āata waa ooyama? aji.

²¹Jesupa p'anauji:

—Ne—ināa jōma oo k'inia bi pirā Tachi Ak'õrepa k'inia bik'a, p̄ichi net'aa netok'oonáji m̄aik'aapa chupiria beerāmaa ma p'arat'a téjei. Māga ooru pirā, ne—ināa pipiara iru bait'ee Tachi Ak'õre eujāde. Māga oop'eda, mi ome nipa chéji.

²²Ma k'ūtrāapa māga ūrik'āri, k'ira pia—ee wāji, p'arat'a audú k'inia bada perā.

²³Maap'eda Jesupa m̄agaji chi k'õp'āyoorāmaa:

—Mia wāarata jararu. Chaaree bait'ee p'arat'ara bi beei'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari ichideerā ome. ²⁴Waya jarait'ee. Chaareera bida aji, p'arat'ara bi beei'ee Tachi Ak'õre jua ek'ari, camello aguja taude wāyaa k'āyaara.

²⁵Chi k'õp'āyoorāpa māga ūridak'āri, waapiara p'era pik'a para beejj. Māpai iidijida:

—Māgara, ¿k'aita p'oyaa it'aa wāyama? ajida.

²⁶Jesupa āchimaa ak'ijji m̄aik'aapa p'anauji:

—Eperāarāpa p'oyaa ooda—e, audú chaaree bairā. Mamīda Tachi Ak'õre—it'ee ne—ināa chaaree wē—eda aji.

²⁷Māpai Pedropa m̄agaji:

—Tai net'aa jōmaweda atabēijida pi ome nipapataadait'ee. ¿K'āata atadait'eema aji, ma pari?

²⁸Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Tachi Ak'õrepa k'inia bak'āri, mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema, su—ak'i beepiit'ee ichi rey su—ak'i beeparide it'ari ichi k'ira wāreede. Maapai parā mi ome nipapatap'edaarā auk'a mama su—ak'i p'aneedait'ee rey su—ak'i beepari docede. Mama parāpa Israeldeepa ēreerā doce uchiadap'edaarā iru p'anadait'ee parā jua ek'ari m̄aik'aapa jaradait'ee m̄airāpa oopatap'edaa pia wa k'achia. ²⁹Eperā mīde ijāa bi k'aurepa atabēiru pirā ichi te, ipemaarā, ipewēraarā, ak'õre, nawe, warrarā maa—e pirā eujā, ma k'āyaara māgee ne—ināa pia atada cien atait'ee na p'ek'au eujāde bi misa. Ma awara piuk'āri, it'aa wāit'ee.

³⁰Mamīda irapema waibiara p'aniirā eperāarā k'irapite, ek'ariara p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite. Jōdee ek'ariara p'aniirā eperāarā k'irapite waibiara p'anadait'ee Tachi Ak'õre k'irapite.

^e 19.19 Dt 5.16-20.

Jesupa mimiapataarāde nepirida

20 ¹—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Tap'eda eujā chipari uchijai mimiapataarā jiride ichi uva k'āide mimianadamerā. ²Mimiapataarāmaa jaraji ewari aba mimiada pari denario aba p'aait'ee ma mimiapataarā chaachaa. Māpai pēiji mimiade. ³Āstaawa ma eujā chipari waya uchijai mimiapataarā jiride. P'uuru jāde net'aa netopatamāi unu cheji mimiapataarā mimia wēe para bi. ⁴Māga unuk'āri, māgaji: “Parā ichiaba wādapāde aji, mimiade mi uva k'āide. Mīa pia p'aayada aji, parā mimia pari.” Māpai wājida mimiade. ⁵Imat'ipa ma eujā chipari waya uchijai mimiapataarā jiride, ai naaweda oodak'a. Ichiaba k'ewara auk'a ooji. ⁶Mata waya k'ewaraa uchijai māik'aapa waya unu cheji awaraa mimiapataarā p'uuru jāde p'ani, mimia wēe para bi. Mapa māgaji: “¿Sāap'eda parā nama mimiada—ee k'eu wādama?” aji. ⁷P'anaujida: “Apidaapa taimaa mimia teeda—e perā, mimiada—e p'anida” ajida. Māpai ma eujā chiparipa māgaji: “Mimianadapāde aji, mi uva k'āide.”

⁸P'āriupodopa ma eujā chiparipa māgaji chi mimiapataarā poro waibiamaa: “T'ipāde aji, mimiapataarā jōmaweda. Naapiara p'aapāde aji, chi t'ēe t'itudap'edaarāmaa māik'aapa jōmaarā k'āyaara t'ēe p'aapāde aji, chi naapiara t'itudap'edaarāmaa.” ⁹Māga ooji. K'ewara t'itudap'edaarāmaa p'aaji denario aba, eperā chaachaa. ¹⁰Apemaarāmaa p'aa aupak'āri, pachejida chi naa mimiadap'edaarā. Māgārāpa k'isijida p'arat'a audupiara jitadait'ee apemaarā k'āyaara. Mamīda māga—e paji. Āchimaā ichiaba denario abapai p'aaji āchi mimiadap'edaa pari. ¹¹Āchi p'arat'a jitadak'āri, ik'achia pedee p'aneejida ma eujā chipari ome: ¹²“Ma t'ēe hora apai mimiadap'edaarāmaa pia denario aba p'aajida ajida. Jōdee tai tap'eda weda ak'ōrejūrumaa mimia k'eudap'edaa p'arita āchi ome auk'a p'aaji. ¡Taimaa audupiara teepia bida!” ajida. ¹³Mamīda ma eujā chiparipa āchidepema abaamaa p'anauji: “Mīa parā k'ūra—eda aji. ¿Parāpa jarajida—ek'ā aji, ewari aba mimiada pari denario abapai iididait'ee? ¹⁴P'ichi p'arat'a jitapāde aji, māik'aapa k'āiwee wāpāde aji. Mīa auk'a p'aa k'inia bi pirā chi t'ēe t'itudap'edaarāmaa, māga ooit'eeda aji. ¹⁵¿Mī na eujā chipari—ek'ā? aji. Mīchi p'arat'a ome ooi michia oo k'inia bik'a, méré perā. ¿Parā t'āri k'achia jōnik'ā aji, mi t'āri pia bairā?”

¹⁶Māga nepirip'eda, Jesupa māgaji:

—Māga bi Tachi Ak'ōre ome. Īrapema t'ēe chedap'edaarā Tachi Ak'ōrepa āchi bimerā ichi jua ek'ari, naapiara ichideerā p'aneedait'ee ichi k'īrapite. Mamīda chi naapiara chedap'edaarā Tachi Ak'ōrepa āchi bimerā ichi jua ek'ari, māga p'aneeda—e payada aji, t'ēe p'aneedait'ee perā ichi k'īrapite.

Jesupa jarada ōpee jarada ichi peedait'ee

(*Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34*)

¹⁷Jesús wārude Jerusalén p'uurudee, chi k'ōp'āyoorā doce awara āi t'ī p'e ataji māik'aapa māgaji:

18—Tachi wāruta Jerusalendee. Mama mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, jita atadait'ee māik'aapa ateedait'ee p'aareerā poroorāmaa māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāmaa peepit'aadamerā. 19Māirāpa mi teedait'ee k'ira tewaraarāmaa mi oo iru p'anadamerā, widamerā, māik'aapa kurusode peet'aadamerā. Mamīda ewari ōpeemaa waya chok'ai p'irabaiit'eeda aji.

Zebedeo wērapa Jesumaa chupiria iidida

(Marcos 10.35-45)

20Zebedeo wēra chi warrarā Santiago, Juan ome Jesús k'ait'a chejida. Ma wēra iru k'irapite bedabai nība cheji chupiria iidiit'ee. 21Māga unuk'āri, Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'inia bima? aji.

Ma wērapa p'anauji:

—Jarapāde aji, pi eperārā rey beek'āri, mi warrarā su-ak'i p'anedamerā pi ik'aawa, aba juaraare, aba juabi eere.

22Māpai Jesupa māgaji ma warrarāmaa:

—Parāpa wāara k'awada-e p'ani k'āata iidi p'ani. ¿Parāpa ne-inaa k'achia choodaik'ā aji, mia chooit'ee bik'a?

P'anaujida:

—¡P'oyaadaipi!

23Māpai Jesupa māgaji:

—Parāpa ne-inaa k'achia choodait'eeda aji, mia chooit'ee bik'a. Mamīda mia p'oyaa jara-e k'airāta mi juaraare wa juabi eere su-ak'i p'anedait'ee. Mi Ak'ōrepapai jarayada aji.

24Apemaarā diez k'ōp'āyoorāpa ūridak'āri Santiago Juan ome iididap'edaa, k'īraudachida āchi ome. 25Mapa Jesupa chi k'ōp'āyoorā jōmaweda t'ī p'e atap'eda, māgaji:

—Parāpa k'awa p'ani ijāadak'aa beerā poro waibiarāpa āchia oo k'iniata oopipata eperāarāmaa. Waaweepe āchi jua ek'ari p'aniirāpa oopata āchia jara p'anik'a. 26Mamīda parāpa oodaik'araa bi ma poro waibiarāpa oopatak'a. Ma k'āyara ijāapataarā t'āide chi waibiara pa k'inia bīpa apemaarā chupiria k'awaaipia bi māik'aapa k'aripaipia bi. 27Pia jarait'eera, parādepema aba poro waibia pa k'inia bi pirā, awaraarā k'aripaipia bi esclavopa chipari k'aripaparik'a. 28Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema mīda, na p'ek'au eujāde che-e paji eperārāpa mi jīia iadamerā. Jip'a cheji eperārā k'aripa atait'ee o k'achiadeepa. Piut'ee eperārā chok'ara uchiadamerā p'ek'au k'achia jua ek'ariipa.

Jesupa tau p'āriu bee omé jipada

(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)

29Jesús chi k'ōp'āyoorā ome Jericó p'uurudeepa uchua wādak'āri, eperārā chok'ara t'ēe nipajida. 30Mama tau p'āriu bee omé o bi ik'aawa su-ak'i p'anajida. Ūridak'āri Jesuta wāyaa wā, biajida:

—¡Tachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.
³¹Eperáarã auk'a wã nipadap'edaarãpa itriat'aapachida k'iup'ee
 p'aneedamerã. Mamída waapiara biapachida:
 —¡Tachi Waibia, Rey David Warra, tai chupiria k'awaapáde! ajida.
³²Mãpai Jesús ak'iní beep'eda, t'í ataji mãik'aapa iidiji:
 —¿K'ãata k'inia p'anima aji, mia oomerã parã ome?
³³P'anaujida:
 —Tachi Waibia, tachi taupa pia unu k'inia p'anida ajida.
³⁴Mãga ũrik'ãri, Jesupa chupiria k'awaaji mãik'aapa taumã t'õbajji.
 Aweda tau pia unujida. Mãpai wãjida Jesús t'ëe.

Jesús Jerusalén p'uurudee wãda

(*Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19*)

21 ¹Jerusalendee wãdak'ãri, panajida Betfagé p'uuru k'idaa. Ma
 p'uuru Olivo Eede baji, Jerusalén k'ait'a. Mama p'anide Jesupa
 chi k'õp'ãyoorã omé naa pëiji p'uurudee. ²Mãgaji:

—Wãti ara bi p'uuru tachi k'irapite bima. Jãma ununadait'ee burro
 wëra jã bainí bi chi warra ome. Ëra atãti mãik'aapa anéeti. ³Apidaapa
 atee-pi-e pirã, jarãti: “Tachi Waibiapa arak'atia atee k'inia bi. Waya tee
 chedait'ee-pi.”

⁴Mãga paji chonaarãweda Ak'õre pedee jaraparipa jaradak'a:

⁵Jarãti Sión^f p'uurudepemaarãmaa: “¡Ak'iti! Pãchi Rey cheru,
 chupiria beerã chepatak'a burro ñri. Cheru ne-animal ne-inaa
 uapata warra, burro chak'e ñri.”’ (*Zac 9.9*)

⁶Jesús k'õp'ãyoorã wãjida mãik'aapa oojida irua jaradak'a. ⁷Aneejida
 ma burro wëra chi warra chai ome. Maap'eda ma ñri ata bijida ãchi
 ñripema p'aru jãpatap'edaa, Jesús bataup'eda aide su-ak'i beemerã.
⁸Eperáarã ode see nãbaji. Ũk'uruurãpa ãchi p'aru t'õ jëra bijida o jãde,
 Jesús aide wãmerã. Awaraarãpa k'iru t'iap'edap'eda, bïpachida ma o jãde,
 ãchi rey pai jãak'aapa. ⁹Jesús naa wãdap'edaarãpa mãik'aapa t'ëe che
 wãdap'edaarãpa o-ã biapachida:

—¡*Hosana!*^g ¡Tachi K'aripapari, Rey David Warra cheru! ¡Tachi
 Ak'õrepa ichita pia ak'i bapariit'ee ichia rey pëida! ¡K'ira
 wãree Ak'õre eujãde, Tachi K'aripapari cheru perã! ¡*Hosana!*
(*Sal 118.25-26*)

¹⁰Jesús Jerusalén p'uurude panak'ãri, p'uuru pidaarã jõma biuk'a
 nãbeejí. Chok'araarãpa iidipachida:

—¿K'aima ajida, jãgí?

¹¹Mãpai awaraarãpa p'anaujida:

^f 21.5 Chonaarãweda *Jerusalén* t'ijarapachida *David P'uuru* maa-e pirã *Sión*.

^g 21.9 *Hosana* jara k'inia bi *Tachi O K'achiadeepa K'aripa Atapari*.

—Nāgfí Jesús, Tachi Ak'õre pedee jaraparipi, Nazaret p'uurudepema. Māgfí p'uuru Galilea eujāde bi.

Jesupa ne–inaa netopataarā jërek'ooda Ak'õre te waibiadeepa
(*Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22*)

¹²Maap'eda Jesús Tachi Ak'õre te waibiade t'íuji māk'aapa net'aa netopataarā taawaa jërek'ooji. P'arat'a tau t'erabaipataarā mesa sīa bat'ak'oo wāji, paloma netopataarā banco paara.^h ¹³Māpai mājaji:

—Tachi Ak'õre Ũraa p'ā jëra bide jara bi:

‘Mi te it'aa t'ípata teda apataadait'ee.’ (Is 56.7)

‘Mamīda parāpa nechiapataarā ték'ata oo iru p'ani.’ (Jer 7.11)

¹⁴Jesús at'āri Ak'õre te waibiade bide, irumaa chejida tau p'āriu beerā māk'aapa chiwa beerā. Māpai Jesupa jōma jipak'ooji. ¹⁵Mamīda p'aareerā poroorā Moisepa p'āda jarateepataarā ome k'īraudachida unudak'āri Jesupa ma ne–inaa pia oo bi māk'aapa ūridak'āri warrarā nāga bia para bi Tachi Ak'õre te waibiade: “*¡Hosana! ¡Tachi K'aripapari, Rey David Warra!*” ¹⁶Māpai Jesumaa mājajida:

—K'íup'ee beepipáde ajida. ¿Ũri–e bik'ā ajida, āchia jara jōni?

Jesupa p'anauji:

—Ũri bida aji. ¿Parāpa nāgfí leeda–e p'anik'ā?

‘Ak'õre, pia warra chak'eerāmaa k'aripipari māk'aapa jude beerāmaa t'āri o–īa it'aa t'ī k'awapipari.’ (Sal 8.2)

¹⁷Māpai Jesupa māirā atabēiji māk'aapa wāji Betania p'uurudee k'āide.

Jesupa higuera biirimaa ijāti pedeeda
(*Marcos 11.12-14, 20-26*)

¹⁸Tap'eda Jesús waya chek'āri p'uurudee, jarrapisia nībeeji. ¹⁹Ma che wāde higuera biiri unuji o bi ik'aawa bainī bi, k'iru paraa. Māpai araa ak'īnaji, chau bi jīak'aapa. Mamīda chau–ee baji. Chi k'iru aupaita unuji. Māpai ma higuera biirimaa mājaji:

—¿Pi waa chauk'aa pait'eeda! aji.

Aweda ma higuera biiri piidachi. ²⁰Māga unudak'āri, chi k'õp'āyoorā ak'itrua para beeji māk'aapa mājajida:

—¿Sāap'eda aweda jā higuera biiri jāgá piidachima? ajida.

²¹Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Parāpa Tachi Ak'õrede wāara ijāaruta pīrā, iididaipia bi irua ne–inaa oomerā; pāchi t'āridepai k'īsiada–ee: “¿Tachi Ak'õrepa ooik'ā?” Māgara mia oodak'a jā higuera biiri ome, parāpa

^h 21.12 Māga oo–e paji Tachi Ak'õre te waibia edajāde. Ooji chi te āuk'idaa, judio–eerā t'īudaipia bada t'īak'au badamāi.

oodai. Ma awara ara bi eemaa jararutara “Jāmāik'aapa āyaa wájji māik'aapa p'usa jāde baaináji”, māga oopidaipi. ²²Parāpa ne–inaa jōma iidiruta it'aa t'ī p'anide t'āripa ijāa p'anadairā, ma ne–inaa iru p'anadait'ee.

Tachi Ak'õrepa Jesús pëida

(*Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8*)

²³Ma t'ēepai Jesús t'īunaji Tachi Ak'õre te waibiade. Mama jarateemaa bi misa, p'aareerā poroorāpa judiorā poro waibiarā ome Jesumaa iidijida:

—¿Tachi Ak'õrepa tai biji–ek'ā ajida, ichi te waibia ak'idamerā? ¿K'aipa p'ima nāga oopi bima? ajida.

²⁴⁻²⁵Jesupa p'anauji:

—Mia pida parāmaa iidit'ee: ¿K'aipa pëijima aji, Juan Bautista poro choo chemerā; Tachi Ak'õrepa maa–e pirā eperāarāpa? Parāpa p'anaurutara, mia pida jarayada aji, k'aipa mimaa nāga oopi bi.

Māpai āchi pitapai pedee para beeji:

—Tachi Ak'õrepa pëidada aruta pirā, irua iidit'ee: “Māgara ¿sāap'eda Juan ūraa ijāada–e pajima?” ²⁶Jōdee jararuta pirā “eperāarāpa Juan pëijida”, jōmaweda k'īraudaridait'ee tachi ome, āchia ijāapata perā Juan Tachi Ak'õre pedee jarapari paji.

²⁷Mapa p'anaujida:

—K'awada–e p'anida ajida, k'aipa Juan pëiji.

Māpai Jesupa māgaji:

—Māgara mia pida jara–eda aji, k'aipa mimaa nāga oopi bi.

Jesupa warrarā omeede nepirida

²⁸Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'āata k'īsia p'anima aji, parāpa? Eperāpa warrarā omé iru baji. Abaamaa jaraji: “Warra, wāpāde aji, mimiade mi uva k'āide.” ²⁹Chi warrapa p'anauji: “¡Mi wā k'īnia–eda!” aji. Mamīda t'ēepai, k'īsia awara ataji māik'aapa wāji mimiade. ³⁰Maap'eda ma eperāpa chi apema warramaa auk'a jaranaji. Ma warrapa p'anauji: “Ak'õre, mi wāit'eeda aji, mimiade.” Mamīda mimiana–e paji.

³¹Māpai Jesupa iidiji:

—¿Chisāgí warrapa oojima aji, chi ak'õrepa k'īnia badak'a?

P'anaujida:

—Chi naa chok'ada warrapa.

Māpai Jesupa māgaji:

—Mia wāarata jararu. Cesar–it'ee impuesto p'epataarā māik'aapa prostitutaarā Tachi Ak'õredeerā p'aneedait'ee parā naa. ³²¿Sāap'eda? Juan Bautista chek'āri jarateede eperāarāpa p'ek'au k'achia oo amaadamerā māik'aapa t'āri pia p'anapataadamerā, parāpa ijāada–e paji.

Jōdee ma Cesar–it'ee impuesto p'epataarã m̄aik'aapa ma prostitutaarãpa ijãajida Juan pedee m̄aik'aapa oojida irua jaradak'a. Mam̄ida parãpa m̄aga unujida m̄ida, k'isia awara atada–e paji iru pedee ijãadait'ee.

Jesupa mimiapataarã k'achia beerãde nepirida

(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)

³³—Ūr̄iti mia nepiriru jarateeit'ee: Eujã chiparipa uva eujã uuji m̄aik'aapa t'iak'auk'ooji. Ichiaba bōgo m̄audee ooji uva aide piart'idait'ee. M̄apai te it'ia ooji it'iipa uva eujã jōma ak'i p'anadamerã. Maap'eda ne–uu eujã ak'ipataarã jir̄iji aide mimiadamerã m̄aik'aapa awara āyaa w̄aji. ³⁴T'ēepai uva oropata ewari pak'ari, p̄eiji chi mimiapataarã iidinadamerã ichi eere bee bi chauda tee p̄eidamerã. ³⁵Mam̄ida chi eujã ak'ipataarãpa ma mimiapataarã jita atadak'ari, aba sik'oojida, awaraa j̄ip'a peejida m̄aik'aapa awaraamaa m̄aupa bat'ajida. ³⁶Maap'eda ma eujã chiparipa awaraa mimiapataarã p̄eiji. Mam̄ida ma ne–uu ak'ipataarãpa naaweda oodap'edaak'a oojida m̄airã ome.

³⁷Maap'eda, chi warra p̄eiji. K'isiaji: “Mi warra perã iru waaweedait'ee.” ³⁸Mam̄ida m̄aḡi unudak'ari, m̄agajida: “Jãḡipa ichi ak'ore net'aa jōmaweda atait'ee chi ak'ore piuk'ari. Peet'aadãma ajida. M̄agã na eujã jōmaweda tachide payada” ajida. ³⁹M̄aga k'isiadap'edaa perã, chi warra atadachida m̄aik'aapa ma uva eujãdeepa uchia atadap'eda, peet'aajida.

⁴⁰M̄apai Jesupa m̄agaji arii p'anadap'edaarãmaa:

—Chipari wãk'ari ma eujã ak'ipataarãmaa, ¿k'ãata k'isia p'anima aji, irua ooit'ee ma ak'ipataarã ome?

⁴¹P'anaujida:

—Ma eujã ak'ipataarã jōmaweda peek'ooit'ee, chupiria k'awa–ee. M̄apai ma uva eujã biyada ajida, awaraarã jua ek'ari, chaujara pak'ari āchia teedamerã ichi eerepema.

⁴²M̄apai Jesupa m̄agaji:

—¿Parãpa waide nãga leeda–e p'anik'ã aji, Tachi Ak'ore Ūraa p'ã j̄era bide?

‘Te oopataarãpa m̄au k'iniada–e padap'edaa pipiara padachi. Tachi Ak'orepa m̄aga ooji, tachia unudamerã m̄aik'aapa ak'itrua para beemerã.’

(Sal 118.22-23)

⁴³Maperã mia jara bi: Tachi Ak'orepa parã bi–e pait'ee ichi jua ek'ari, ichideerã p'aneedamerã. Ma k'ãyaara awaraarãta ichideerã p'aneedait'ee, āchia teepata perã ichi eerepema chauru, parãpa teedai k'ãyaara.

⁴⁴Eperã ma m̄au pipiara bi ĩri t'ĩutiru p̄irã, m̄aḡi p'u oodaipari, p'arat'u m̄au ĩri baaik'ari āridaiparik'a. Jōdee ma m̄au eperã ĩri baairu p̄irã, m̄aḡi j̄ot'aait'ee m̄au choma p'arat'u ĩri baaik'ari j̄odaiparik'a; chi p'ora aupai beeparik'a.’

(Is 8.14)

⁴⁵P'aareerã poroorãpa fariseorã ome Jesupa nepirida ũri aupadak'ãri, k'awaajida irua ãchideta jara baji. ⁴⁶Mapa iru jita atapi k'iniadachida. Mamïda waawee p'anajida eperãarãpa ijãa p'anadap'edaa perã Jesús Tachi Ak'õre pedee jarapari.

Miak'ãipata fiestade nepirida

(Lucas 14.15-24)

22 ¹Jesupa waya jarateemaa beek'ãri, nepiriji:
²—Nãga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperãarã ichi jua ek'ari bik'ãri, ichideerã p'aneedamerã. Reypa k'isia iru baji miak'ãipata fiesta ooit'ee ichi warra—it'ee. ³Chi mimiapataarã pëiji ichia eperãarã t'ĩ pëida p'e atanadamerã. Mamïda che k'iniada—e paji. ⁴Waya awaraa mimiapataarã chok'ak'ãri, mägaji: “Jaranadapãde aji, mia t'ĩ pëida eperãarã chedamerã chik'o ũpa nãbairã. Peepiji p'ak'a, awaraa ne-animal poreera iru bada ome. Mägí jõma ũpa ak'inĩ bairã, chedapãde aji, miak'ãipata fiesta oode.” ⁵Mamïda ma eperãarãpa ũri k'iniada—e paji irua jara pëida. Fiesta oode chedai k'ãyaara, aba wãji ichi eujãdee. Jõdee awaraa wãji net'aa netode. ⁶Apemaarãpa eperãarã reypa pëida jita atadak'ãri, p'ua oojida peet'aarutamaa. ⁷Reypa mãga k'awaa atak'ãri, k'ĩraudachi. Mapa pëiji ichi soldaorã ma eperãarã peenadamerã mãik'aapa ãchi p'uuru paat'aadamerã. ⁸Maap'eda mägaji chi mimiapataarãmaa: “Miak'ãipata fiesta at'ãri oodait'ee. Mamïda ooda—e ma t'ĩ pëida eperãarã ome, chedaamaa p'anadap'edaa perã. ⁹Mapa wãdapãde aji, calle jãdee mãik'aapa chi unurutaarãmaa jaradapãde aji, mi ome fiesta oode chedamerã.” ¹⁰Aramãgá chi mimiapataarã wãjida calle jãdee. Chok'ara p'e aneejida; eperãarã pia beerã, k'achia beerã paara. Mägá ma rey te p'ũ nãbeeji eperãarãpa.

¹¹Mamïda rey t'ũuk'ãri ma p'e aneedap'edaarã ak'ide, unuji eperã miak'ãipata fiestade jãpata p'aru jã—ee bi. ¹²Mapa mägaji: “K'õp'ãyo, ¿sãga t'ũujima aji, nama, fiestade p'aru jãpata jã—ee?” Mamïda ma eperã k'ĩup'ee beejì. ¹³Maperã reypa jaraji chi mesa ak'ipataarãmaa: “Jã eperã biiri, jua ome jã nãbidapãde aji, mãik'aapa taawaa p'ãriudee ateedapãde aji, mama jëemerã, k'lida kierrkierree para bamerã p'uapa.” ¹⁴Tachi Ak'õrepa chok'ara t'ĩ pëipari. Mamïda chok'ara—ee jirit'erapari wãpiit'ee ichi truadee.

Impuesto—it'ee reymaa p'arat'a p'aapatap'edaa

(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵Ma t'ëepai fariseorã chip'edaidap'eda, pedeetejida Jesús k'ũradait'ee. P'anauru pirã, imiateedai mãik'aapa peepit'aadai. ¹⁶Ma—it'ee pëjjida ãchi eere p'anadap'edaarã, Rey Herodes eere p'anadap'edaarã ome Jesumaa. Mãirãpa mägajida:

—Tachi Jarateepari, taipa k'awa p'ani pia wāarata jarapari māik'aapa jarateepari p'anapataadamerā Tachi Ak'ōrepa k'inia bik'a, eperāarāpa āchia k'iniata oopata mīda. K'awa p'ani pia eperāarā īripai ak'ik'aa; ma k'āyaara tachi t'āride iru bi ak'ipari. ¹⁷Maperā k'awa k'inia p'ani pia k'āata k'īsia bi. ¿Pia bik'ā ajida, impuesto p'aadait'ee Cesarmaa, wa māga—e?

¹⁸Jesupa k'awa bada perā mairāpa k'īsia k'achia iru p'ani, mājaji:

—¿Seewata parāpa Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! ¿Sāap'eda mi k'ūra k'inia p'anima? ¹⁹Ak'ipidapáde aji, p'arat'a tau impuesto p'aapata.

Aramágá denario aneejida. ²⁰Māpai Jesupa iidiji:

—¿K'ai k'īrata nade bi māik'aapa k'ai t'īta p'ā bima? aji.

²¹P'anaujida:

—César k'īra māik'aapa ichi t'īta p'ā bida ajida.

Māpai Jesupa mājaji:

—Māgara téeti Cesarmaa irua net'aa iidipari, māik'aapa auk'a téeti Tachi Ak'ōremaa irua iidipari.

²²Māga ūridak'āri, ak'itrua para beeji māik'aapa erreujida.

Chok'ai p'irabaidait'eerāde iididap'edaa

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

²³Ma ewate weda saduceorā ūk'uru Jesumaa chejida. Māgiirāpa ijāadak'aa tachi piup'eda chok'ai p'irabai. Maperā mājajida:

²⁴—Tachi Jarateepari, Moisepa jaraji eperā miak'āi bi warra wēe piuru pirā, chi ipemapa iru wēra atai pia bi māik'aapa ai ome warra oopia bi chi ipema piuda k'ap'ia pari. ²⁵Tai t'āide p'anapachida ipemaarā siete. Chi naapema miak'āiji. Mamīda warra wēe piuji. Māgá chi wēra beeji chi araarepema ipema ome. ²⁶Mamīda māgí ichiaba warra wēe piuji. Chi araarepema māik'aapa araarepema miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda auk'a warra wēe piujida. Ma t'ēepai chi apemaarā jida miak'āijida ma p'ētrāa ome. Mamīda āchi jōmaweda warra wēe piujida. ²⁷Maap'eda, ma wēra ichiaba piuji. ²⁸¿K'āata k'īsia bima? ajida. Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, ¿chisāgí ipemata ma wēra imik'īra pait'eema ajida, āchi jōmaweda iru ome miak'āi p'anadap'edaa perā?

²⁹Jesupa p'anauji:

—Parāpa pia k'awada—e p'ani Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda māik'aapa k'awada—e p'ani ne—inaa jōmaweda iru juapa oopari. Mapa parāpa pia k'īsiada—e p'ani. ³⁰Eperāarā piudap'eda chok'ai p'irabaidak'āri, imik'īraarā wēraarā ome waa miak'āida—e pait'ee. Angeleerā ichi truade p'aniirák'api p'anadait'ee. ³¹Ma awara parāpa k'achia k'īsia p'anapata jaradak'āri piudap'edaarā chok'ai p'irabaidak'aa. ¿Parāpa leeda—e p'anik'ā Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bi?

ⁱ 22.24 Dt 25.5-10.

32 ‘Mi pi chonaarã Ak'õre Waibia; Abraham, Isaac, Jacob ijãadap'edaa Ak'õre Waibia.’ (Ex 3.6)
 jTachi Ak'õre piudap'edaarã Ak'õre Waibia–epi. Chok'ai p'aniirã Ak'õre Waibia!

33 Mãga ũridak'ãri, eperãarã ak'itrua para beeji, Jesupa mãgã k'isia k'awaa jarateeda perã.

Tachi Ak'õre Ūraa waibiara bi
 (Marcos 12.28-34)

34 Fariseorãpa k'awaa atadak'ãri Jesupa ma saduceorã k'iup'leepik'ooda, chip'ejida. 35 Maap'eda Jesús k'ũra k'iniapa Moisepa p'ãda jarateeparipa iidiji:

36—Tachi Jarateepari, ¿chisãgĩ ũraata waibiara bima aji, apema Ak'õre Ūraa p'ãdadepema k'ãyaara?

37 Jesupa p'anauji:

—‘Tachi Ak'õre Waibia k'inia iru baparĩiji pichi t'ãriipa mãik'aapa ne–inaa jõmaa k'ãyaara iru k'inia iru baparĩiji. Ewari chaa k'isãjaji irude pichi t'ãriipa.’ (Dt 6.5)

38 Mãgita chi ũraa naapiara; awaraa ũraa k'ãyaara pipiara bi.

39 Araarepema mãgik'a bi:

‘Awaraarã k'inia iru baparĩiji pichi k'ap'ia k'inia iru baparik'a.’ (Lv 19.18)

40 Ma ũraa omeeweda waibiara p'ani, madeepa uchiadap'edaa perã awaraa ũraa jõmaweda Moisepa p'ãda mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa p'ãdap'edaa.

K'aideepa uchiada Tachi Ak'õrepa pëida
 (Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)

41 Fariseorã at'ãri see nĩbide, 42 Jesupa iidiji:

—¿K'ãata k'isia p'anima aji, parãpa? ¿K'aideepa uchiayama aji, Tachi Ak'õrepa pëiit'ee bi, Mesías apata?

P'anaujida:

—Rey Daviddeepa uchiat'eeda ajida.

43 Mãpai Jesupa mãgaji:

—Mãgara, ¿sãap'eda Rey Davidpa irumaa: “Tachi Waibia” aji, Tachi Ak'õre Jaurepa nãga jarapik'ãri?

44 ‘Tachi Ak'õrepa jaraji Tachi Waibiamaa: “Pi mi ome auk'a waibia bairã, su–ak'i beepãde aji, mi juaraare, mia pi k'ĩra unuamaa iru p'anapataarã p'oyaaru misa.” ’j (Sal 110.1)

45 Davidpa ichi èreerãdeepa uchiat'ee bĩmaa t'ĩjaraji “Tachi Waibia”. ¿Mapa k'awada–ek'ã aji, Mesías waibiara bi chonaarãwedapema Rey David k'ãyaara?

j 22.44 Griego pedeede: *Pichi biiri ek'ari biru misa.*

⁴⁶Ma fariseorāpa maarepida p'oyaa p'anauda–e paji. Maadamāiipa waawee p'aneejida waa iididait'ee.

Jesupa jarada fariseorāde māik'aapa Moisepa p'āda jarateepataarāde
(*Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47*)

23 ¹Ma t'ēpai Jesupa māgaji eperāarāmaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa:

²—Moisepa p'āda jarateepataarāpa fariseorā ome jarateepata k'āata jara k'inia bi Moisepa p'āda. ³Maperā ūrīti āchia jarateepata māik'aapa óoti āchia jara p'anik'a. Mamīda p'anánáati āchi p'anapatak'a, ne–inaa jaradap'eda, ne–inaa awaraata oopata perā. ⁴Eperāarāmaa ne–inaa audú chok'ara oopipata. Mamīda chupiria k'awaadak'aa ārapa p'oyaa ooda–e pak'āri. ⁵Āchia ne–inaa jōma oopata awaraarāpa āchi t'o p'anadamerā. Porode māik'aapa juade p'ārajīpata ne–e jobiadee ooda Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda ome. Ma awara p'aru teesoo sidibai i jiichoo jīpata awaraarāpa pia unudamerā. ⁶Nek'onadak'āri awaraarā ome, su–ak'i p'aneepata jōmaarā taide, poro waibiarā su–ak'i p'aneepatamāi. Ichiaba Tachi Ak'ōre Ūraa jarateepata tede p'anadak'āri, su–ak'i beepari pipiara bide su–ak'i p'aneepata. ⁷Ma awara calle jāde nipadak'āri, k'inia p'anapata jōmaarāpa āchima saludaadamerā māik'aapa “Tachi Jarateepari” adamerā.^k

⁸Parāpa jōdee māga oodaik'araa bi, parā auk'a p'anadairā ipemaarāk'a māik'aapa Jarateepari Waibia apai iru p'anadairā. ⁹Ichiaba na p'ek'au eujādepema apidaamaa “Tachi Ak'ōre” adaik'araa bi, parāpa Ak'ōre apai iru p'anadairā Ak'ōre truade. ¹⁰Ichiaba jiridaik'araa bi awaraarāpa parā “tachi waibiarā” adamerā mi, Cristo aupaita, parā Poro Waibia perā. ¹¹Parādepema waibiara bita apemaarā jua ek'ari baipia bi āchi mimiaparik'a. ¹²Chi waibiara pa k'inia bi ek'ariara beeit'ee. Jōdee chi ek'ariara bi mīda t'āri o–īa bapari pirā, waibiara pait'ee.

Jesupa jarada judiorā waibiarāde
(*Marcos 12.40; Lucas 11.39-52*)

¹³—¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee peiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parā k'aurepa eperāarā p'anadak'aa Tachi Ak'ōre jua ek'ari. Parā jida ichideerā p'aneeda–e pait'ee, eperāarāmaa ijāapi k'iniada–e p'anadairā irua pēidade.

¹⁴[¡Aai, Tachi Ak'ōrepa parā Moisepa p'āda jarateepataarā fariseorā ome k'achiadee peiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'ōrede ijāapatada apata! Parāpa p'ētrāarā te jāri atapata māik'aapa taarā it'aa t'īpata eperāarāpa parā pia ak'idamerā. ¡Maperāpi Tachi Ak'ōrepa parā k'achiara ooit'ee awaraarā k'achia ooi k'āyaara!]

^k 23.7 Hebreo pedeede: *Rabí*; jara k'inia bi *Tachi Ak'ōre Ūraa p'āda jarateepari*.

15'¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee peiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! T'imí wãpata parãpa ijãapata jarateede, mágá eperãarã pãchi eere t'iudamerã. Mãpai aba pãchi eere pa atadak'ãri, parãpa jaratee jõnipa mágí papipata pãchi k'ãyaara audupiara atuamerã.

16'¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã k'achiadee peiit'ee! ¡Parã tau p'ãriu beerák'api p'ani, pariatua o ak'ipimaa p'anadairã awaraarãmaa! Parãpa jarapata pipiara bi eperãarãpa juraadamerã Tachi Ak'õre tede nãbi nãe k'irapite, ichi te waibia k'irapite juraadai k'ãyaara. 17¡K'ira k'awa-ee pik'a p'ani mãik'aapa tau p'ãriu pik'a p'ani! ¿Tachi Ak'õre te waibia piara bi-ek'ã nãe iru tede awara bida k'ãyaara? 18 Parãpa ichiaba jarapata pipiara bi juraadamerã ne-inaa altar ñri bidap'edaa paadait'ee k'irapite, Tachi Ak'õre tedepema altar k'irapite juraadai k'ãyaara. 19 ¡Tau p'ãriu pik'a p'aniirã! ¿Altar awara bida Tachi Ak'õre-it'ee piara bi-ek'ã ne-inaa ma altar ñri bida k'ãyaara? 20 Eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre altar k'irapite, ma altar k'irapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi ne-inaa ma altar ñri bi k'irapite. 21 Ma awara eperãpa ne-inaa ooit'eeda ak'ãri Tachi Ak'õre te waibia k'irapite, ma te k'irapitepai juraa-e bi. Auk'a juraa bi Tachi Ak'õre k'irapite, iru ma tede bapari perã. 22 Ichiaba eperãpa ne-inaa ooit'eeda aru pirã ne-inaa it'ari nãbi k'irapite, ma pedee auk'a jara bi Tachi Ak'õre su-ak'i beepari k'irapite mãik'aapa Tachi Ak'õre k'irapite, iru ma su-ak'i beeparide su-ak'i bapari perã.

23'¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee peiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Tachi Ak'õre-it'ee awara bipata nãgee aliño: menta, anís, comino; mágí diezdepema chaa, aba. Mamída oodak'aa nãgí Tachi Ak'õre Ûraa p'ãdadepema ùraa waibiara jara bik'a: "Awaraarã k'uradaik'araa bi; awaraarã chupiria k'awaadaipia bi; oodaipia bi parãpa oodait'eeda apatak'a." Mágí ùraa jara bík'ata oodaipia bi, auk'a ne-aliño ome oopatak'a. 24 ¡Parã tau p'ãriu beerák'api p'ani; pariatua o ak'ipimaa p'anadairã awaraarãmaa! ¡Pania nãesipata ne-animal chak'eerã t'iunaadamerã pania toparide! Mamída parãpa k'awada-ee, camello k'ap'ia jõma mit'aak'ajík'api p'ani.

25'¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee peiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parãpa vaso mãik'aapa p'arat'u taawaik'a eere pi-ia siipata. Mamída mágí edajãde ipuru bi ne-inaa k'achiapa, parã t'ãri k'achia p'anadairã. Chãara net'aa chiapata mãik'aapa chãara k'urapata. 26 ¡Fariseo, pi tau p'ãriu pik'a bi! Naapiara chi vaso edajãde sñiji. ¡Mágá chi taawaik'a eere ichiaba sii beepi!

27'¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee peiit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parã nãga

pik'a p'ani. Jãiradepema mãu te t'o–t'oo p'urupata taawaik'a eere, pi–ia unudamerã. Mamïda ma mãu te edajãde paraa piudap'edaarã k'ap'ia mik'ia biiri ome. ²⁸Mãga pik'a parãpa ne–inaa k'ïra t'ãdoo oopata taawaik'a eere pi–ia unudamerã. Mamïda parã edajãde k'Ûrayaa, t'ãri k'achia–idaa p'ani.

²⁹¡Aai, Tachi Ak'õrepa parã Moisepa p'ãda jarateepataarã fariseorã ome k'achiadee peïit'ee! ¡Seewata Tachi Ak'õrede ijãapatada apata! Parãpa te chak'e pi–ia mãudee oopipata chonaarãwedapema Ak'õre pedee jarapataarã iadap'edaa ïri. Ma awara chonaarãwedapema t'ãri pia p'anadap'edaarã iadap'edaamã parãpa pi–ia nep'ono p'ïrrabai uuk'oopata. Ma jõma oopatada apata ma chonaarã k'irãpadamerã. ³⁰Maap'eda mãgapata: “Tai p'anadap'edaa paara tai chonaarãpa Ak'õre pedee jarapataarã peedak'ãri, táipata k'aripada–e pak'ajida” apata. ³¹Mãga jaradak'ãri, ak'ipipata parãpa k'awa p'ani pãchi chonaarãpa Ak'õre pedee jarapataarã peedap'edaa. ³²Parã mãgã uchiadap'edaa perã Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peedap'edaarãdeepa, ¿parãpa auk'a oodai–ek'ã ïrapema Ak'õre pedee jarapari ome?

³³¡Parã k'achia–idaa beerãdeepa uchiadap'edaarã! ¡Taamák'api p'ani! ¿Sãga uchiadai Tachi Ak'õre juadeepa? ¡Irua parã atuapiit'ee! ³⁴Maperã mia peïit'ee Ak'õre pedee jarapataarã, k'ïsia k'awaa beerã, mi ùraa jarateepataarã ome. Mamïda parãpa mãirã ùk'uru jip'a peedait'ee kususode bajjira bidak'ãri piurutamaa. Ichiaba ùk'uru p'ua oodait'ee Tachi Ak'õre Ûraa jarateepata tede mãik'aapa ùk'uru p'uuru bee chaa jiri nipapataadait'ee miapi k'inia p'anadairã. ³⁵Parãpa mãga oodait'ee perã, Tachi Ak'õrepa parã k'achia ooit'ee jõmaweda irude wãara ijãapataarã peedap'edaa k'aurepa, Abeldeepa Berequías warra Zacarías parumaa. Pãchi auk'aaarãpa iru peejida Tachi Ak'õre tede, te t'ïupata, altarmãi esajãk'a. ³⁶Mia wãarata jararu. Ma peedap'edaa k'aurepa Tachi Ak'õrepa ïrapemaarã k'achia ooit'ee.

Jesús jëeda Jerusalén p'uurudepemaarã pari

(Lucas 13.34-35)

³⁷—¡Jerusalén, Jerusalén, pidepemaarãpa Tachi Ak'õre pedee jarapataarã peepata mãik'aapa irua pëida eperãarã mãupa bat'a peepata! At'apai mia pidepemaarã araa p'e k'inia bapachi, et'erre wërapa chi chak'eerã p'e ataparik'a ichi isia ek'ari. ¡Mamïda parãpa k'iniada–e paji! ³⁸¡Ûrítí! ¡Pãchi te ituaba beeit'ee, Tachi Ak'õrepa parã waa ak'ï–e pait'ee perã! ³⁹Mia jara bi: Parãpa mi waa unuda–e pait'ee nãga jararutamaa: ‘¡Tachi Ak'õrepa ichia pëida ichita pia ak'ï bapariit'ee!’ (Sal 118.26)

Jesupa jarada Tachi Ak'õre te waibia t'eet'aa chedait'ee

(Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6)

24 ¹Jesús uchiak'ãri Tachi Ak'õre te waibiadeepa, chi k'õp'ãyoorãpa jara chejida Ak'õre te waibia pi–ia oo k'obi. ²Mãpai Jesupa mãgaji:

—¿Parāpa na te jōma pia unu p'ani–ek'ā? aji. Mia wāarata jararu. Ewari cherude nama māu apida bee–e pait'ee awaraa māu یری. Na jōmaweda t'eeek'oo chedait'eeda aji.

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda

(*Marcos 13.3-23; Lucas 17.22-24; 21.7-24*)

³Maap'eda wājida Olivo Eedee. Jesús ituaba su–ak'i beek'āri, chi k'ōp'āyoorāpa iidi chejida:

—Jarāji sāapai Ak'ōre te waibia t'eeet'aa chedait'ee. ¿Sāga nībeeyama ajida, pi chei naaweda māik'aapa Tachi Ak'ōre ewari waibia ewate pai naaweda?

⁴Jesupa p'anauji:

—Tauk'a nipapatāati apidaamaa k'ūrapiamaapa. ⁵Mi jīak'a chok'ara chedait'ee. Seewata jaradait'ee: “Mi Cristopi, Tachi Ak'ōrepa pēida.” Māga jara p'anīpa eperāarā chok'ara k'ūradaid'ee. ⁶Mi chei naaweda parāpa ūridait'ee nama māik'aapa awara āi jura chōo jōni. Mamīda p'eranaāti. Ichita māga p'asait'ee. Mamīda at'āri na p'ek'au eujā jō–e pait'ee. ⁷Ai naaweda eperāarā awaraarā ome chōodait'ee. Jarra oodait'ee māik'aapa awērachai wāyaapariit'ee, eujā awara–awaraade. ⁸Mamīda māga p'asak'āri, ewaapi na p'ek'au eujādepemaarā miamaa p'aneedait'ee.

⁹Maapai parā jita atadak'āri, p'ua oodait'ee māik'aapa peedait'ee. Jōmaarāpa parā k'īra unuamaa iru p'anapataadait'ee mīde ijāapata k'aurepa. ¹⁰Māga oo p'anadak'āri, eperāarā chok'ara mīde ijāa amaadait'ee māik'aapa chik'īra unuamaa jōnadait'ee, āchi k'ōp'āyoorā traicionaarutamaa. ¹¹Seewa–idaa beerā chok'ara uchiadait'ee Ak'ōre pedee jarapataarā jīak'a. Māirāpa eperāarā chok'ara k'ūradaid'ee. ¹²Māgá na p'ek'au eujādepemaarāpa audú ne–inaa k'achia oodait'ee perā, eperāarā chok'araarāpa awaraarā waa k'inia iru p'anada–e pait'ee. ¹³Mamīda Tachi Ak'ōrepa k'aripait'ee atuanaadamerā k'īra jīp'a nipapataarā Ak'ōre ode jai–idaarutamaa. ¹⁴Mia pēiit'ee eperāarāpa māga jaradait'ee na p'ek'au eujā jōmaade, p'uuru pidaarā jōmaarāpa k'awaadamerā. Māpai na p'ek'au eujā jōit'ee.

¹⁵Tachi Ak'ōre pedee jarapari Danielpa p'ādade jara bi abaapa ne–inaa audú k'achia ooit'ee Tachi Ak'ōre te waibia edajāde. ¹Chi nāgí leerupa pia k'ísíaji k'awaait'ee k'āata jara k'inia bi. ¹⁶Mapa Judea eujāde p'anihāpa māga unudak'āri, p'ira mirudaipia bi eera jēra bīmaa. ¹⁷Ichīaba eperā terrazade bi pīrā, teedaa t'īuk'araa bi ichi net'aa p'e atade. ¹⁸Ma awara eperā ichi ne–uu k'āide ni pīrā, teedaa cheik'araa bi p'aru p'ede pida. Aramata wāipia bi. ¹⁹¡Aai, maapai chupīria jōneedait'ee wēraarā biak'oo bee maa–e pīrā warra chak'eerā jude iru bee! ²⁰Chupīria iidíti Tachi

¹ 24.15 Dn 11.31; 12.11.

Ak'õremaa ma ewari p'asapinaamerã k'oijara nĩbide maa–e pirã ñipata ewate. ²¹Maapai eperãarã audupiara chupiria mia jõnadait'ee, na p'ek'au eujã ooruu weda chupiria para bada k'ãyaara mãik'aapa ma t'ẽepai waa mãgã chupiriara p'anada–e pait'ee. ²²Tachi Ak'õrepa ma ewari isapai wãyaapi–e pirã, apida chok'ai p'aneeda–e pai. Mamĩda isapai wãyaapiit'ee ichia jirit'eradaarã k'aurepa, ãra chupiria k'awaa bapari perã.

²³Maapai apidaapa parãmaa jararuta pirã: “¡Pichá, ak'f̃ti! ¡Nama bi Cristo, Tachi Ak'õrepa pẽida!” maa–e pirã jararuta pirã: “¡Ara bita Cristo!” ijãanáati. ²⁴Mi jĩak'aarã mãik'aapa Tachi Ak'õre pedee jarapataarã jĩak'aarã chok'ara chedait'ee. Mamĩda mãirãpa jara p'ani ijãanáati, seewa–idaa bee perã. Ne–inaa k'ĩra t'ãdo eperãarãpa p'oyaa oodak'aa ãchi juadoopa oo p'anipa eperãarã k'ũradait'ee, perã Tachi Ak'õrepa jirit'eradaarã k'ũrarutamaa. ²⁵Mia parãmaa ũrapari k'awaadamerã mãga p'asai naaweda. ²⁶Mapa parãmaa jararuta pirã: “¡Ak'f̃ti! Achú bi Tachi K'aripapari, eujã pania wẽe bide,” maaaa wãnáati mi jiride. Maa–e pirã jararuta pirã: “¡Ak'f̃ti! Ichi nama miru bi,” ijãanáati. ²⁷Atu p'anide pa tau jẽra t'ĩuparik'a ak'õrejĩru uchiapari eereepa baaiparimaa, mãga pik'a eperãarã atu p'anide mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema waya cheit'ee. ²⁸Piuda k'ap'ia bimãĩ ãkoso seedaipatada aji.

Jesupa jarateeda Eperã Ak'õre Truadepema waya cheit'ee

(Marcos 13.24-27; Lucas 21.25-28)

²⁹—Ma chupiria jõnadap'edaa t'ẽepai, nãga pait'ee:

“Tachi Ak'õrepa pajã wẽrepiit'ee. Ak'õrejĩru p'ãriudariit'ee;
atane waa ĩdaa–e pait'ee mãik'aapa lucero baaik'oodaridait'ee
pajãdeepa.” *(Is 13.10)*

³⁰Mãpai pajãde eperãarãpa ne–inaa unudait'ee. Ma k'aurepa k'awaadait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, cheru. Mãpai na p'ek'au eujãdepemaarã jẽe para beeit'ee ãchobeepa. Unudait'ee mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, jõmaarã k'ãyaara waibiara bi k'ĩra wãree cheru jĩararade. ³¹Mãpai mia trompeta golpe chaapiit'ee angeleerãmaa, p'e chedamerã eperãarã mia jirit'era iru biirã na p'ek'au eujã jõmaade, t'imĩ bee pijida.

Jesupa higuera biiride jarada

(Marcos 13.28-31; Lucas 21.29-33)

³²—K'ĩsĩati higuera biiride. Higuera k'ĩru t'u–k'ua uchua nĩbeek'ãri mãik'aapa ewaa t'ono nĩbeek'ãri, k'awaapata eujã wãsia wã. ³³Mãga pik'a mia et'ewa jaradak'a unudak'ãri, k'awa p'ani taarã–e mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema cheru. ³⁴Mia wãarata jararu. ĩrapemaarã piudai naaweda, ma ne–inaa jõmaweda p'asait'ee. ³⁵Ewari cherude pajã na p'ek'au eujã ome jõdait'ee. Mamĩda ichita p'asait'ee mia pedee jaradak'a.

K'awada–e p'aní sáapai cheit'ee Eperā Ak'õre Truadepema
(*Marcos 13.32-37; Lucas 17.26-30*)

36—Eperā apidaapa k'awada–e p'aní Eperā Ak'õre Truadepema cheit'ee ewate; chi hora jida. It'aripema angeleerāpa pida k'awada–e p'aní; mia pida ichiaba. Mi Ak'õreppai k'awa bi.

37'Noé bada ewaride p'asadak'a māga pik'a p'asait'ee mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema waya chek'āri. 38Maapai na p'ek'au eujā ūui naaweda, eperāārā nek'opachida, ne–inaa topachida māik'aapa miak'āipachida Noé ichi barcode bataurumaa. 39Mamīda atu p'anide k'oi chedachi, eujā ūudachi māik'aapa jōmaweda k'iniidachida. Māga pik'a p'asait'ee ichiaba mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema waya chek'āri. Atu p'anide cheit'ee. 40Ma ewate eperāārā omé mimiamaa p'anadait'ee āchi eujāde. Angeleerāpa aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabēidait'ee. 41Ichiaba wēraarā omé trigo bamaa p'anadait'ee k'ūrumade. Aba it'aa ateedait'ee; chi apema atabēidait'ee.

42'Maperā tauk'a p'anapatāati k'awada–e p'anadairā sāapaita cheit'ee Pāchi Waibia. 43Nāgí pedee pia k'awāati. Te chiparipa k'awa bada paara nechipari cheit'ee hora p'ārik'ua ichi net'aa chia atait'ee, chok'ai bak'aji ma nechipari ichi tede t'ūpiumaapa. 44Māgá parā jida chok'ai pik'a p'anadaipia bi, atu p'anide mi, chi Eperā Ak'õre Truadepema, cheit'ee perā.

Mimiapari pia mimiapari k'achia ome
(*Marcos 13.34-37; Lucas 12.41-48*)

45—¿Sāgá baparima aji, mimiapataarā poro waibia pia? Māgipa k'isia k'awaa oopari chiparipa oopi bik'a. Pia ak'ipari chipari net'aa atabēida ichi juade māik'aapa chiparimaa nek'opip'eda, mimiapataarāmaa chik'o tawapari. 46O–īa bapari chipari pachek'āri, ichi mimiamaa unu chepari perā. 47Mia wāarata jararu. Chiparipa māga unu chek'āri, jōma ichia net'aa iru bi biit'ee ma mimiapari jua ek'ari ak'i bamerā. 48Mamīda ma mimiapari t'āri k'achia bi pīrā, nāga k'isiai: “Taarāit'ee mi chipari.” 49Mapa apemaarā mimiapataarā wimaa beei māik'aapa tomaa beei, nek'omaa beei toyaa beerā ome. 50Mamīda ma mimiapari k'achia atu bide chi te chipari pacheit'ee. 51Māpai irua ooda k'awaa atak'āri, iru miapiit'ee māik'aapa āyaa pēit'aait'ee mimiapataarā seewata mimiapatada apataarā ome bade. Mama jēe nībait'ee māik'aapa k'ida kierrkierree nībait'ee p'uapa.

Jesupa awēraarā diezde nepirida

25 1—Nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'õrepa eperāārā ichi jua ek'ari bik'āri, ichideerā p'aneedamerā. Diez wēraarā imik'ira ome

waide k'áida—ee beerã wájida miak'áipata fiestadee. Áchi lámpara atadap'eda, nijida k'írachuudait'ee chi imik'íra miak'áit'ee bi ome, iru k'öp'áyaadait'ee pada perã fiesta oo p'animái.^m ²Ma wēraarã diezdepema joisomaa pia k'ísiada—e paji, ne—inaa oodai naaweda. Jōdee chi apema joisomaa pia k'ísiapachida, ne—inaa oodai naaweda. ³Chi pia k'ísiada—e p'anadap'edaarãpa áchi lámpara atadak'ári, k'ísiada—e paji aceite waapiara atedait'ee áchi ome. Mapa áchi lamparade bada aupai anipajida. ⁴Jōdee chi pia k'ísia p'anadap'edaarãpa áchi lamparade bi awara ateejida aceite botella aba—abaa. ⁵Mamída chi miak'áit'ee bi taarã nībada perã cheit'ee, ma wēraarã jōmaweda k'áidachida áchia ni p'anadap'edaamái. ⁶Esapite pa wák'ári, úrijida bia cheruta: “¡Miak'áit'ee bi pacheruda! ajida. ¡Uchiadapáde ajida, iru k'írachuude!” ⁷Ma wēraarã k'ái jōnadap'edaa aramata p'irabaik'oodachida máik'aapa áchi lamparadepema mecha t'íik'oojida pia unudait'ee. ⁸Māpai chi pia k'ísiada—ee p'anadap'edaarãpa mágajida apemaarāmaa: “Taimaa aceite ma—ári teedapáde ajida, tai lámpara k'íik'oodaruta perã.” ⁹Mamída apemaarãpa p'anaujida: “Taipa teeda—eda ajida, jōmaarã—it'ee araa—e perã. Wādapáde ajida, aceite netopatamaa pāchi—it'ee netode.” ¹⁰Mamída ma wēraarãpa aceite netonaruta misa, pacheji chi imik'íra miak'áit'ee bada. Mágá ma awēraarã pia k'ísiadap'edaarã auk'a t'íujida iru ome fiesta oodait'eemái. T'íudak'ári, irua ma te t'íupata jīa nībiji. ¹¹Taarã—e nide pachejida chi aceite netonadap'edaarã. Te taawaik'a eereepa mágajida: “¡Tachi Waibia, Tachi Waibia, ewapáde ajida, tai t'íudait'ee!” ¹²Mamída irua p'anauji: “Mia wāarata jararu. Parã k'awa—e bida” aji.

¹³Māga nepirip'eda, Jesupa mágaji chi k'öp'áyooraamaa:

—Māga pait'ee perã, tauk'a p'anapatáati parãpa k'awada—e p'anadairã sáapai mi cheit'ee.

Jesupa p'arat'a teedade nepirida

(Lucas 19.11-27)

¹⁴—Ichiaba nāga pik'a pait'ee Tachi Ak'ōrepa eperāarã ichi jua ek'ari bik'ári, ichideerã p'aneedamerã. Eperã awara áyaa wāi naaweda, ichi mimiapataarã t'í p'ejī máik'aapa p'arat'a teeji áchi chaachaa ak'í p'anadamerã, ichi cheru misa. ¹⁵Mimiapari abaamaa teeji p'arat'a tau cinco mil; awaraamaa teeji p'arat'a tau dos mil; apemamaa p'arat'a tau mil. Mágá p'arat'a tau awara—awaraa teeji, k'awa bada perã áchi auk'a mimiadak'aa. Maap'eda áyaa wāji. ¹⁶Ma t'ēepai ma mimiapari cinco mil jitadapa ne—inaa netomaa beeji ma p'arat'apa. Mágá ne—inaa neto

^m 25.1 Wādait'ee paji chi wēra miak'áit'ee bada temaa iru atade máik'aapa k'öp'áyaadait'ee chi imik'íra miak'áit'ee bada temaa mama fiesta oodait'ee. ⁿ 25.15 Ma p'arat'a tau cinco mil p'aapachida ewari seis mil mimiada pari.

bipa awaraa cinco mil eepa ataji. ¹⁷Māgá ichiaba ma p'arat'a tau dos mil jitadapa awaraa dos mil eepa ataji. ¹⁸Mamīda ma p'arat'a tau mil jitadapa chi poro waibia p'arat'a eujāde jau nībinaji, atuadarii jīak'aapa.

¹⁹Taarāpai pacheji chi p'arat'a chipari. Juasia k'inia baji ma p'arat'a atabēida chi mimiapataarā ome. Mapa āchi t'ī pēiji. ²⁰Naapiara pacheji chi mimiapari p'arat'a tau cinco mil jitada. Māgīpa chi p'arat'a chiparimaa māgaji: “Señor, pia mimaa teejida aji, p'arat'a tau cinco mil. Nama bida aji, waa awaraa cinco mil uchiada ne–inaa neto bipa.” ²¹Chi p'arat'a chiparipa māgaji: “¡Pi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēida pia ak'iji māik'aapa ai īri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā īrā pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne–inaa audupiara ak'imerā. Teedaa t'ūpāde aji, o–īa bapariimerā mi ome.” ²²Māgí t'ēe pacheji chi mimiapari p'arat'a tau dos mil jitada. Ichia māgaji: “Señor, pia mimaa teejida aji, p'arat'a tau dos mil. Nama bida aji, waa awaraa dos mil, uchiada ne–inaa neto bipa.” ²³Chi p'arat'a chiparipa māgaji: “¡Pi pia bida aji, pia mimiapari perā! Mia atabēida pia ak'iji māik'aapa ai īri waapiara uchiapiji. Māga ooda perā īrā pi jua ek'ari biit'eeda aji, ne–inaa audupiara ak'imerā. Teedaa t'ūpāde aji, o–īa bapariimerā mi ome.”

²⁴Mamīda chi mimiapari p'arat'a tau mil jitada pachek'āri, māgaji chiparimaa: “Señor, mia k'awa bida aji, pia eperāarā pia chupīria k'awak'aa. K'awa bi pichia ne–inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari. ²⁵Mia waawee baji pichi p'arat'a atuadarii jīak'aapa. Mapa ma p'arat'a jau iru baji eujāde. Nama bida aji, pichi p'arat'a.” ²⁶Māpai chi p'arat'a chiparipa māgaji: “¡Pi k'achia bida aji, pia mimiak'aa perā māik'aapa k'oo–idaa bapari perā! Wāara k'awa baji pirā mia michi–it'ee ne–inaa jōma p'e atapari awaraarā mimiadap'edaa pari, ²⁷māgara ¿sāap'eda mi p'arat'a iana–e pajima aji, p'arat'a iapata tede, māpemaarāpa ai īri p'aadamerā, mi p'arat'a taarā iru p'anadap'edaa pari?” ²⁸Māpai ma p'arat'a chiparipa māgaji arii p'anadap'edaarāmaa: “Ma p'arat'a tau mil jāri atadapāde aji, māik'aapa teedapāde aji, chi diez mil iru bimaa. ²⁹Eperāpa iru bimaa waapiara teeit'ee, audupiara iru bamerā. Mamīda chi mak'iara wēe bipa ma–āri iru bi paara jāri atait'eeda aji. ³⁰Na mimiapari k'achia taawaa ateedapāde aji, p'āriudee jēenamerā māik'aapa k'ida kierrkierree nībamerā p'uapa.”

Tachi Ak'ōre ewari waibia ewatede jarateeda

³¹—Mī, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, chek'āri mi angeleerā ome, su–ak'i beeit'ee rey su–ak'i beepari k'īra wāreede. ³²Na p'ek'au eujādepemaarā k'īra t'ādoo cheepurudait'ee iru k'īrapite. Māpai irua eperāarā awara–awaraa biit'ee, ne–animalaarā chiparipa ichi oveja, cabra awara–awaraa biparik'a. ³³Ovejaarāk'a bee pēiit'ee ichi juaraare; jōdee cabrak'a bee chi juabi eere.

³⁴Maap'eda Reypa mägait'ee ichi juaraare p'aniirāmaa: “¡Chéti, mi Ak'õrepa parã pia ak'ida perã! Wáti Tachi Ak'õre truadee, na p'ek'au eujã ewaa oodak'áriipa irua parã jirit'erada perã. ³⁵Mi jarrapisia nĩbak'ári, parãpa mimaa nek'opijida mĩik'aapa opisia nĩbak'ári, ne–inaa topijida. Ma awara mi chíara eujãde nipak'ári, mi auteebaijida pãchi tede. ³⁶P'aru wêe chidi pak'ári, parãpa p'aru teejida. K'ayaa bak'ári, parã wãjida mi ak'ide. Carcelde bak'ári, ichiaba mi ak'inajida.” ³⁷Mãpai ichi juaraare k'achia wêe p'aniirãpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ¿sãaweda unujidama ajida, pi jarrapisia nĩbi mĩik'aapa nek'opijida? Maa–e pirã ¿sãaweda unujidama opisia nĩbi mĩik'aapa ne–inaa topijida? ³⁸¿Sãaweda unujidama pi chíara eujãde ni mĩik'aapa auteebaijida tai tede maa–e pirã p'aru wêe ni mĩik'aapa p'aru teejida pĩmaa? ³⁹¿Sãaweda pi ak'inajidama ajida, k'ayaa bak'ári maa–e pirã carcelde bak'ári?” ⁴⁰Mãpai Reypa p'anaut'ee: “Mia wãarata jararu. Parãpa mãgee ne–inaa oodap'edaa mi ipemaarã, na chupiria beerãmaa, auk'a mimaa oojida.”

⁴¹Maap'eda Reypa ichi juabi eere p'aniirāmaa mägait'ee: “¡Parã, chi k'achia–idaa beerã, ayaa wáti mi ik'aawaapa! Wáti t'ipitau ichita jërajëraa jira bidee, ooda Netuara Poro Waibia–it'ee; ichideerã–it'ee. ⁴²Mi jarrapisia nĩbak'ári, parãpa mimaa nek'opida–e paji mĩik'aapa opisia nĩbak'ári, ne–inaa topida–e paji. ⁴³Ma awara chíara eujãde t'imí nipak'ári, mi auteebaida–e paji pãchi tede. P'aru wêe nipak'ári, parãpa p'aru teeda–e paji. Mi k'ayaa bak'ári mĩik'aapa carcelde bak'ári, mi ak'inada–e paji.” ⁴⁴Mãpai mãirãpa iididait'ee: “Tachi Waibia, ¿sãaweda pi unujidama ajida, jarrapisia nĩbi maa–e pirã opisia nĩbi; chíara eujãde t'imí ni maa–e pirã p'aru wêe ni; k'ayaa bi maa–e pirã carcelde bi, taipa pi k'aripada–eeta?” ⁴⁵Mãpai Reypa p'anaut'ee: “Mia wãarata jararu. Parãpa mãgee ne–inaa ooda–e p'anadap'edaa eperãarã chupiria beerãmaa, auk'a mimaa ooda–e paji.” ⁴⁶Mãpai ma k'achia beerã pëit'ee t'ipitau ichita jërajëraa jira bidee. Jõdee chi pia beerã Tachi Ak'õre ome ichita p'anapataadait'ee.

Judiorã poroorãpa pedeeteedap'edaa Jesús jita atapidait'ee
(*Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53*)

26 ¹Ma jõma jara aupak'ári, Jesupa mägaji chi k'õp'ayoorãmaa:
²—Parãpa k'awa p'ani k'ãima omeemaa Pascua fiesta pait'ee. Maapaita mi, chi Eperã Ak'õre Truadepema, jita atapidait'ee mĩik'aapa kurusode baijira bĩpidait'ee piumerã.

³Jesupa mãga jaradadeepa p'aareerã poroorã judiorã poro waibiarã ome chip'ejida p'aareerã poro waibiara bi, Caifás palaciode.
⁴Mama p'anide pedeeteejida Jesús mera jita atapidait'ee mĩik'aapa peepit'aadait'ee. ⁵Mamĩda mägajida:

—Fiestade ooda–eda ajida, eperãarã k'irau para beepiamaapa tachi ome.

Mariapa k'era weeda Jesús poro ñri
(*Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8*)

⁶Jesús Betania p'uurude bak'ári, Simón, chi leprapa k'ayaa bada apatap'edaa tede baji. ⁷Māga nide wēra Jesús k'ait'a cheji chok'o chak'ek'a māu pi-ia alabastrodee ooda ome. Ma chok'o chak'e ipuru baji k'era ñpiapa. Jesús mesade su-ak'i bide māgí wērapa ma k'era weet'ajji iru poro ñri. ⁸Chi k'öp'äyoorāpa māga unudak'ári, k'ĩraudachida māik'aapa pedee para beeji:

—¿Sāap'eda jā k'era ichi k'inia weemaa bima? ajida. ⁹¿Ñpia netot'aak'aji-ek'ā ajida, māik'aapa ma p'arat'a chupiria beerāmaa teek'aji-ek'ā? ajida.

¹⁰Jesupa ma pedee ũrik'ári, māgaji:

—Ita-aria bíti. Irua mimaa oo bi pia bida aji. ¹¹Chupiria beerā ichita paraait'ee parā t'áide. Mamída mi parā ome ichita ba-e pait'ee. ¹²Na wērapa mi ñri k'era weeji, mak'iara taarā-e mi peedap'eda, iadait'ee perā. ¹³Mia wāarata jararu. Na p'ek'au eujāde jarateepata chaa mia ooda eperāarā k'aripait'ee, ichiaba nepiripataadait'ee na wērapa ooda mi-it'ee. Māgá iru ichita k'irāpadait'eeda aji.

Judapa Jesús traicionaada
(*Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6*)

¹⁴Maap'eda Jesús k'öp'äyoorā docedepema aba, Judas Iscariote, wāji p'aareerā poroorāmaa. ¹⁵Iidiji:

—Parāpa, ¿jōmasaa mimaa p'aadayama aji, Jesús jita teeru pari?

—Teedayada ajida, p'arat'a tau treinta.^o

¹⁶Maadak'áriipa Judapa jiri bapachi sāga Jesús āchimaa jitapiit'ee.

Jesús chi k'öp'äyoorā ome nek'oda
(*Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.1-2, 21-30*)

¹⁷Naapema ewaride fiesta pan levadura wēe k'opatade Jesús k'öp'äyoorāpa irumaa iidi chejida:

—¿Sāma k'inia bima ajida, k'odait'ee Pascua fiesta ewatepema chik'o?

¹⁸Jesupa p'anauji:

—Wáti p'uurudee parāpa k'awa p'ani tede māik'aapa jaranáti chi te chiparimaa: “Tachi Jarateeparipa jara pēiji: ‘Mi ewari k'ait'a bi. Wāit'ee pi temaa Pascua fiesta ewatepema chik'o k'ode michi k'öp'äyoorā ome.’”

¹⁹Chi k'öp'äyoorāpa oojida Jesupa jaradak'a māik'aapa mama ne-inaa jōma oojida Pascua chik'o k'odait'ee.

²⁰P'āriupodopa Jesús mesade nek'omaa baji chi k'öp'äyoorā ome.

²¹Nek'omaa p'anide Jesupa māgaji:

^o 26.15 Chonaarāweda esclavo aba p'arat'a tau treinta vale baji (Ex 21.32).

—Mia wāarata jararu. Parādepema abaapa mi traicionaait'eeda aji.

²²Māga ūridak'lāri, chi k'ōp'āyoorā k'īra pia—ee para beejī māik'aapa aba—abaa iidijida:

—Tachi Waibia, ζmik'ā? apachida.

²³Jesupa p'anauji:

—Mi ome auk'a p'arat'u de pan sā atarupata mi traicionaait'ee. ²⁴Mi, chi Eperā Ak'ōre Truadepema, ichita piut'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādade jara bik'a. Mamīda jaai, Tachi Ak'ōrepa k'achiadee pëit'ee chi mi traicionaait'ee bi! Piara bak'ajida aji, māgí t'o—e pada paara.

²⁵Māpai Judas, chi traicionaait'ee badapa, iidiji:

—Tachi Jaratepari, ζmik'ā? aji.

Jesupa māgaji:

—Pichia jara bik'ada aji.

Pan k'opata vino ome Jesús piuda k'irāpadait'ee

(Marcos 14.22-26; Lucas 22.19-20; 1 Corintios 11.23-26)

²⁶Nek'omaa p'anide Jesupa pan ataji māik'aapa it'aa t'īji gracias jarait'ee Tachi Ak'ōremaa. Ma pan k'ōrat'aaji māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Māpai māgaji:

—Jitátī māik'aapa k'óti. Nāgí pan mi k'ap'ia.

²⁷Nek'odap'edaa t'ēpai ichiaba māgá ooji ma vino ome. It'aa t'īp'eda, gracias jaraji Tachi Ak'ōremaa māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa teeji. Māpai māgaji:

—Nāgí vino mi waa. Todapáde aji, pāchi jōmaarāpa. ²⁸Tachi Ak'ōrepa nāgí ūraa chiwidi jara bi. Mi piuk'lāri, michi waa bat'ait'ee k'aurepa irua wēpapiit'ee eperāarā chok'araarāpa p'ek'au k'achia oopata māik'aapa michideerā papiit'ee. ²⁹Mamīda mia jara bi: Parā ome vino waa to—e pait'eeda aji, it'aripema vino torumaa mi Ak'ōre truade.

³⁰Tachi Ak'ōre Ūraa p'ādadepema k'ari k'aridap'eda,^p Olivo Eedee wājida.

Jesupa jarada Pedropa iru k'awa—e bida ait'ee

(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

³¹Mama Jesupa māgaji:

—Idi p'lārik'ua parā jōmaweda ijāadaamaa p'aneedait'ee māik'aapa mi ituaba atabēidait'ee Tachi Ak'ōre Ūraa p'ā jēra bide jara bik'a:

‘Mia oveja ak'ipari peepiit'ee māik'aapa chi ovejaarā jīchoodaridait'ee.’

(Zac 13.7)

³²Mamīda mi chok'ai p'irabaik'lāri, Galilea eujādee wāit'ee parā naa.

³³Māpai Pedropa māgaji:

—Apemaarāpa pi atabēiruta pijida, mia pi atabēi—eda aji.

^p 26.30 Pascua fiestade Salmos 113–118 k'aripachida.

³⁴ Jesupa p'anauji:

—Mia wāarata jararu. Idi p'ārik'ua et'erre k'arii naaweda, jarada ōpee pia mi k'awa—e bida ait'ee.

³⁵ Waapiara Pedropa mägaji:

—Pi ome auk'a piuru pijida, mia jara—eda aji.

Apemaarā k'ōp'āyoorāpa ichiaba auk'a jarapachida.

Jesús it'aa t'īda Getsemanide

(*Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46*)

³⁶ Maap'eda Jesús wāji chi k'ōp'āyoorā ome Getsemaní ne—uu eujā apatap'edaamaa. Mama panadak'āri, mägaji:

—Nama su—ak'i p'anéeti mi it'aa t'īnaru misa.

³⁷ Ichi ome ateeji Pedro māk'aapa Zebedeo warrarā omé. Māga nide Jesús k'īsia paraa nībeeji t'āri p'uapa. ³⁸ Mapa mägaji āchima:

—Mi piut'ee pik'a nībi t'āri p'uapa. Nama p'anéeti, k'āida—ee. Chok'ai p'anadapáde aji, mi ome auk'a.

³⁹ Māpai Jesús waawipai wāp'eda, bedabaiji tau biiri eujāde t'ōbairumaa māk'aapa it'aa iidiji:

—Ak'ōre, k'inia bi pirā, mi k'aripáji na mīait'ee bideepa. Mamīda onaaapáde aji, mia k'inia bik'a. Jīp'a pia k'inia bík'ata oopáde aji.

⁴⁰ Maap'eda, ak'i chek'āri, chi k'ōp'āyoorā k'āi jōnita unu cheji. Māpai Pedromaa mägaji:

—¿Hora apida p'oyaa chok'ai p'anada—ek'ā aji, k'āida—ee? ⁴¹ Chok'ai p'anāti māk'aapa it'aa t'īti p'ek'au k'achiade baapiamaapa. Tachi Ak'ōrepa oopi k'inia bik'a t'āri pa oo k'inia p'ani. Mamīda pāchi k'ap'iapa chooda—e p'ani.

⁴² Waya wāji nāga it'aa iidide:

—Ak'ōre, mi na mīait'ee bita uchía ata—e pirā, māgara pia bida aji. Pia oo k'inia bík'ata oopáde aji.

⁴³ Waya chek'āri, naa unu chedak'a unu cheji; k'āi jōni tap'ok'eepa.

⁴⁴ Māpai ichiak'au biji māk'aapa wāda ōpee it'aa t'īnaji. Wāru chaa ichi ai pedeeta jarapachi. ⁴⁵ Maap'eda waya chek'āri chi k'ōp'āyoorā p'anadap'edaamaa, mägaji:

—¿At'āri parā k'āi jōnik'ā? aji. Mi peepidait'ee hora pajipi. Eperā Ak'ōre Truadepema teedait'ee p'ek'au k'achia oopataarā juade. ⁴⁶ Eperā mi traicionaait'ee bi k'ait'a cheru. ¡P'irabáiti māk'aapa wādāma apemaarāmaal!

Jesús jita atapidap'edaa

(*Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11*)

⁴⁷ Jesús at'āri pedeemaa bide, ichi k'ōp'āyo Judas pacheji eperāarā chok'ara ome. Espada^q pak'uru ome anipajida. P'aareerā poroorāpa

^q 26.47 Espada nek'o choma bik'a bi, mamīda k'īraichaa weda p'ewedee bapari.

māik'aapa judiorã poro waibiarãpa ma eperãarã pëijida ãchi pari.

⁴⁸ Panadai naaweda, Judapa mairãmaa jaraji:

—Chi mia k'ira íruta saludaak'ãri, mãgita jita atadapãde aji.

⁴⁹ Mapa pachedak'ãri Jesumãi, Judas pedee cheji:

—Tachi Jarateepari, ¿k'ap'ia pia bik'ã? aji.

Mãga jarap'eda, k'ira it'aaaji. ⁵⁰ Jesupa p'anauji:

—K'öp'ãyo, oopãde aji, pia ne–inaa oode cheda.

Mãpai Judas ome che p'anadap'edaarãpa Jesús jita atadap'eda, mamãik'aapa ateejida.

⁵¹ Mãga nide Jesús ik'aawa badapa ichi espada ët'a atap'eda, p'aareerã poro waibia mimiapari k'iiri orp'et'aaaji. ⁵² Mãpai Jesupa mägaji:

—¡Pichi espada ata bñji ichi badamã! Chi espadapa chõopataarã piupata espadapa.

⁵³ ¿K'awa–e bik'ã aji, mi Ak'õremaa k'aripa iidiru pirã, irua angeleerã setenta y dos mil^r íraweda pëik'aji? ⁵⁴ Mamida mãga ooru pirã, uchia–e pai Tachi Ak'õre Ūraa p'ã jera bide nãga p'asait'ee jara bik'a.

⁵⁵ Mãpai Jesupa iidiji ichi jita ata chedap'edaarãmaa:

—¿Sãap'eda parã chejidama aji, espada ome mãik'aapa pak'uru ome mi jita atade, eperã nechiaayaa bi jita atapatak'a? Ewari chaa mi Tachi Ak'õre te waibiade bapari iru pedee jarateemaa. Mamida mi jitada–e paji. ⁵⁶ Na jõma p'asaruda aji, Tachi Ak'õre pedee jarapataarãpa jaradap'edaak'a iru Ūraa p'ãdade.

Jesupa mãga jaramaa bide jõmaweda chi k'öp'ãyoorãpa atabaibëijida mãik'aapa miruk'oodachida.

Jesús Junta Suprema k'irapite

(*Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24*)

⁵⁷ Jesús jita atadap'edaarãpa ateejida Caifás temaa. Caifás p'aareerã poro waibia paji. Mama Junta Supremadepemaarã see nãbaji. ⁵⁸ Pedro t'imiiipapai t'ëe wãk'ãti wãji. Mãgã wãpa panaji Caifás temãi. Ma te t'iak'au badamãi edú t'it'up'eda, Tachi Ak'õre te waibia jãpataarã ome su–ak'i banaji ak'it'ee sãga oodai Jesús ome.

⁵⁹ P'aareerã poroorãpa jõmaweda Junta Supremadepemaarã ome testigo jiri p'anapachida. Mãgã Jesús peepit'aadait'ee. ⁶⁰ Eperãarã chok'ara seewa jarade chejida mida, maarepida unuda–e paji imiateedait'ee. Mamida seewa–idaa beerã omé pachejida. ⁶¹ Mairãpa mägajida:

—Na eperãpa jaraji: “Mia Tachi Ak'õre te waibia t'et'aap'eda, k'ãima õpeemaa waya oo atai.”

⁶² Mãga ùrik'ãri, p'aareerã poro waibia bainĩ beejii mãik'aapa iidiji Jesumaa:

^r 26.53 Griego pedeede: *doce legiones*. Maapai legión apatap'edaa abaade soldaorã seis mil paraaji.

—¿Wáarak'ã aji, pi k'irapite jara p'ani pedee? ¿Maarepida p'anau-ek'ã? aji.

⁶³Mamĩda Jesupa maarepida p'anau-e paji; k'iup'ee beeji. Māpai p'aareerã poro waibiapa mägaji:

—¡Tachi Ak'õre ichita chok'ai bi k'irapite wáarata jaráji! ¿Pik'ã Tachi Ak'õrepa pëida eperáarã rey pamerã? ¿Pik'ã aji, Tachi Ak'õre Waibia Warra?

⁶⁴Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a. Mia jara bi: Parāpa Eperã Ak'õre Truadepema unudait'ee su-ak'i bi Tachi Ak'õre Waibia juaraare mäk'aapa jiararade cheru.

⁶⁵Māpai Caifapa ichi p'aru jët'aaji t'ari k'achiapa mäk'aapa mägaji:

—¡Na eperāpa pedee k'achia jaramaa bida aji, Tachi Ak'õre āpite! ¿K'āare-it'ee waa jiridayama aji, eperāarāpa ichia ooda jaradamerã? ¿Parāpa ūrijida-ek'ã ichia ma pedee k'achia jarada? ⁶⁶¿K'āata k'isia p'anima? aji.

P'anaujida:

—Piupia bida ajida, ichia jarada k'aurepa.

⁶⁷Māpai Jesús k'iramaa idujida mäk'aapa p'ua oo wājida. Awaraarāpa k'iramaa sijida. ⁶⁸Māga oo jōnide mägajida:

—¡Pi wāara Tachi Ak'õre Warra pirã, jarapáde ajida, k'aipata pi siji!

Pedropa Jesús k'awa-e bida ada

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹Māimisa Pedro taawa su-ak'i baji te āuk'idaa. Māga nide awēra mama mimiapari cheji mäk'aapa mägaji Pedromaa:

—Pi auk'a nipajida aji, jā eperã Jesús Galileadepema ome.

⁷⁰Mamĩda Pedropa meraji jōmaarã taide:

—Mia k'awa-e bida aji, k'āaredeta pia jara bi.

⁷¹Maap'eda Pedro wāji puerta edú t'iupatamāi. Mama awaraa awēra mimiaparipa iru unuk'āri, arii p'anadap'edaarāmaa mägaji:

—Pichá, na eperã nipajida aji, Jesús Nazaretdepema ome.

⁷²Waya Pedropa meraji:

—Tachi Ak'õre k'irapite mia juraaru: ¡Jā eperã k'awa-e bida! aji.

⁷³Taarã-e nide arii see nībadaarã Pedro k'ait'a chejida mäk'aapa mägajida:

—Wāara pi āchi k'õp'āyo. Pedeedeepa p'oyaa mera-eda aji, pi Galilea eujādepema.

⁷⁴Māpai Pedropa juraaji Tachi Ak'õre k'irapite:

—¡Mia jā eperã k'awa-e bida! aji. ¡Seewa jaramaa bi pirã, Tachi Ak'õrepa mi miapiipia bida! aji.

Aramata et'erre k'ariji. ⁷⁵Māpai Pedropa k'irāpaji Jesupa jarada: “Et'erre k'arrii naaweda, pia jarada õpee jarait'ee mi k'awa-e bi.” Māpai Pedro taawaa uchiap'eda, jēe nībeeji audú k'isia p'ua bada perã.

Jesús Romadepemaarã poro waibiamaa ateedap'edaa

(*Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32*)

27 ¹Tap'eda weda p'aareerã poroorã judiorã poro waibiarã ome peedeetejida Jesús peet'aadait'ee. ²Jidap'eda, ateejida Romadepemaarã poro waibia Poncio Pilatoma. Mägí Romadepema paji. Judea eujã ak'ipari paji.

Judas Iscariote piuda

³Judas, Jesús traicionaadapa unuk'ãri Jesús peet'aadait'ee p'ani, t'ãri p'uadachi ichia traicionaada perã. Mapa ma p'arat'a tau treinta ichimaa p'aadap'edaa teenaji p'aareerã poroorãmaa mäik'aapa judiorã poro waibiarãmaa. ⁴Mägaji:

—Mia p'ek'au k'achia oojida aji, ma eperãpa k'achia ook'aata peepit'aada perã. Māpai āchia p'anaujida:

—¡Tai-it'ee p'ua—e bida ajida, piata ooda perã!

⁵Māpai Judapa ma p'arat'a tau Ak'õre te waibiade bat'ak'oop'eda, mamäik'aapa uchiaji. Maap'eda ichi juadoopa otau jã atap'eda, it'í baijira beejí piurumaa.

⁶Ai naaweda Judas Ak'õre te waibiadeepa uchiak'ãri, p'aareerã poroorãpa ma p'arat'a tau p'e atajida mäik'aapa mägajida:

—Na p'arat'a tau bidaik'araa bi p'arat'a ia bipatade Tachi Ak'õre-it'ee, tachi ũraade jara bairã p'arat'a p'aada eperã peeda pari teenaadamerã Tachi Ak'õremaa.

⁷Maperã ma p'arat'apa eujã neto atajida aide iadamerã āchi eujãde k'ira tewaraarã piurutaarã. Ai naaweda ma eujã t'ijarapachida Chok'o K'apataarã Eujã.^s

⁸Mamãda mägã netodap'eda eperã peeda pari p'arat'apa, eperãarãpa t'í bijida “Waa Eujã.” ⁹Mäga paji Ak'õre pedee jarapari, Jeremiapa chonaarãweda jaradak'a:

‘P'arat'a tau treinta jitajida; Israel pidaarãpa bidap'edaak'a. ¹⁰Ma p'arat'apa neto atajida Chok'o K'apataarã apata eujã Tachi

Ak'õrepa mimaa jaradak'a.’

(*Zac 11.12-13; Jer 18.1-7; 32.6*)

Jesús Pilato k'irapite

(*Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38*)

¹¹Jesús Pilato k'irapite ateedak'ãri, Pilatopa iidiji:

—¿Pik'ã aji, Judiorã Rey?

Jesupa p'anauji:

—Mida aji, pia jara bik'a.

¹²Māpai p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome Jesús imiatee jónapachida. Mamãda irua maarepida p'anauk'aa paji. ¹³Mapa Pilatopa iidiji:

^s 27.7 Mäga t'ijarapachida chok'o k'a k'awaa beerã chepatap'edaa perã ma eujãdee yooro atade, ma eujãdepema yooro piara bada perã chok'o k'ait'ee.

—¿Üri-e bik'ã aji, pi k'irapite jara p'ani?

¹⁴Mamïda Jesupa pedee apida p'anauk'aa paji. Mapa Pilatopa k'awa-e paji k'ãata ooit'ee.

Pilatopa Jesús peepida

(*Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16*)

¹⁵Ma fiestade Pilatopa preso aba k'ena peïpachi, eperãarãpa iidirutata. ¹⁶Maapai eperã t'ijarapatap'edaa Jesús Barrabás carcelde baji. Eperãarãpa ma eperã t'o p'anajida, irua ne-inaa k'achia ooda k'aurepa. ¹⁷Jesús at'ãri Pilato k'irapite bide, Pilatopa see nïbadaarãmaa iidiji:

—¿K'aita k'inia p'anima aji, mia k'ena peïmerã, Jesús Barrabás maa-e pirã Jesús, Mesías apata?

¹⁸Pilatopa mãga iidiji ãchi k'ïraupiit'ee, k'awa bada perã Jesús aneedap'edaarãpa iru k'ïra unuamaa iru p'anadap'edaa.

¹⁹Pilato at'ãri su-ak'i bide poro waibia su-ak'i beeparimãi, chi wërapa jara peïji:

—K'ïrak'aupai ne-inaa k'achia ooi jã eperã ome, irua k'achia ook'aa perã. P'ãrik'ua mi k'ãimok'araa k'achia nïbajida aji, iru ome.

²⁰Mamïda p'aareerã poroorãpa judiorã poro waibiarã ome eperãarãmaa jarajida iididamerã Pilatopa Barrabata k'ena peïmerã; jödee Jesús peepit'aamerã. ²¹Mãpai waya Pilatopa iidiji:

—¿Chisãgita k'inia p'anima aji, mia k'ena peïmerã?

Eperãarãpa p'anaujida:

—¡Barrabata k'ena peïpãde! ajida.

²²Mãpai Pilatopa iidiji:

—Mãgara mia ¿k'ãata ooyama aji, Jesús, Mesías apata ome?

Jömaarãpa p'anaujida:

—¡Kurusode peepit'aapãde! ajida.

²³Mãpai Pilatopa mãgaji:

—¿K'ãare k'achiata oojima? aji.

Mamïda waya eperãarãpa biajida:

—¡Kurusode peepit'aapãde! ajida.

²⁴Pilatopa unuk'ãri eperãarã mãgã audupiara biuk'a nïbeeruta, k'awaji ãchi ome p'oyaa-e pai. Maperã pania atapiji mãik'aapa jömaarã taide jua siiji. Mãpai mãgaji:

—Mia ne-inaa k'achia oo-e na eperã ome. ¡Pãchia oo k'iniata oodapãde! aji.

²⁵Mãpai jöma see nïbadaarãpa p'anaujida:

—¡Ichi tai k'aurepa piuru pirã, auk'a tai warrarã k'aurepa adaipia bida! ajida.

²⁶Mãpai Pilatopa Barrabás k'ena peïji. Maap'eda Jesús soopa wipiji ichi soldaarãmaa mãik'aapa peïji kurusode bajira bidamerã piurumaa.

Romadepema soldaorāpa Jesús oo iru p'anadap'edaa
(*Marcos 15.16-20; Juan 19.2-3*)

²⁷Pilato soldaorāpa Jesús ateejida ichi palaciode. Mama soldaorā chok'araara seedachida Jesús ik'aawa. ²⁸Iru p'aru ērat'aadap'eda, p'aru teesoo, p'oree jī bijida. ²⁹Māpai poro jīra pak'uru jua ne–iiri–idaa bidee ooda jī bijida. Ichiaba pak'uru jitapijida reypa jita iru baparik'a. Maap'eda iru oo iru p'aneejida. Iru k'irapite bedabaidap'eda, māgapachida:

—¡Ak'fti Judiorā Rey!

³⁰Ichiaba irumaa idupachida māik'aapa juade iru bada pak'urupa wipachida poromaa. ³¹Māgá oo iru p'anadap'eda, ma p'aru p'oree ērat'aajida māik'aapa ichi p'aru waya jī bijida. Māpai ateejida kususode baijira bidait'ee.

Jesús kususode baijira bidap'edaa
(*Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27*)

³²P'uuruudepa uchua wādade unujida eperā, t'ijarapatap'edaa Simón. Māgí eperā Cirene p'uurudepema paji. Māgimaa Jesús kususode ateejida.

³³Panajida Gólgota apatap'edaamāi. (Gólgota jara k'inia bi “Tachi Poro Biiri.”) ³⁴Mama Jesumaa topijida vino hiel ^{+27.34} ome p'oiradap'edaa. Mamida Jesupa ma–āri to chaap'eda, to–e paji.

³⁵Soldaorāpa Jesús jua māik'aapa chi biiri kususode merap'ejida māik'aapa baijira bijida piumerā. Māgīrāpa suerte jemenejida k'awaadait'ee k'aipata iru p'aru atait'ee. ³⁶Maap'eda, su–ak'i p'aneejida ak'idait'ee. ³⁷Soldaopa iru poro it'aik'a eere kususode letrero merap'ejī jarait'ee k'āare–it'ee kususode baijira bijida piumerā. P'ā baji: NĀGí JESÚS; JUDIORĀ REY.

³⁸Ichiaba Jesús ik'aawa nechiapataarā omé kususode baijira bijida, aba ichi juaraare, chi apema juabi eere. ³⁹Chi arii wāyaa wā nipadap'edaarāpa irumaa ik'achia jarapachida. Āchi poro p'irap'iraa ⁴⁰māgapachida:

—¿Pi–ek'ā ajida, Tachi Ak'ōre te waibia t'et'aap'eda ewari opeemaa waya oo atayada ada? ¡Māgara pichi itu jāmāik'aapa uchiadarjī! ¡Pi Tachi Ak'ōre Warra pirā, kususodepa irabaidaipáde! ajida.

⁴¹Ichiaba māgá oo iru p'anapachida p'aareerā poroorāpa Moisepa p'āda jarateepataarā ome, judiorā poro waibiarāpa paara. Māgapachida:

⁴²—Awaraarā k'aripajida ajida. Mamida ichi itu p'oyaa uchua–e nadeepa. Israel pidaarā Rey pirā, irabaidarjī! ¡Māgara taipa ijāadaipi! ⁴³¡Tachi Ak'ōrede ijāa bida aparti perā, māgara Tachi Ak'ōrepa iru k'aripaipia bi, wāara k'inia iru bi pirā! ¿Jaraji–ek'ā ajida, ichi Tachi Ak'ōre Warra?

^{+27.34} 27.34 Jara p'ani chonaarāweda wēraarāpa hiel vinode bipachida kususode p'anadap'edaarāmaa teedak'āri. Ma hiel k'aurepa p'ua sentidak'aa pajida apachida.

44 Iru ik'aawa bajjira p'anadap'edaarāpa ichiaba irumaa ik'achia jarapachida.

Jesús jai-idaada

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

45 Imat'ipa ak'ōrejīru k'iat'idachi. Na eujā jōma p'āriudachi las tres parumaa. 46 Ma hora Jesupa golpe biaji:

—'Eh, Eh, ¿lemá sabactani?' (Ma pedee jara k'inia bi: 'Mi Ak'ōre, Mi Ak'ōre, ¿K'āare-it'ee mi atabaibēijima?') (Sal 22.1)

47 Ūk'uru arii p'anadap'edaarāpa ūridak'āri, māgajida:

—Elías, chonaarāwedapema Ak'ōre pedee jarapari, t'īmaa bida ajida.

48 Aramata eperā p'ira wāji māik'aapa esponjak'a p'ēesap'ēesaa bi topa ataji vino achuchuade. Sia k'īde jōi bip'eda, sāji māik'aapa Jesús it'aimāi t'i atanaji sōmerā, opisia bi jīak'aapa. 49 Mamīda apemaarāpa māgajida:

—Ichiak'au bīji. Unu k'inia p'anida aji, Eliapa iru k'aripa chei wa māga-e.

50 Māga nide Jesús waya golpe biaji māik'aapa jai-idaaji. 51 Māimisa Jerusalende Tachi Ak'ōre te waibiade chi edupiara bi cuarto t'īupatamāi p'aru teesoo eebai jira bada esājīak'a jēdachi it'īipa edaa. Eujā wēre nībeeji māik'aapa māu tapia t'oop'ek'oodachida. 52 Māu te piudap'edaarā ia jēra bada ewat'ik'oodachida māik'aapa chonaarāwedapema Ak'ōrede ijāapatap'edaarā chok'ara chok'ai p'irabaijida. 53 Āchi ia jēra badamāiipa uchijida māik'aapa Jesús chok'ai p'irabaip'eda, wājida Tachi Ak'ōrepa jirīt'erada p'uuru Jerusalende. Mama eperāarā chok'araarāpa māirā unujida.

54 Jesús ik'aawa bada soldaorā poro ichi jua ek'ari p'anadap'edaarā ome unudak'āri eujā wēre nībi māik'aapa awaraa ne-inaa p'asa nībi, audú p'eradachida. Māpai māgajida:

—jWāara, na eperā Tachi Ak'ōre Warra paji!

55 Mama t'imiipapai ak'i p'anajida wēraarā chok'ara, Galilea eujādeepa che p'anadap'edaa Jesús ome. Āchia Jesús k'aripapachida. 56 Āra ome baji María Magdalena. Ichiaba baji Santiago māik'aapa José nawe t'ījarapatap'edaa María. Ichiaba baji Zebedeo wēra.

Jesús iadap'edaa

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

57 P'āriupodopa pacheji eperā p'arat'ara bi, t'ījarapatap'edaa José. Māgí eperā Arimatea p'uurudepema paji. Ichiaba Jesude ijāapachi. 58 José wāji Pilatoma Jesús k'ap'ia piuda iidide iait'ee. Pilatopa teepiji. 59 Māpai Josepa Jesús k'ap'ia lienzo chiwidide pīraji 60 māik'aapa biji māu te uria k'oropida ichi-it'ee iru badade. Made piuda apida waide iada-e p'anajida. Maap'eda ma māu te uria t'ai jāa bēiji māu choma bīpa māik'aapa wāji. 61 Mamīda María Magdalena apema María ome su-ak'i p'anejida ma māu te uria t'ai k'īrapite.

Jesús iadap'edaamái jīapataarā pēidap'edaa

⁶²Ai norema ĩpata ewate paji. Ma ewate p'aareerā poroorā fariseorā ome wājida Pilatoma. ⁶³Māganajida:

—Señor, taipa k'irāpa p'ani jā seewa–idaa bada chok'ai bak'āri, jaraji ichi piup'eda ewari ōpee parumaa chok'ai p'irabaiit'eeda ajida. ⁶⁴Mapa soldaorā péjji jāgí iadap'edaamái jīade k'āima ōpee paru misa, maa–e pirā chi k'ōp'āyoorā p'ārik'ua chedap'eda, atadaridai iru k'ap'ia piuda māik'aapa eperāarāmaa jaradai iru waya chok'ai bi. Māga ooruta pirā, eperāarāpa ma seewa audupiara ijāadayada ajida, naawedapema k'āyara.

⁶⁵Pilatopa p'anauji:

—Acha p'ani soldaorā atéeti māik'aapa chi iadap'edaamái jīa paraa binadapáde aji.

⁶⁶Aramāgá maaaa wādap'eda, ma māu te uria t'aide māu choma bipa t'ap'a bijida. Pi–ia sellaa ata bijida. Maap'eda soldaorā jīa paraa atabējida mama.

Jesús chok'ai p'irabaida

(*Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10*)

28 ¹ĩpata ewate wāyaap'eda, tomia ewate ta–p'eda weda María Magdalena awaraa María ome wājida Jesús k'ap'ia iadap'edaamaa iru ak'ide. ²Māga nide eujā wēre nībeeji, it'ariipa ángel ma eujādee cheda perā. Māgipa Jesús ia bada māu te uria t'aidepema māu choma jīa bada āyaa atap'eda, ai ĩri su–ak'i beeji. ³Ma ángel ĩdaa ak'i baji, pa tau ēe–ēeparik'a. Chi p'aru audú t'o–t'oo baji nievek'a. ⁴Soldaorāpa māgí unudak'āri, k'ap'ia wēree para beeji p'era jōnīpa māik'aapa piudak'a baip'aneejida eujāde.

⁵Māga nide angelpa māgaji ma wēraarāmaa:

—Waaweenáati. Mia k'awa bi parāpa jirīmaa p'ani Jesús, chi kurusode bajjira bidap'edaa. ⁶Iru nama wē–e. Chok'ai p'irabajji ichia jaradak'a. Pichá, ak'i chéti iru iadap'edaamái. ⁷Maap'eda, isapai wáti māik'aapa chi k'ōp'āyoorāmaa jaranáti: “¡Chok'ai p'irabajjipi! Parā naa iru wāit'ee Galilea eujādee. Mama iru unudait'ee.” Mata mia parāmaa jara chejida aji.

⁸Aramata Jesús k'ap'ia iadap'edaamāiipa ma wēraarā isapai wājida chi k'ōp'āyoorāmaa jarade. Mamāik'aapa āchobee, ma awara t'āri o–īa p'ira wājida. ⁹Māgá wādade Jesús āchi k'īrapite uchijai māik'aapa āchimaa saludaaji. Aramata ma wēraarāpa Jesumaa orradachida. Maap'eda iru biiri wēre atajida māik'aapa irumaa it'aa t'ijida. ¹⁰Māpai Jesupa māgaji:

—Waaweenáati. Wáti jarade mi k'ōp'āyoorāmaa Galileadee wādamerā. Mama mi unudayada aji.

Soldaorāpa nepiridap'edaa

¹¹Ma wēraarā wāruta misa, ma jīamaa p'anadap'edaarā ũk'uru wājida p'uurudee āchi ome p'asada nepiride p'aareerā poroorāmaa. ¹²Māirā wājida pedeteede judiorā poro waibiarā ome. Maap'eda soldaorāmaa p'arat'a waibia p'aajida māik'aapa ¹³māgajida:

—Jarāti parā k'āi jōni misa, Jesús k'ōp'āyoorā chedap'eda, iru k'ap'ia chia atadachida. ¹⁴Pilatopa ma p'asada k'awaa ataru pirā, taipa pededait'ee parā k'ap'ia. Māgá parā k'aripa atadayada ajida.

¹⁵Soldaorāpa ma p'arat'a jitadap'eda, oojida māirāpa jaradap'edaak'a. Ma seewa at'āri jarapata judiorā t'āide.

Jesupa chi k'ōp'āyoorāmaa jarada

(*Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23*)

¹⁶T'ēepai Jesús k'ōp'āyoorā once wājida Galileadee. Panajida irua jarada eemāi. ¹⁷Jesús unudak'āri, irumaa t'āri o-īa it'aa t'ijida. Mamīda ũk'uruurāpa at'āri pia ijāada-e p'anajida iru wāara chok'ai p'irabaida.

¹⁸Māga nide Jesús āra k'ait'a cheji māik'aapa māgaji:

—Tachi Ak'ōrepa jōmaweda ne-inaa it'ari nībi, na p'ek'au eujāde nībi biji mi jua ek'ari. ¹⁹Maperā wāti na p'ek'au eujā eperārā paraamaa, michi k'ōp'āyoorā papide. Āra poro chóoti Tachi Ak'ōre t'ide, ichi Warra t'ide māik'aapa ichi Jaure t'ide. ²⁰Jaratéeti oodamerā mia parāmaa jaradak'a. Mi parā ome bapariit'ee ewari chaa, na p'ek'au eujā jōrumaa.